

AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK VE YAPILI ÇEVRE ANABİLİM DALI

**TRABZON SOLAKLI VADİSİ ÇAĞDAŞ CAMİLERİNDE GELENEKTEN KOPUŞUN
NİTELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İç Mimar Merve KOCABAŞ

ARALIK-2019

TRABZON

AVRASYA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK VE YAPILI ÇEVRE ANABİLİM DALI

TRABZON SOLAKLI VADİSİ ÇAĞDAŞ CAMİLERİNDE GELENEKTEN KOPUŞUN
NİTELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

İç Mimar Merve KOCABAŞ

Avrasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
"Yüksek İç Mimar"
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 16.12.2019
Tezin Savunma Tarihi : 02.01.2020

Tez Danışmanı: 1. Dr. Öğr. Üy. Havva ÖZDOĞAN

2. Prof. Dr. Ömer İskender TULUK

TRABZON - 2019

Avrasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık ve Yapılı Çevre Anabilim Dalında
Merve KOCABAŞ tarafından hazırlanan

TRABZON SOLAKLI VADİSİ ÇAĞDAŞ CAMİLERİNDE GELENEKTEN KOPUŞUN
NİTELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 16/ 12 / 2019 gün ve 19 sayılı kararıyla
oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda
YÜKSEK LİSANS TEZİ
olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Ali ÖZBİLEN

Üye : Dr. Öğr. Üy. Havva ÖZDOĞAN

Üye : Dr. Öğr. Üy. Mukaddes ATAMAN

Prof. Dr. Ragıp ERDÖL
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Öncelikle çalışmalarımnda desteğini ve bilgisini hiç esirgemeyen sabrı, güler yüzü ve disiplinli yapısıyla her zaman beni yönlendirmiş ve arkamda durmuş çok değerli hocam Prof. Dr. Ömer İskender TULUK' a sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca çalışmalarımnda beni yönlendiren ve destekleyen yüksek lisans öğrenimim boyunca bana değerli katkılarda bulunan kıymetli tez danışman hocam Doktor Öğretim Üyesi Havva ÖZDOĞAN' a da teşekkürlerimi ayrıca sunarım. Eğitimim boyunca adını sayamadığım nice hocalarıma da teşekkür ederim.

Bu günlere gelmemde büyük yardımları olan ve büyük minnet duyduğum sevgili annem Ayla KOCABAŞ' a ve sevgili babam Şevki KOCABAŞ' a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak çalışmalarımnda beni destekleyen ve her konuda bana yardımcı olan en büyük yoldaşım kıymetli nişanlım Kerim SÖNMEZ' e teşekkürlerimi bir borç bilirim.

MERVE KOCABAŞ

TEZ BEYANNAMESİ

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “Trabzon Solaklı Vadisi Çağdaş Camilerinde Gelenekten Kopuşun Niteliği Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Dr. Öğr. Üy. Havva ÖZDOĞAN ‘ın ve 2. danışmanım Prof. Dr. Ömer İskender TULUK’ un sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, analiz ettiğimi, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma süresince bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

MERVE KOCABAŞ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	IX
SUMMARY.....	X
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XI
TABLolar DİZİNİ.....	XVIII
1. GENEL BİLGİLER.....	1
1.1 Giriş.....	1
1.2. Tezin Amacı ve Kapsamı	2
1.3. Araştırma Alanı ve Sınırları.....	3
1.4. Yöntem	4
1.5 Literatür Taraması.....	4
1.6 Doğu Karadeniz Bölgesinin Tarihi, Coğrafi ve Kültürel Yapısı	7
1.6.1. Tarihi Yapı.....	7
1.6.2. Coğrafi Yapısı	9
1.6.3. Kültürel Yapı	12
1.7 Cami Bölümleri.....	14
1.7.1 Minare.....	14
1.7.2 Mihrap	15
1.7.3 Minber	15
1.7.4 Mahfil	16
1.7.5 Son Cemaat Yeri	16
1.7.6. Revak.....	17
1.7.8 Vaaz Kürsüsü	18
1.7.9 Hazire	18

1.7.10 Şadırvan	19
1.7.11 Mükebbire	19
1.7.12 Harim	20
1.8 Doğu Karadeniz Bölgesi Kırsal Cami Mimarisi	20
1.8.1 Trabzon Bölgesi	21
2. YAPILAN ALAN ÇALIŞMALARI	23
.....	25
2.2 Solaklı Vadisi Kırsal Cami Mimarisi ve Yapısal Analizleri	26
2.2.1 Solaklı Vadisi ve Kırsal Camilerin Bölgedeki Yerleşim Durumu	26
2.2.2 1960 Yılı Öncesi İnşa Edilmiş Kırsal Camiler	27
2.2.2.1 Taşçılar Mahallesi Merkez Cami	27
2.2.2.2 Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii	29
2.2.2.3 Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii	31
2.2.2.4 Akköse Mahallesi Merkez Camii	33
2.2.2.5 Taşhan Köyü Merkez Camii	35
2.2.2.6 Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii	37
2.2.2.7 Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii	39
2.2.2.8 Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii	41
2.2.2.9 Ormancık Mahallesi Merkez Camii	43
2.2.2.10 Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii	45
2.2.2.11 Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii	47
2.2.2.12 Çataldere Mahallesi Faslan Camii	49
2.2.2.13 Ormancık Mahallesi Varhal Camii	51
2.2.2.14 Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii	53
2.2.2.15 Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii	55
2.2.2.16 Taşhanpazarı Merkez Camii	57
2.2.2.17 Çamlitepe Mahallesi Kaban Camii	59
2.2.2.18 Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii)	61
2.2.2.19 Fulali Mahallesi Camii	63
2.2.2.20 Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii	65
2.2.2.21 Çataldere Mahallesi Merkez Camii	67

2.2.2.22 Akköse Mahallesi Lişo Camii.....	69
2.2.2.23 Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii.....	71
2.2.3 1960 yılı Sonrası inşa edilmiş Kırsal Camiler	73
2.2.3.1 Dernekpazarı Merkez Camii	73
2.2.3.2 Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii.....	75
2.2.3.3 Uğurlu Mahallesi Kaban Camii	77
2.2.3.4 Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii	79
2.2.3.5 Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii)	81
2.2.3.6 Of Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii.....	83
2.2.3.7 Cumapazarı Merkez Camii	85
2.2.3.8 Işıklı Mahallesi Merkez Camii.....	87
2.2.3.9 Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii	89
2.2.3.10 Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii	91
2.2.3.11 Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii	93
2.2.3.12 Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Camii.....	95
2.2.3.13 Of Bölümlü Mahallesi Fatih (Habşiyas) Camii	97
2.2.3.14 Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii.....	99
2.2.3.15 Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii.....	101
2.2.3.16 Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii	103
2.2.3.17 Ballica Mahallesi Kaban Camii	105
2.2.3.18 Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii.....	107
2.2.2.19 Saraçlı Mahallesi Orta Camii.....	109
2.2.3.20 Çaycılar Mahallesi Fatih Camii	111
2.2.3.21 Fındıkoba Mahallesi İskele Camii.....	113
2.2.3.22 Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii	115
2.2.3.23 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Camii.....	117
2.2.3.24 Ulucami Mahallesi Merkez Camii	119
2.2.3.25 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii	121
2.2.3.26 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii.....	123
2.2.3.27 Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii	125
2.2.3.28 Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii	127

2.2.3.29 Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii	129
2.2.3.30 İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii.....	131
3. BULGULAR	133
4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	192
5. KAYNAKLAR.....	194

Yüksek Lisans Tezi

ÖZET

TRABZON SOLAKLI VADİSİ ÇAĞDAŞ CAMİLERİNDE GELENEKTEN KOPUŞUN NİTELİĞİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Merve KOCABAŞ

Avrasya Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Mimarlık ve Yapılı Çevre Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üy. Havva ÖZDOĞAN

Prof. Dr. Ömer İskender TULUK

Doğu Karadeniz bölgesinde yer alan Trabzon ili kırsal cami bakımından zengin örneklerle sahiptir. Bölgenin vadili yapısından dolayı birçok alanda farklı kırsal cami tiplerine rastlamak mümkündür. 1960'lı yıllardan sonra inşa edilen kırsal camilerde gelenekten kopuşun gözlemlendiği görülmektedir. Bu gelenekten kopuk kırsal cami mimarisinin nedenlerini irdelemek değişimin yorumlanmasını sağlayacaktır.

Bu tez çalışmasında, Araştırma alanı olarak Trabzon bölgesi Solaklı Vadisi seçilmiştir. Bu vadinin seçilme nedeni bölgede çeşitli ve zengin kırsal cami mimarisine rastlanmasından dolayıdır. 1960 yılına kadar inşa edilmiş geleneksel kırsal camiler ile 1960 yılından sonra gelenekten kopuk bir şekilde inşa edilmiş camilerin, kullanılan malzeme, mimari yapısı, plan şeması, bezeme kullanımları ve üst örtü/tavan yapıları bakımından karşılaştırılarak geleneksel cami mimarisinden kopuşunun nedenlerini araştırmak amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Trabzon Solaklı Vadisinde yer alan kırsal camilerin mimarilerindeki değişimini ifade etmek için bölgedeki kırsal camilerin tipoloji, biçim, yapım tekniği ve malzeme yapısı ortaya koyularak karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu sayede 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal cami mimarisindeki dramatik kopuşun nedenleri irdelenmeye çalışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Solaklı Vadisi, Trabzon, Kırsal Cami Mimarisi, Plan Şeması, Malzeme, Minare, Mihrap, Mahfil, Yapım Tekniği, Tavan/Üstörtü, Çatı Tipi

Master Thesis

SUMMARY

**AN EVALUATION ON THE QUALITY OF TRADITION OF TRABZON SOLAKLI
VALLEY IN CONTEMPORARY MOSQUE**

Merve KOCABAŞ

Avrasya University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Architecture and Built Environment Department

Supervisor: Dr. Öğr. Üy. Havva ÖZDOĞAN

Prof. Dr. Ömer İskender TULUK

Located in the Eastern Black Sea, Trabzon has rich examples in the history of rural mosques. Before making the regional valley, it is possible to come across a variety of different types of rural mosques. It is seen that after the 1960s, the engineer detached from tradition in mosques in the countryside. Examining the reasons of the rural mosque architecture that is disconnected from this tradition will provide an interpretation of the change..

In this thesis, Solaklı Valley of Trabzon region was chosen as the research area. The reason for this valley is chosen because of the rich and varied mosque architecture in the region. The aim of this study was to compare the traditional rural mosques, which were built until 1960, and the mosques, which were built after 1960, in terms of materials, architectural structure, plan scheme, decoration and top cover / ceiling structures. In this context, the typology, form, construction technique and material structure of rural mosques in the region were compared in order to express the changes in the architecture of rural mosques in the Solaklı Valley of Trabzon. In this way, the reasons of the dramatic break in the architecture of rural mosque built after 1960 were tried to be examined.

Key Words: Solaklı Valley, Trabzon, Rural Mosque Architecture, Plan Scheme, Materials, Minaret, Mihrab, Mahfil, Construction Technique, Ceiling / Top Cover, Roof Type

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1.1 Trabzon İli Solaklı Vadisi araştırma sınırı	3
Şekil 1.2 Karadeniz Bölgesi Haritası	10
Şekil 1.3 Trabzon a) Fiziki Haritası ve b) Coğrafi Haritası	11
Şekil 1.4 Trabzon ili havza sınırları haritası	12
Şekil 1.5 Minare.....	15
Şekil 1.6 Mihrap	15
Şekil 1.7 Minber	16
Şekil 1.8 Mahfil	16
Şekil 1.9 Son Cemaat Yeri	17
Şekil 1.10 Revak.....	17
Şekil 1.11 Hünkar Mahfil.....	18
Şekil 1.12 Vaaz Kürsüsü.....	18
Şekil 1.13 Hazire.....	19
Şekil 1.14 Şadırvan.....	19
Şekil 1.15 Mükebbire.....	20
Şekil 1.16 Harim.....	20
Şekil 1.17 1) Trabzon İli Türkelli Köyü Merkez Camii a) Plan Şeması b) Genel Görünüş c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [4], 2) Trabzon İli Akmescit Köyü Camii a) Plan Şeması b) Genel Görünüş c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [4], 3) Trabzon İli Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Cami a) Plan Şeması b) Genel Görünüş c) Mahfil katı b d) Tavan yapısı [2], 4) Of Hayrat Merkez Camii a) Plan Şeması,) Genel Görünüş, c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [40], 5) Sürmene Kuşluca Camii a) Plan Şeması,) Genel Görünüş, c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [41...22	22
Şekil 2.1 Solaklı Vadisinde incelenen kırsal cami konumları.....	23
Şekil 2.2 Taşçılar Mahallesi Merkez Cami.....	27
Şekil 2.3 Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii.....	29
Şekil 2.4 Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii.....	31
Şekil 2.5 Akköse Mahallesi Merkez Camii.....	33
Şekil 2.6 Taşhan Köyü Merkez Camii.....	35

Şekil 2.7 Ağaçaş Mahallesi Merkez Camii.....	37
Şekil 2.8 Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii.....	39
Şekil 2.9 Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii.....	41
Şekil 2.10 Ormancık Mahallesi Merkez Camii.....	43
Şekil 2.11 Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii.....	45
Şekil 2.12 Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii.....	47
Şekil 2.13 Çataldere Mahallesi Faslan Camii.....	49
Şekil 2.14 Ormancık Mahallesi Varhal Camii.....	51
Şekil 2.15 Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii.....	53
Şekil 2.16 Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii.....	55
Şekil 2.17 Taşhanpazarı Merkez Camii.....	57
Şekil 2.18 Çamlitepe Mahallesi Kaban Camii.....	59
Şekil 2.19 Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii)	61
Şekil 2.20 Fulali Mahallesi Camii.....	63
Şekil 2.21 Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii.....	65
Şekil 2.22 Çataldere Mahallesi Merkez Camii.....	67
Şekil 2.23 Akköse Mahallesi Lişo Camii.....	69
Şekil 2.24 Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii.....	71
Şekil 2.25 Dernekpazarı Merkez Camii.....	73
Şekil 2.26 Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii.....	75
Şekil 2.27 Uğurlu Mahallesi Kaban Camii.....	77
Şekil 2.28 Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii.....	79
Şekil 2.29 Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii).....	81
Şekil 2.30 Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii.....	83
Şekil 2.31 Cumapazarı Merkez Camii.....	85
Şekil 2.32 Işıklı Mahallesi Merkez Camii.....	87
Şekil 2.33 Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii.....	89
Şekil 2.34 Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii.....	91
Şekil 2.35 Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii.....	93
Şekil 2.36 Ağaçaş Mahallesi Yeni Camii.....	95
Şekil 2.37 Bölümlü Mahallesi Fatih (Habşiyas) Camii.....	97
Şekil 2.38 Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii.....	99

Şekil 2.39 Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii.....	101
Şekil 2.40 Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii.....	103
Şekil 2.41 Ballica Mahallesi Kaban Camii.....	105
Şekil 2.42 Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii.....	107
Şekil 2.43 Saraçlı Mahallesi Orta Camii.....	109
Şekil 2.44 Çaycılar Mahallesi Fatih Camii.....	111
Şekil 2.45 Fındıkoba Mahallesi İskele Camii.....	113
Şekil 2.46 Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii.....	115
Şekil 2.47 Akköse Mahallesi Gültepe Camii.....	117
Şekil 2.48 Ulucami Mahallesi Merkez Camii.....	119
Şekil 2.49 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii.....	121
Şekil 2.50 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii.....	123
Şekil 2.51 Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii.....	125
Şekil 2.52 Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii.....	127
Şekil 2.53 Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii.....	129
Şekil 2.54 İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii.....	131
Şekil 3.1 Şekil 3.1 a) Kare geometrili plan şeması, b) uzun duvarı mihrap eksenini boyunca uzanan dikey konumlu dikdörtgen plan şeması, c) uzun duvarı mihrap eksenini boyunca uzanan yatay konumlu dikdörtgen plan şeması.....	157
Şekil 3.2 a) Şekil 3.2 a) Akköse Mahallesi Merkez Camii Plan Şeması, b) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii Plan Şeması.....	157
Şekil 3.3 a) Ormancık Mahallesi Cumhuriyet Camii, Çaykara Fehmi Bilge Camii, b) Dernekpazarı Mahallesi Merkez Camii.....	158
Şekil 3.4 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii Plan Şeması, b) İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii Plan Şeması.....	159
Şekil 3.5 a) a) Çamlitepe Mahallesi Kaban Camii ve Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, b) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, c) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, d) Akköse Mahallesi Merkez Camii.....	160
Şekil 3.6 1)Fulali Mahallesi Merkez Cami, 2)Çamlitepe Mahallesi Kaban Cami, 3)Fındıkoba Mahallesi Aşağı Cami, 4)Tüfekçi Mahallesi Merkez Cami, 5)Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 6) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Cami,	

Sayfa No

7)Akköse Mahallesi Lişo Cami, 8)Akköse Mahallesi Merkez Cami, 9)Bölümlü Mahallesi Mithatpaşa Cami, 10)Çataldere Mahallesi Faslan Cami, 11)Gurpınar Mahallesi Meyvalı Cami, 12)Uğurlu Mahallesi Merkez Cami, 13)Saraçlı Mahallesi Yukarı Cami,14) Ballica Mahallesi Yıldız Cami, 15)Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 16) Ormancık Mahallesi Merkez Cami.....162

Şekil 3.7 1960 yılı sonrası kırsal camilerin mahfil kısımları; 1)Sanayi Cami, 2)Çarşıbaşı Büyük Cami, Fındıkoba Mahallesi camileri; 3) Kaban Cami, 4) Güney Mahalle Cami ve 5)İskele Cami, Bölümlü Mahallesi; 6)Fatih Cami ve 7)Soğuksu Cami, 8)Ballica Mahallesi Kaban Cami, 9)Çaycılar Mahallesi Cami, 10)Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, 11)Gurpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Cami, 12)Ağaçbaşı Mahallesi Aşağı Cami, 13)Cumapazarı Merkez Cami, 14)Dumulusu Mahallesi Kalencili Cami, Saraçlı Mahallesi 15)Orta Camii ve 16)Aşağı Cami, 17)Dernekpazarı Merkez Cami, 18)Akköse Mahallesi Gültepe Cami, 19)Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami, 20)Çaykara Merkez Cami, 21)Fehmi Bilge Cami ve 22)Hurmalık Cami, 23) Taşhanpazarı Merkez Cami, 24) Çataldere Mahallesi Merkez Cami, 25) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Cami, 26) Taşhan Köyü Merkez Cami, 27) Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii), 28) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, 29) Uğurlu Mahallesi Kaban Camii, 30) Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami, 31) Çaycılar Mahallesi Cami, 32) Dumulusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii.....165

Şekil 3.8 a) a) Taşcılar Mahallesi Merkez Camii (Taş/Ahşap Yığma yapım), b) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii (Taş/Ahşap Yığma yapım), c) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii (Taş Yığma /Muskalı dolma)...167

Şekil 3.9 a) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (karma (yığma/ betonarme)).....168

Şekil 3.10 a) Dört köşe kırma çatı şeması, b) Dört köşe kırma çatının ortasından yükseklik çıkıp dört köşe çatı şeması.....170

Şekil 3.11 Kubbeli cami plan şeması.....171

Şekil 3.12. Dumulusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii.....172

Şekil 3.13 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii (2014).....173

- Şekil 3.14 1960 yılı öncesi kırsal cami tavan tipleri resimler sırasıyla; 1) Fulalı Mahallesi Cami, 2)Fındıkoba Mahallesi Aşağı Cami, 3)Çamlıtepe Mahallesi Kaban Cami., 4)Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 5)Akköse Mahallesi Lişo Cami, 6)Tüfekçi Mahallesi Merkez Cami, 7)Zincirlitaş Mahallesi Merkez Cami, 8)Akköse Mahallesi Merkez Cami, 9)Bölümlü Mahallesi Mithatpaşa Cami, 10)Çataldere Mahallesi Faslan Cami, 11)Saraçlı Mahallesi Yukarı Cami, 12)Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Cami, 13)Ballica Mahallesi Yıldız Cami, 14)Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 15) Ormancık Mahallesi Merkez Cami, 16) Ormancık Mahallesi Varhal Camii.....175
- Şekil 3.15 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii.....176
- Şekil 3.16 a) Akköse Mahallesi Gültepe Camii, b) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, c) Saraçlı Mahallesi Orta Camii, d) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii176
- Şekil 3.17 1960 yapım yılı sonrası kırsal cami tavan tipleri resimler sırasıyla; 1) Sanayi Cami, 2)Çarşıbaşı Büyük Cami, Fındıkoba Mahallesi camileri; 3)Kaban Cami, 4)Güney Mahalle Cami ve 5)İskele Cami, Bölümlü Mahallesi; 6)Fatih Cami ve 7)Soğuksu Cami, 8)Ballica Mahallesi Kaban Cami, 9)Çaycılar Mahallesi Cami, 10)Uğurlu Mahallesi Kaban Cami ve 11)Kurtuluş Cami, 12)Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Cami, 13)Ağaçbaşı Mahallesi Aşağı Cami, 14)Cumapazarı Merkez Cami, 15)Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami, 16)Saraçlı Mahallesi Orta Camii, 17)Dernekpazarı Merkez Cami, 18)Akköse Mahallesi Gültepe Cami, 19)Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami ve 20)Merkez Cami, 21) Çaykara Merkez Cami, 22)Fehmi Bilge Cami, 23)Hurmalık Cami, 24) Taşhan Köyü Merkez Camii, 25) Taşhanpazarı Merkez Camii, 26) Kiraz Mahallesi Camii, 27) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, 28)Gürpınar mahallesi Taşhanpazarı cami, 29) Ballica Mahallesi Kaban Camii, 30) Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii, 31) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii, 32) Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii 178
- Şekil 3.18 a) Akköse Mahallesi Merkez Camii, b) Fulalı Mahallesi Camii, c) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii179
- Şekil 3.19 a)Cumapazarı Merkez Camii, b)Çaykara Merkez Camii, c)Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii, d) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii.....181

Şekil 3.20 1960 yılı öncesi inşa edilen kırsal camilerin mihrapları, 1) Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 2) Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii, 3) Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, 4) Akköse Mahallesi Merkez Cami, 5) Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 6) Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, 7) Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, 8) Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii, 9) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, 10) Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, 11) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, 12) Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii, 13) Akköse Mahallesi Lişo Camii 14) Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii.....184

Şekil 3.21 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerin mihrapları 1) Çataldere Mahallesi Faslan Camii, 2) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii, 3) Taşhanpazarı Merkez Camii, 4) Kiraz Mahallesi Camii, 5) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, 6) Çataldere Mahallesi Merkez Camii, 7) Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami, 8) Dernekpazarı Merkez Cami, 9) Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami, 10) Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, 11) Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 12) Çaykara Fehmi Bilge Camisi 13) Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 14) Cumapazarı Merkez Cami 15) Çaykara Merkez Cami, 16) Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 17) Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 18) Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 19) Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Cami 20) Bölümlü Mahallesi Fatih Cami 21) Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 22) Of Çarşıbaşı Büyük Cami 23) Ballica Mahallesi Kaban Cami 24) Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 25) Saraçlı Mahallesi Orta Cami 26) Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 27) Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 28) Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 29) Akköse Mahallesi Gültepe Cami 30) Ulucami Mahallesi Merkez Cami, 31) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami , 32) Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami, 33) Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami, 34) Of Sanayi Cami.....186

Şekil 3.22 1960 yılı öncesi inşa edilen kırsal camilerin minberleri, 1) Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 2) Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii, 3) Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, 4) Akköse Mahallesi Merkez Cami, 5) Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 6) Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, 7)

Balıca Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, 8) Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii, 9) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, 10) Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, 11) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, 12) Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii, 13) Akköse Mahallesi Lişo Camii 14) Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii 15) Fulali Mahallesi Camii.....188

Şekil 3.23 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerin mihrapları 1) Çataldere Mahallesi Faslan Camii, 2) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii, 3) Taşhanpazarı Merkez Camii, 4) Kiraz Mahallesi Camii, 5) Balıca Mahallesi Orta Mahalle Camii, 6) Çataldere Mahallesi Merkez Camii, 7) Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami, 8) Dernekpazarı Merkez Cami,9) Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami, 10) Cumapazarı Merkez Cami 11) Çaykara Merkez Cami, 12) Balıca Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 13) Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 14) Ağaçaş Mahallesi Yeni Cami 15) Bölümlü Mahallesi Fatih Cami 16) Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 17) Of Çarşıbaşı Büyük Cami 18) Balıca Mahallesi Kaban Cami 19) Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 20)Saraçlı Mahallesi Orta Cami 21) Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 22) Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 23) Akköse Mahallesi Gültepe Cami 24) Ulucami Mahallesi Merkez Cami,25)Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami, 26) Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami.190

TABLULAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1 Solaklı Vadisi 1960 yılı öncesinde ve 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camileri.....	24
Tablo 2 Dernekpazarı Taşçılar Mahallesi Merkez Cami mimari özellikleri ve cami bilgisi.....	278
Tablo 3 Of Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi... 30	
Tablo 4 Of Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	32
Tablo 5 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	34
Tablo 6 Of Taşhan Köyü Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	36
Tablo 7 Of Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	38
Tablo 8 Dernekpazarı Tüfekçiler Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	40
Tablo 9 Of Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	42
Tablo 10 Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	44
Tablo 11 Of Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi... 46	
Tablo 12 Of Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	48
Tablo 13 Of Çataldere Mahallesi Faslan Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	50
Tablo 14 Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	52
Tablo 15 Çaykara Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	54
Tablo 16 Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	56
Tablo 17 Of Taşhanpazarı Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	58
Tablo 18 Of Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	60
Tablo 19 Of Kiraz Mahallesi (Yaz Köyü) Camii mimari özellikleri ve cami bilgisi.....	62
Tablo 20 Of Fulali Mahallesi Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	64
Tablo 21 Of Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi....	66
Tablo 22 Of Çataldere Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	68

Sayfa No

Tablo 23 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Lişo Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.	70
Tablo 24 Of Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	72
Tablo 25 Dernekpazarı Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	74
Tablo 26 Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	76
Tablo 27 Of Uğurlu Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	78
Tablo 28 Of Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	80
Tablo 29 Çaykara Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii) mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	82
Tablo 30 Of Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi ..	84
Tablo 31 Of Cumapazarı Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	86
Tablo 32 Çaykara Işıklı Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	88
Tablo 33 Of Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.	90
Tablo 34 Of Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	92
Tablo 35 Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	94
Tablo 36 Of Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	96
Tablo 37 Of Bölümlü Mahallesi Fatih (Haşiyas) mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	98
Tablo 38 Of Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	100
Tablo 39 Of Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	102
Tablo 40 Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	104
Tablo 41 Of Ballica Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	106
Tablo 42 Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	108
Tablo 43 Of Saraçlı Mahallesi Orta Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	110
Tablo 44 Of Çaycılar Mahallesi Fatih Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	112
Tablo 45 Of Fındıkoba Mahallesi İskele Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	114
Tablo 46 Of Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	116
Tablo 47 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	118
Tablo 48 Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	120

Sayfa No

Tablo 49 Of Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	122
Tablo 50 Of Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	124
Tablo 51 Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	126
Tablo 52 Of Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi	128
Tablo 53 Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	130
Tablo 54 Of İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi.....	132
Tablo 55 1960 yılı ve öncesinde inşa edilen kırsal camiiler ve kırsal camilerin özellikleri.....	134
Tablo 56. 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camiiler ve kırsal camilerin özellikleri.	137
Tablo 57 1960 yılı öncesi ve sonrasında inşa edilen kırsal camilerin karşılaştırması.....	140
Tablo 58. Solaklı Vadisi kırsal camilerinin minare karşılaştırması.....	181

1. GENEL BİLGİLER

1.1 Giriş

Doğu Karadeniz bölgesi tarihsel süreç boyunca iklim ve coğrafik yapısının çeşitliliğinden dolayı farklı kültürden toplulukların yerleşim alanı için bir cazibe merkezi olmuştur. Doğu Karadeniz bölgesi, coğrafi konum itibarıyla güneyde Doğu Anadolu, kuzeyde Karadeniz, kuzeydoğuda Kafkasya ve güneybatıda Orta Anadolu bozkırları arasında bulunan bir orta bölge durumundadır [1].

Bölgede uzun dönem Hristiyan Rum nüfusu baskın rol oynamıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Müslüman nüfusunun bölgede çoğalmasıyla Doğu Karadeniz Bölgesi'nde cami mimarisi olgusu ortaya çıkmıştır [2]. Farklı etnik grupları içinde barındırdığından dolayı Doğu Karadeniz Bölgesi çok sayıda kültürel miras barındırmaktadır. Doğu Karadeniz Bölgesi kırsal iklim, topoğrafya, kültür ve bitki örtüsü bakımından kendine özgü özellikler içermektedir. İklim ve topografik yapısının farklı olması bölgedeki camilerin mimarisine de yansımıştır.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin coğrafik yapısından dolayı bölgede çok sayıda vadi bulunmaktadır. Etnik kültürel ve sosyal yapısının zengin olduğu Solaklı Vadisi Trabzon ilinin Of, Dernekpazarı ve Çaykara ilçelerini barındıran 60-70 km'lik bir mesafeyi kapsamaktadır. Kıyı kesiminden iç kısımlara doğru gidildikçe bitki örtüsü, insan yaşantısı, yerleşme ve ekonomik faaliyetler değişkenlik göstermektedir [3].

Doğu Karadeniz bölgesinde yer alan Solaklı Vadisi geleneksel cami mimarisi üzerine çalışma yapılabilecek zengin bir alandır. Trabzon ili sınırları içerisinde yer alan Solaklı Vadisi Bölgesi'nde önemli miras olan kırsal camiler bulunmaktadır. Literatürdeki bilgilere ve alan çalışmalarından edinilen bilgi ile 28 cami/mescit ile en zengin kırsal dini yapı bu bölgede yer aldığı tespit edilmiştir [4]. Bu yapıların bazıları kısmen bozulmuş olsa da bazıları tamamen korunmuş olarak günümüze gelmiştir. 1960' lı yıllardan sonra bölgedeki nüfusun da artışıyla birlikte inşa edilen camilerde geleneksel kırsal cami mimarisinden kopmalar meydana geldiği anlaşılmaktadır. Bölgenin ve vadinin geleneksel cami mimarisine karşın alternatifsiz olarak betonarme ve kubbeli üst örtüye sahip camilerin inşa edildiği görülmektedir. Cami tipolojisi, kullanılan malzemesi, yapım tekniği, bezeme unsurları ve plan şemaları dikkate alındığında gelenekten keskin bir kopuşun sebeplerinin neler olacağı konusu bu çalışma için bir dayanak

olmuştur. Geleneksel camilerin, malzeme kullanım yapısı, mimari yapısı, yapım tekniğinin farklılıkları Solaklı Vadisi'nde bulunan kırsal camilerin farklılıklarını belirlemek açısından önemli unsurlardır. Doğu Karadeniz Bölgesi Trabzon ilinde yer alan Solaklı Vadisi'ndeki geleneksel kırsal camiler ile gelenekte kopuk bir şekilde inşa edilmiş camilerin, bölge içindeki yerleşimleri, mimari yapılarının belirlenmesi ve tarihsel süreç içindeki değişiminin irdelenmesi bu tez çalışması için önem arz etmektedir.

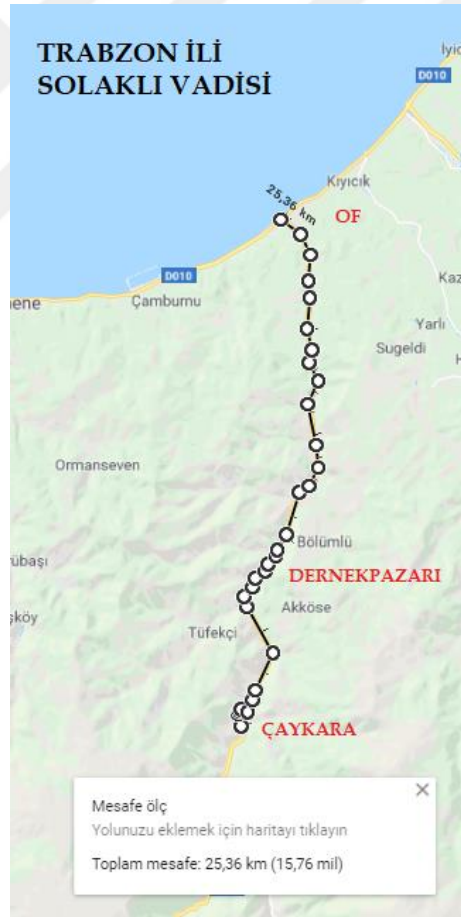
1.2. Tezin Amacı ve Kapsamı

Doğu Karadeniz Bölgesi geleneksel kırsal cami mimarisi üzerine yapılan araştırmalar, bölgede kabaca 1960 yılından itibaren geleneksel malzeme, yapım tekniği ve mimari biçim açısından değişimin yaşanmaya başladığını ortaya koymuştur [2, 4]. Bu bağlamda bu tez çalışmasında; 1960 yılına kadar inşa edilmiş geleneksel kırsal camiler ile, 1960 yılından sonra gelenekten kopuk bir şekilde inşa edilmiş camilerin kullanılan malzeme, mimari yapı, plan şeması, bezeme ve üst örtü/tavan yapıları bakımından karşılaştırılarak geleneksel cami mimarisinden kopuşunun nedenlerini araştırmak amaçlanmıştır. Bu amaçla geleneksel cami mimarisi bakımından zengin örneklerle sahip olması nedeniyle Trabzon ili sınırları içerisinde yer alan Solaklı Vadisi araştırma alanı olarak seçilmiştir.

Bir yapı türünün mimarisinin incelenmesi ve tipoloji analizi için sayısız değerlendirme parametresi üzerine çalışma yapılabilir. Trabzon Bölgesi'nde bulunan kırsal cami mimarisinin ortaya konması ve kırsal cami mimarisi kültüründen kopuşun sebeplerinin ortaya konması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, Trabzon Solaklı Vadisi'nde yer alan kırsal camilerin mimari farklılıklarındaki değişimini ortaya koymak, bu değişiminin bölgede bulunan kırsal cami mimarisinden farklılıklarını ortaya koyarak bölgedeki kırsal camilerin tipoloji, biçim, yapım tekniği ve malzeme yapısını belirlemek ve Solaklı Vadisi bölgesindeki kırsal camilerin harita üzerinde konumlandırılarak literatür için geniş bir envanter oluşturmak tezin amacı için izlenecek hedeflerdir.

1.3. Araştırma Alanı ve Sınırları

Araştırma alanı, kırsal cami mimarisi bakımından bölgede zengin ve çeşitli örneklerin bulunması ve bu örneklerin önemli bir miras olmasından dolayı Trabzon'un Of, Dernekpazarı ve Çaykara ilçelerini de kapsayacak şekilde "Solaklı Vadisi" ile sınırlandırılmıştır. Vadi içerisinde geleneksel olarak inşa edilmiş son cami 1960 yılı tarihli Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camisi'dir. Geleneksel cami mimarisinden ilk kopuşun izlerine ise 1965 yılında inşa edilmiş Dernekpazarı Merkez Camisi'nde rastlanmıştır. Dolayısıyla çalışma alanı, kıyı şeridinden itibaren yaklaşık 25 km'lik bir vadi uzunluğu ve vadinin sağ ve sol tarafında yer alan mahalleler (köy) ile sınırlandırılmıştır (Şekil 1.1).

Şekil 1.1 Trabzon İli Solaklı Vadisi araştırma sınırı [5]

1.4. Yöntem

Trabzon ilindeki Solaklı Vadisi'nde yer alan geleneksel biçimde ve 1960 yılından sonra gelenekten kopuk bir şekilde inşa edilen kırsal camilerin, gelenekten bu denli kopuş nedenlerini ortaya koymanın hedeflendiği bu tez çalışmasında ilk olarak literatür araştırması ve alan çalışması yapılmıştır. Elde edilen verilerle analiz ve değerlendirmelere girilmiş, bu bağlamda tez çalışmasının işlem adımları aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

- İlk aşamada vadi içerisindeki kırsal cami sayıları tespit edilmiştir. Bunun için hem mevcut literatürden, hem de alanda yapılacak tespitlerden yararlanılmıştır.
- İkinci aşamada, yine vadi içerisindeki çağdaş camilerin tespiti yapılmıştır. Bunun için ise ağırlıklı olarak alan çalışması yapılacak, gelenekten kopuk bir şekilde inşa edilmiş çağdaş camiler yerinde incelenecek; haritada konumları belirlenecek, farklı parametrelerde (konumu, araziye oturma biçimi, plan şeması, örtü / tavan biçimi, cephe / kitle kurgusu, malzeme çeşitliliği, yapım teknolojisi, bezeme kullanımı vs.) yapısal tespitleri yapılmıştır.
- Üçüncü aşama, geleneksel ve çağdaş camilere ilişkin alanda yapılan yapısal tespitlerin tablolara aktarılması yapılmıştır. Bu tablolar aracılığıyla geleneksel ile çağdaş camiler arasında karşılaştırmalar yapılacak, benzerlik ve farklılıklar ortaya konulmuştur.
- Çalışmanın son aşamasını ise, geleneksel ile çağdaş camiler arasındaki bu önemli farklılaşmanın nedenlerinin araştırılması oluşturmuştur. Bu çerçevede, bu keskin değişim değişen nüfus yapısı, cami mimarisindeki ulusal beklentiler, teknoloji vb. dinamiklerle açıklanmıştır.

1.5 Literatür Taraması

Bu tez çalışmasında Solaklı Vadisi'nin incelenmiş olmasından dolayı öncelikle Doğu Karadeniz Bölgesi kırsal camilere ilişkin ait literatür ve daha sonra genel literatür taraması yapılmıştır. Literatürde kırsal camiler ve Doğu Karadeniz Bölgesi üzerine çalışmalar bulunmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda verilmiştir.

Sümerkan (1990), “Biçimlendiren Etkenler Açısından Doğu Karadeniz Kırsal Kesiminde Geleneksel Evlerin Yapı Özellikleri” başlıklı doktora tez çalışmasındaki Doğu Karadeniz bölgesinde doğudan batıya doğru gidildikçe mimari anlamda farklılaşmanın oluştuğunu, mimari anlamda hem kullanılan malzemenin hem yapının farklılaştığını ifade etmiştir. Tezinde belirttiği farklılıkların belirli bölgelerde gruplaştığını da belirtmiştir [6].

Karpuz (1990), Trabzon’un Çaykara ilçesindeki köylerde bulunan camilerdeki yapı ve süsleme özellikleri üzerine çalışma yapmıştır. İncelediği camilerin çoğunu arazisinin meyilli olmasından dolayı subasman ve zemin katlarının taştan yapıldığını ayrıca bazı camilerde de harim duvarının da taştan yapıldığını ifade etmiştir. Tek katlı camilerde taş duvarlar mahfil kısmına kadar yükselmektedir ve üstü ahşap yığma şeklinde olduğunu betimlemiştir. Bu yapılarda bulunan süslemenin taş süsleme, ahşap süsleme ve kalem-nakış süsleme olarak işlendiğini ifade etmiştir [7].

Karpuz (1992), Trabzon ili Of ilçesinde yer alan Ağaçalı Köyü camii hakkında tipolojik inceleme yapmıştır. Dikdörtgen yapıda üçgen kırma çatılı kiremit çatılı bir yapıda olan Ağaçalı köyü camii (eski adıyla Alano Camii) şematik tanımını, doğusunda 3-4 m uzağında minare ve medrese olduğunu ve sonradan yapıldığını vurgulamıştır. Kuzeyinde de şadırvan olduğunu yaptığı çalışmada belirtmiştir. Ayrıca camii ahşap ve taş malzeme kullanılarak inşa edilmiş olduğunu da ifadelerinde belirtmiştir [8].

Sümerkan ve Okman’ın (1999), “Kültür Varlıklarıyla Trabzon” adlı kitap çalışmaları Trabzon ilçe ve köylerindeki, çeşme konut, camii, köprü, kilise ve mezarlar gibi parametrelere yer vermişlerdir. Kitap içerisindeki farklı öğelerin üzerinde detaylı durulması bölgedeki kültürel varlıklara bakış açısı bakımından önemli bir kaynak haline getirmiştir [9].

Duysak (2000), yaptığı tez çalışmasında 20. yy.’da inşa edilen camii tasarımları ve geleneksel camii tasarımları üzerinde inceleme yapmıştır. Yaptığı çalışmalarda camii mimarilerini simgesel içerik, estetik ve ideolojik açıdan irdelemiştir. Türkiye’de mahalle aralarında inşa edilmiş geleneksel yapıdaki camii mimarisi örnek alınmasına rağmen biçimsel bozukluklara sahip yapıların neden bozukluğa uğradığı üzerine tespitlerde bulunmuştur [10].

Tuluk’un “Of’un Mimarlık Mirasının Kökenleri Üzerine Yorumlar” adlı çalışmasında bölgenin tarihindeki önemli sosyal ve kültürel değişimlerin mimari yapılanma üzerindeki etkisini detaylı olarak incelemiştir. Çalışmasında Of ilçesini irdelemesi ve kullandığı yöntemler bakımından incelenmesi gereken önemli bir kaynaktır [11].

Başkan (2008), Doğu Karadeniz bölgesinde bulunan evler ile ilgili yaptığı çalışmada, bölgede bulunan taş ve ahşap gibi geleneksel malzemelerden inşa edilmiş evlerin tüm yapım aşamalarını aktarmıştır. Bölgede bulunan evlerin mimarisinin cami mimarisine yansımalarından dolayı yapım teknikleri anlamında ele alınması gereken kaynaklar arasında yer almaktadır [12].

Yavuz (2009), Doğu Karadeniz’de yer alan köy camilerinde kullanılan bezeleme kültürü üzerine çalışma yapmıştır. Yaptığı çalışmada Samsun’dan Artvin’e kadar olan bölgedeki köy camilerinin dikdörtgen planlı olduğu ayrıca düz ve ahşap tavana sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu bölgedeki köy camilerinde iki tür bezeme anlayışının kullanıldığını ifade etmiştir. Bu bezemelerin birisinin ahşap ve taş üzerine oyma desen ile yapılmış plastik bezemenin olduğunu diğersinin de Kuran yazıları ve bitkisel desenli bezemelerin kalem ile işlendiğini ortaya koymuştur [13].

Tuluk ve Durmuş (2011), Araklıda bulunan tarihi yapıdaki camileri inceledikleri çalışmalarında Osmanlı döneminin klasik baldaken strüktüründen farklı olarak içte ahşap strüktürlü ve bağdadi sıvalı gizli kubbeleri olan, dışta kırma çatılı farklı bir yerel uygulamayı ve bu tip uygulamanın sebeplerini araştırmıştır. Çalışmasında Karadeniz bölgesinde bulunan yerel ustaların Osmanlı cami geleneğine özgün “bağdadi kubbeli, çok üniteli sakıflı cami tipi”ni kazandırmış olduğunu ortaya koymuştur [14].

Kazaz (2016), yaptığı tez çalışmasında Trabzon kırsal cami mimarisini incelemiştir. Trabzon bölgesinde bulunan Akhisar ve Çamlık Deresi Vadileri, Fol Deresi Vadisi ve Kolları, Kalanima Deresi Vadisi ve Kolları, Sera Deresi Vadisi ve Kolları, Değirmendere Vadisi ve Kolları, Yomra Deresi Vadisi ve Kolları, Yanbolu Vadisi ve Kolları, Karadere Vadisi ve Kolları, Manahos Deresi ve Küçükdere Vadileri ve Kolları ve Solaklı ve Baltacı Deresi Vadileri ve Kolları üzerinde yer alan kırsal camileri inceleyerek tarihsel süreç içerisindeki cami mimarilerinin değişimi hakkında irdelemeler yapmıştır. Geniş alan çalışmasına sahip olan bu çalışma tez çalışmasında kullanılacak yöntem ve işlem adımlarının karşılaştırılması üzerine önemli bir kaynaktır [2].

Tuluk ve Kazaz (2016), çalışmalarında Trabzon bölgesindeki kırsal camiler üzerine tipolojik bir değerlendirme yapmışlardır. Bölgedeki söz konusu mimari ayrışmanın ve farklılaşmanın sebepleri üzerine irdelemede bulunmuşlardır. Bölgedeki cami mimarisinin anlaşılmasında kullanılacak önemli kaynaklar arasında yer almaktadır [4].

Aydın ve Perker (2017), yaptıkları çalışmada Trabzon'un Of ilçesine bağlı Bölümlü beldesindeki Mithat Paşa Caminin mimari yapısını ve kullanılan geleneksel malzemelerini incelemiştir. Karadeniz bölgesin için önemli bir yapı malzemesi olan ahşabın bu camide kullanım şekli ve bu malzemenin kullanılmasının genel durumun değerlendirilmesi üzerine çalışmışlardır [15].

Aydın ve Perker (2017), yaptıkları çalışmada Trabzon'un Çaykara ilçesinde yer alan Uzungöl bölgesindeki Filak Camisinin yapısal özellikleri hakkında bilgi vermişlerdir. Çalışmalarında caminin bodrum katının taş yığma üst katın iste ahşap yığma sistem kullanılarak inşa edildiğini ifade etmişlerdir. Ayrıca dört köşe kırma çatı ya ve doğu yönünde iki şerefeli minareye sahip olduğuna çalışmalarında yer vermişlerdir. Yapının planı dikdörtgen biçimli olup mekânsal kurgusunun harim ve son cemaat yeri olmak üzere iki kısımdan oluştuğunu ifade etmişlerdir [16].

Literatürde Doğu Karadeniz bölgesindeki kırsal cami mimarisinin tarihsel süreçteki değişimi üzerine çalışmalar bulunmaktadır. Tüm bu çalışmalar ışığında; söz konusu çalışmada bölgenin coğrafik yapısı, nüfus yapısı etnik yapı gibi çalışmalara da literatür araştırmasında yer verilmiştir. Bu tez çalışmasında bölge odaklı olarak Solaklı Vadisi belirlenerek detaylı alan araştırması yapılarak kırsal cami mimarisi irdelenmiştir. Bölgede inşa edilen geleneksel kırsal cami mimarisindeki dramatik kopuşun nedenleri ortaya konulmuştur.

1.6 Doğu Karadeniz Bölgesinin Tarihi, Coğrafik ve Kültürel Yapısı

1.6.1. Tarihi Yapı

Bazı araştırmacıların Karadeniz tarihini Grek kolonilerine dayandırmalarına rağmen bölgede ilk yerleşimlerin tarih öncesi çağlara dayandığı yazılı kaynaklardan ve bölgede yaşayan köklü ailelerin sözlü ifadelerinden teyit edilebilmektedir. İskitlerin Kuzey Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan bir boyu olan Kolatların (Herodot'ta Skolat) ismi, Kolatlar /Kolatoğulları, yine İran kaynaklarında geçen İskit/Sakaların adının Saka / Sakaoğulları biçiminde, bölgede bugün bile yaygın olarak yaşayan ailelerin olmasının bunun en önemli kanıtlarından biri olduğu belirtilmektedir [18]. Doğu Karadeniz bölgesinin yerleşim tarihi

M.Ö. 3000 ile 2000 yıllara kadar dayandırılmaktadır. Yapılan araştırmalar ilk olarak Oğuzların ilk kollarından biri olarak kabul edilen “Gas/Kas” ve “Gud/Gutiler” in ve daha sonra M.Ö. 675 yılından itibaren Kimmerler’in yerleşmeye başladıklarını ve bu kolların Anadolu ve Azerbaycan’da ilk Bozkır kültürünü yaşayan Proto-Türkler olduğunu ortaya koymaktadır [19]. Kimmerler’in yöreye yerleşmesiyle birlikte Karadeniz Bölgesi’nde nüfus artışı başlamıştır. Bu nüfus artışının ana sebebinin göç hareketleri olduğu ifade edilmektedir. Kimmerler’in bölgedeki hâkimiyetine, Orta Asya kökenli bir boy olan İskitler son vermiştir. İskit hâkimiyeti döneminde başlayan yeni ancak daha önemli bir göç dalgası, Karadeniz Bölgesi’nin stratejik konumunu büyük ölçüde değiştirmiştir [20]. İlk çağlardan beri Doğu Karadeniz kıyılarının hemen hemen tek liman konumunda olması bölgenin tarihsel süreçte önemli rol oynamasını sağlamıştır. Bu sebepten dolayı dar sınırlar içerisinde de olsa tüm Karadeniz ve çevresi önemli bir ticaret merkezi olmuştur [21].

Miletli, Foçalı ya da Atina göçmenleri gruplar ticaret yapmak amacıyla M.Ö. 7. yy.’da Sinop ve Trabzon’dan başlamak üzere Karadeniz’in çeşitli bölgelerinde koloniler oluşturmuşlardır. Bu gruplar bölgeye geldiklerinde çeşitli kaynaklarda Karadeniz’in İskit denizi (Pont Aşkenaz) adıyla hitap edildiğinden bahsedilmektedir [20]. M.Ö. 400’lerde bölgeden geçen Ksenophon ve askerlerinin dönüş yolculuğunu anlatan “Onbinlerin Dönüşü” adlı kitapta Trabzon bölgesi hakkında bilgiler yer almaktadır. Bu kitabın Trabzon bölgesi hakkında bilgi veren ilk yazılı kaynak olduğu bilinmektedir. Kitap; bölgede yaşayan Makronlar, Tibarenler, Mossiyonikler, Kohlar, Khalbyler gibi yerel halklardan, bu halkların yaşayış biçimlerinden ve bölgenin coğrafik yapısından detaylı olarak bahsetmektedir [2].

M.Ö. 360 yılında Persler Kapadokya satraplığını kuzey ve güney olmak üzere ikiye ayırmaları ile zaman içinde Karadeniz yani Pontus da kuzey satraplığı “Pontus Kapadokya’sı” olarak anıldı. Bölge bir süre Makedonya hakimiyetinde yönetildikten sonra bölgede M.Ö. 298 yılında Pontus devleti kurulmuştur [22].

M.Ö 169-150 yıllarında Pontus Devleti krallarından olan 4. Mihradates zamanında bölgede Yunan Kültürü yayılmıştır. Ayrıca Romalılarla yakın ilişkiler kurmuştur. M.Ö. 219 yıllarında Romalı gruplar Anadolu’ya yayılmaya başlamıştır. Pontus Devleti’nin güç kaybettiği dönemde 5. Mihradates tahta geçmesiyle Pontus devleti yeniden güç toplayarak Anadolu’ya yerleşen Romalılara karşı çok sayıda sefer düzenlemiştir [23]. Bölgedeki hakimiyetin sağlanamadığı dönemlerde bölgede bulunan bağımsız yerleşmeler korunma ve güvenlik sebebiyle vadinin derinliklerine ve yüksek kısımlarına doğru yerleşmişlerdir [24].

Doğu Karadeniz bölgesinde yer alan Trabzon tarihinin en önemli dönüm noktalarından bir tanesi M.S. 257 yılında Gotlar'ın Trabzon'u fethetmesidir. Zosimus, şehri koruyan iki sur olmasına rağmen Gotlar'ın Trabzon'a girdiğini evleri, tapınakları harap ettiklerini yazmıştır [2]. Gotların işgali ile bölgedeki Romalıların izleri neredeyse yok olmuştur. Daha sonra Hunlar'ın başlattığı kavimler göçü ile 395'te Roma İmparatorluğu ikiye ayrılmıştır ve Karadeniz Bölgesi 11. yy'ın ilk çeyreğine kadar Bizans İmparatorluğu'nun (Doğu Roma) yönetiminde kalmıştır [20]. 4. Haçlı seferinden sonra Latinlerin İstanbul'u işgal etmesinden sonra Doğu Karadeniz Bölgesinde Komnenos varlığı ortaya çıkmıştır. Komnenos ailesi 106 yıl Bizans İmparatorluğu'nu yönetmiştir. Nisan 1205 yılında Samsun ve Sinop şehir merkezleri hariç, Trabzon'dan Karadeniz Ereğlisi'ne kadar olan yerleri Komnenos ele geçirmiştir [20].

Malazgirt zaferi ile Türkler Anadolu'ya girmişlerdir. Türklerin Anadolu'daki hakimiyetinin artmasıyla Komnenos Türklerin baskısına maruz kalmıştır. Ticaret açısından Karadeniz'in önemli bir bölge olduğunu bilen Selçuklular 1206 yılında Trabzon'u baskı altına almışlar ve 1206-1243 yılları arasında Komnenoslar Selçukluya biat etmişlerdir. 1243 yılındaki Selçukluların Moğollar ile yaptığı Köseadağ savaşını kaybetmesiyle Komnenoslar Moğolların hakimiyetine geçmişlerdir [20].

1461'de Osman İmparatoru Fatih Sultan Mehmet'in Trabzon'u fethetmesi sonucu Trabzon Rum İmparatorluğu devri bitmiştir. Osmanlı İmparatorluğu topraklarına geçen Trabzon ve çevresinde nüfus yapısında değişiklikler meydana gelmiştir. Anadolu'nun farklı illerinden Müslüman aileler bu bölgeye yerleştirilirken bölgede yaşayan Hristiyan nüfusun bir kısmı İstanbul ve Balkanlara gönderilmiştir. Trabzon'un doğu ve batısında yaşayan nüfusta da yer değişiklikleri olmuştur [2].

1.6.2. Coğrafi Yapısı

Doğu Karadeniz, coğrafi konum itibariyle güneyinde Doğu Anadolu, kuzeyinde Karadeniz, kuzeydoğusunda Kafkasya ve güneybatısında Orta Anadolu bozkırları arasında kalan bir kıyı bölgesidir. Konumu itibariyle bölgede tarih öncesi çağlardan beri eski medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir bölge konumundadır. Doğu Karadeniz Bölgesi tarih

öncesi çağlarda yaşayan toplulukların ihtiyaçlarını karşılayabilmesi bakımından önemli bir bölgedir. Su kaynaklarının çokluğu, tabii kaya sığınaklarının varlığı çayır ve ormanlık alanları ve özellikle zengin av hayvanlarının bolluğu insanlığı en eski çağlardan beri buralara çekmiştir. Bölgenin kuzey sınırını Rize Dağları, güney sınırını Çoruh-Kelkit sıradağının zirvelerinden çekilen bir hat çizer. Batı sınırını Kelkit vadisi, doğu sınırını ise Yalnızçam Dağları'nın doğusu oluşturur [1]. Doğu Karadeniz dağları bilindiği gibi kıyıya paralel uzamakta ve yabancı kaynaklarda Pontic dağları olarak adlandırılmaktadırlar. Kıyıya paralel uzanan Doğu Karadeniz dağları zirveleri 3000-4200m'lere kadar çıkmaktadır ve denizden uzaklığı sadece 32 km - 67,5 km arasında değişmektedir (Şekil 1.3) [2,25].

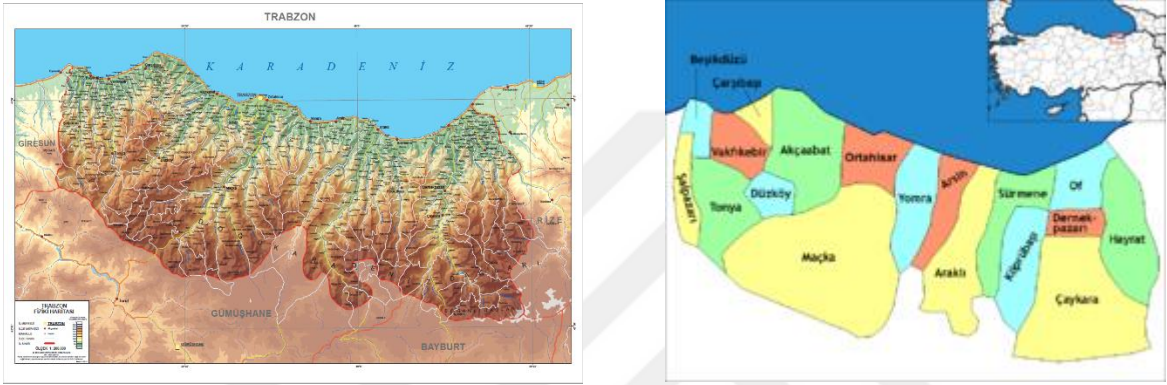
Şekil 1.2 Karadeniz Bölgesi Haritası [26]

Trabzon ili 4.664 km² yüz ölçüme sahip olmakla birlikte, Doğu Karadeniz Dağları'nın oluşturduğu yayın ortasındaki Kalkanlı dağlık kütesinin kuzeye bakan yamaçları arasında yer almaktadır.

Bölgenin kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Gümüşhane ve Bayburt, doğusunda Rize, batısında Giresun ili yer almaktadır. Sahanın dikey kesitinde değişken olan ılıman ve her mevsim yağışlı iklim şartları, farklı türlerden oluşan bitki örtüsü kuşaklarını meydana getirmiştir. Aşağı kuşağın kıyı kesimlerinde orman örtüsünün tamamına yakınında, daha yukarı yükselti seviyelerde ise yer yer yerleşim ve tarım alanı açmalarıyla oluşan bölgelere rağmen, 500-1850 m. yükseltileri arasında zengin ve sık bir orman örtüsü varlığını devam ettirmektedir (Şekil 1.4) [33].

Trabzon ilinin yeryüzü şekilleri; güneyde su bölümü çizgisi hattında doğu-batı doğrultusunda uzanan dağlık alanlar yer almaktadır. Bunların ana akarsuyun kolları, kuzeye

doğru sokulan ve gittikçe alçalan tepelik sahalar ile mevcut şekillenmeyi sağlayan önemli dış unsur olan Solaklı, Yomra, Değirmendere, Sera, Kalenima, Foldere gibi akarsuların oluşturduğu vadiler ve deltalarıdır. Trabzon ilindeki en gelişmiş vadiler, batıda güney-kuzey yönünde uzanan Foldere Vadisi, Değirmendere akarsuyunun kurulu olduğu güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda Karadere Vadisi ve doğudaki güney-kuzey doğrultusunda uzanış gösteren Solaklı Deresi Vadisi'dir [27].

a)

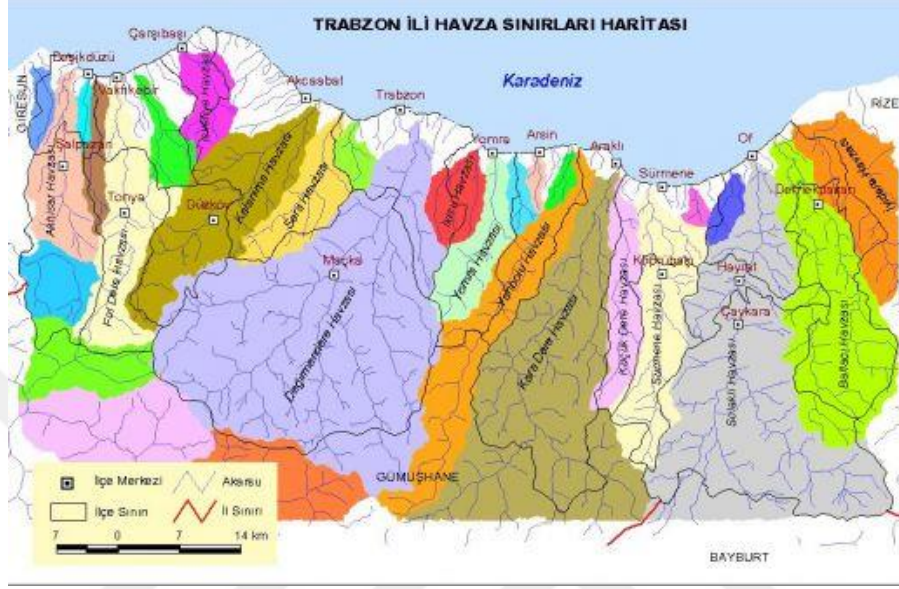
b)

Şekil 1.3 Trabzon a) Fiziki Haritası ve b) Coğrafi Haritası [28,29]

Dağlık alanlar doğu-batı doğrultusunda uzanmakta olup su bölümü hattının en yüksek bölümü doğudaki Haldizen Dağları'dır. Bu dağlar aynı zamanda Doğu Karadeniz Dağları'nın en yüksek bölümü olan Kaçkarlar'ın batıya doğru olan son uzantılarıdır [27]. Bölgenin doğusunda Hayrat ve Of ilçeleri bulunurken güneyinde; çıkış kaynağını, Doğu Karadeniz dağlarından alan Büyükdere ve Baltacı Deresi güneyden kuzeye doğru paralel akış oluşturmaktadır [30]. Solaklı Deresi'nin doğudaki önemli kolu olan Haldizen Deresi Demirkapı, Holo, Sağ ve Multat derelerinin katılımıyla kuzeyde 1150 m seviyelerinde Uzungöl'e ulaşır. Buradan itibaren Solaklı Deresi tek bir kol halinde Of yakınlarından Karadeniz'e karışır [27].

Solaklı Deresi'ni oluşturan Büyük Dere ile Haldizen Deresi arasında ortalama 2500 m yüksekliğinde çok geniş bir plato düzlüğü yer almakta Soğanlı Dağları'nın alçaldığı bu kesimlerde kıyıyı iç kesimlere bağlayan Of-Çaykara-Bayburt karayolu geçidi bulunmaktadır [31]. Su bölümü çizgisi batıya doğru Kemerlik Dağı (2746 m) ve Ziyaret Tepesi (2850 m) ile devam eden bir yapıdadır. Bu çizgi aynı zamanda Karadere'nin güneyindeki su bölümü hattını da içermektedir. Karadeniz sahil yolundan güneye Karadere boyunca ayrılan Araklı-Dağbaşı

karayolu bu bölgede Taşköprü civarında alçalan su bölümü çizgisinden güneye doğru Gümüşhane'ye ulaşır [32].

Şekil 1.4 Trabzon ili havza sınırları haritası [33]

1.6.3. Kültürel Yapı

Doğu Karadeniz Bölgesi denize kıyısının bulunması, ticaret yollarına yakın olması gibi birçok farklı sebeplerden dolayı birbirinden farklı grupların/toplulukların yerleşim yerlerinden biri olmuştur. Tarihsel süreçte bu bölge sosyal, kültürel ve etnik anlamda karışık bir yapıya sahip olmuştur. Yazılı kaynaklarda yerleşim bölgesi olarak kullanıldığı tarih M.Ö. 500'li yıllara dayandığı ve sözlü kaynaklarda M.Ö. 2000'li yıllara dayandığı ifade edilmektedir. Osmanlı İmparatorluğunun bölgeyi fethi ile bölgenin Müslümanlaşması ve Müslüman nüfusun bölgedeki hareketliliğinin artması kültürel yapıda değişimin yaşandığının bir göstergesi olarak ifade edilebilir [2].

Türk boylarının Anadolu'ya girmesi ve Müslüman Türk topluluklarının bölgede egemenlik kurması 11. yüzyıllara dayanmaktadır. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin Müslümanlaşması ve bir Türk yurdu haline gelmesi 15-16. yy.'lara dayanmaktadır [2]. Bölgedeki baskın grupların hakimiyetinin güçlü olması Doğu Karadeniz Bölgesi'nin Türk toprakları haline gelmesini geciktirmiştir. Ayrıca Doğu Karadeniz Bölgesi'nde yaşayan halkın savaççı yapısı, yüksek dağ ve vadilere sahip coğrafik yapısından dolayı hem savunma hem de

saldırı açısından önemli bir bölge olarak değerlendirilmektedir. Doğu Karadeniz Bölgesi'nin 15. yy.'a kadar Pontus Rum Devleti tarafından yönetilmesi sebebiyle bölge bu zamana kadar Ortodoks Hristiyan olarak yaşamıştır. Bugün birçok kaynakta yer alan hem bölgede bulunan yer isimleri hem de bazı aile adlarından Türklerin Doğu Karadeniz'e Grek ve Miletli kolonistlerden daha önce yerleştiğini ifade edilmektedir. Bölgenin uzun süre Roma, Bizans ve Bizans'ın bir kolu olan Pontus Rum Devleti'nin himayesinde yönetilmesinden dolayı bölgede yaşayan halk zaman içerisinde dönüşmüş ya da yer değiştirmiştir. Bölgede resmi din olan Ortodoks Hristiyanlık Türkler de dâhil olmak üzere bölge halkının dini haline gelmiştir [2].

Doğu Karadeniz bölgesinin ve Trabzon ili çevresinin 1461 yılında Osmanlı İmparatorluğu tarafından fethinden sonra da Trabzon'un bir kültür kenti olma özelliğini sürdürmüştür [25]. Bu fetih ile Türklerin sayısının bölgenin farklı kısımlarında arttığı görülmektedir. Böylelikle bölgede Müslüman nüfus artışı da meydana gelmeye başlamıştır. Anadolu'nun farklı bölgelerinde getirilen Müslüman- Türk aileler Trabzon ve çevresi illere yerleştirilmiştir. Özellikle 1520'den itibaren hız kazanan Çepni ve Hemşin'li Müslüman grupların ve bazı Akkoyunlulara bağlı oymakların da Trabzon ve çevresine yerleşmesiyle Müslüman nüfusta artışlar gözlenmiştir [35]. Osmanlı İmparatorluğu'nun bölgeyi fethetmesiyle bölgede Müslüman Türklerin nüfusunun artmasının yanı sıra bölgedeki Ermeni, Rum gibi farklı etnik gruplar da uzun süre varlığını göstermiştir [2]. Osmanlı devleti halkı benimsediği dine göre Müslüman ve gayri Müslüman olarak adlandırılırdı. Müslüman halk Türk olarak adlandırılırken gayrimüslim halk genellikle Ermeni, Rum olarak adlandırılırdı [2].

Trabzon'u çevreleyen dağlarda birbirinden ayrı aşiretler halinde yaşayan çok sayıda Türkmen grubu vardı. 14. yy.'ın ilk yarısında Trabzon'un batı yanına düşen dağlar genellikle Çepni Türkmenlerine mensup gruplar tarafından iskân edilirken, güney doğu tarafı da Akkoyunlu Türkmen grupları tarafından iskân edilmiştir [23].

Osmanlı İmparatorluğunun fethi döneminde Trabzon kentinde yer alan etnik grupların dağılımı şöyleydi: Rumca konuşan topluluklar, Trabzon'un doğusunda ve batısında bulunan vadilere yerleşmişlerdir. Bu topluluklar Rize'nin doğusunda yer alan vadilerde yaşayan ve Gürcü dil ailesi dillerini konuşan topluluklar ile Giresun'un batısında yer alan vadilerde yaşayan ve Türkçe konuşan topluluklarla komşudur. Ermenice konuşan gruplar, Gürcü dil ailesi dillerini konuşan ve "Hemşin" olarak adlandırılan toplulukların bulunduğu doğu yönünde yer alan vadilerin üst kısımlarına ikame etmişlerdir. Rumca konuşan toplulukların

bazıları, Türkçe konuşan toplulukların yer aldığı batı yönündeki vadilerin üst kısımlarına ikame etmişlerdir. Bu yerleşim düzeni Osmanlı döneminde daha da karmaşık hale gelmiştir. 16. yy.'ın sonlarından 17. yy.'ın sonuna kadar, çoğu Türkçe konuşan çok sayıdaki Müslüman yerleşimci ki bunların tümü Çepni Türklerinden oluşmuyordu. Bölgenin doğu kıyısına yerleşmiş olan Ortadoks Hristiyanlığı benimsemiş Türk kökenli halk zamanla Müslümanlığı benimsemiştir [36]. Bölgedeki yerel Ortodoks Hristiyan inancına sahip yerel halkların din değiştirerek Müslüman olup olmadıkları, olduysa ne kadarının ve hangi bölgedekilerin olduğu hala tartışılmaktadır [2].

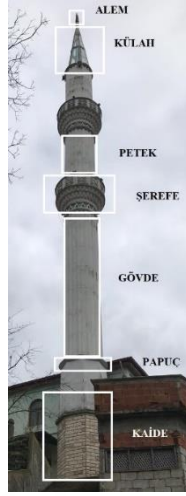
1.7 Cami Bölümleri

Dünya üzerinde farklı mezhep ve inanış gruplarının mabetleri insanlar için önemli mekanlar olmuştur. Kiliseler, tapınaklar, mescitler, camiler vb. gibi kutsal mekanlara benzer yapılara tarihsel süreç içerisinde rastlamak mümkündür. MS 600' lü yıllarda Müslümanlığın doğuşu ve yayılmasıyla cami kavramı ortaya çıkmıştır. Cami namaz kılınan yer anlamına gelmektedir. İlk cami Peygamber efendimizin Medine'de yaptırdığı Mescid-i Nebevi cami olarak bilinmektedir [37].

Müslümanlar için kutsal olarak bilinen yapılar camiler; minare, minber, mihrap, harim, mahfil, son cemaat yeri gibi ana unsurlardan meydana gelmektedir. Ayrıca vaaz kürsüsü, şadırvan, revak, hazire, Mükebbire gibi diğer bölümler de bazı camilerde bulunabilmektedir.

1.7.1 Minare

Minareler, namaza çağrışı bildirmek amacıyla ve sela okumak için yapılmış olan, yüksek tasarlanan dar ve uzun yapılardır. İlk minareyi Mesleme adında bir mimar, Mısır Fatih Amr ibni-l As'ın başlattığı Amr Camii'nde uygulamıştır. Bu minare hicri 62 yılında yapılmıştır. Minareler; kürsü, pabuç, gövde, şerefe, petek, külah ve alem gibi bölümlerden oluşur (Şekil 1.6). Minarelerin en üstteki konik kısma "külah", külah ile şerefe arasındaki kısma "petek", şerefenin altındaki kısım "gövde", gövdenin üzerine oturduğu tablaya "pabuç" ve pabuçun altında, minarenin üzerine yapıldığı kaide kısmı ki buna da "kürsü" denir [38] (Şekil 1.6).

Şekil 1.5 Minare

1.7.2 Mihrap

Mihrap, camilerin kible duvarında bulunan ve imamın namaz kıldırırken durması için ayrılmış olan girintili yerdir (Şekil 1.7). 8. yy.'da ilk kez ortaya çıkan mihrap kiblenin yönünü belirtmek için oldukça önemlidir [38].

Şekil 1.6 Mihrap

1.7.3 Minber

Mihrabın batısında yer alan minber, camilerde hatiplerin üzerinde hutbe okudukları kısımdır. Form olarak kapısı, merdiveni ve üst yerinde oturulacak sahanlığı olan minber, taşınabilir mimari elemanlardan biridir. Minberlerin üstü genellikle külahlıdır ve daha çok ahşap ve taş malzemedен inşa edilirler. Anadolu Selçuklu Dönemi'nde daha çok ahşap minberler kullanılmışken Beylikler devrinde alçı Osmanlılarda ise mermer ve taş minberler sıklıkla tercih edilmiştir (Şekil 1.8) [38].

Şekil 1.7 Minber

1.7.4 Mahfil

Cami içindeki sütunlu yapıda olan, yüksekçe mekandır. Etrafı tahta veya taş parmaklıkla çevrilidir. Günümüzde metal parmaklıklarla çevrili mahfiller de bulunmaktadır. Cemaatin cami içerisindeki namaz kılma alanlarından [38]. Müezzin mahfilinde müezzinler ezan, kaamet, tespihat sesleri verirler; bazen imamın tekbirlerini tekrarlarlar. Bunların yüksekliği 3 metreye kadar çıkar, mermer veya ahşap ayaklarla desteklenir. Bazıları basamaklıdır, bazıları dayama merdivenlidir (Şekil 1.9) [38].

Şekil 1.8 Mahfil

1.7.5 Son Cemaat Yeri

Son cemaat yeri, cami içerisinde yer kalmaması veya kişinin namaza yetişememesi gibi durumlarda cemaatin namaz kılınan yerdir (Şekil 1.10) [38]. Bu alan; caminin dışında

olabileceği gibi, caminin iç kısmında da yer alabilir. Caminin ana kapısından içeri girildiğinde içeri açılan ikinci bir kapı bulunuyorsa, bu iki kapı arasındaki bölüm de cemaat yeri olarak adlandırılır [38].

Şekil 1.9 Son Cemaat Yeri

1.7.6. Revak

Caminin ön kısmında yer alan revak, sütunların taşıdığı kemerli yapıdaki ve dışa doğru açılan üstü kubbeli ve tonozla örtülü alanlardır. Revakların ön kısmı genellikle kemerli ve açık, arka kısmı duvarlı, üst kısmı tonoz kubbe ya da düz tavanlı yapıdadır [38] (Şekil 1.11).

Şekil 1.10 Revak [38]

1.7.7 Hünkar Mahfili

Caminin bölümleri arasında yer alan hünkar mahfili Osmanlı camilerinde padişahların ve hanedanın namaz kılmalarına ayrılmış, özel kapısı ve merdiveni olan, parmaklıklı ve korunaklı yüksekçe yerdir [38] (Şekil 1.12).

Şekil 1.11 Hünkar Mahfili [38]

1.7.8 Vaaz Kürsüsü

Caminin bölümleri arasında yer alan vaaz kürsüsü, camilerde vaaz veren kişilerin durduğu özel yerdir. Bu yapı taş, mermer, ahşap yapıda inşa edilmektedir [38] (Şekil 1.13).

Şekil 1.12 Vaaz Kürsüsü [38]

1.7.9 Hazire

Hazire; cami, tekke ya da türbe bahçesinde duvarla ya da parmaklıkla çevrilmiş mezarlıktır. Hazireler, camiye yaptıran kişi ailesi ya da devlet erkanından kişiler için ayrılmıştır [38] (Şekil 1.14).

Şekil 1.13 Hazire [38]

1.7.10 Şadırvan

Şadırvan, cami avlularında bulunan abdest almak için kullanılan su yapısıdır. Şadırvanların, üstü açık ve kapalı türleri bulunmaktadır [38] (Şekil 1.15).

Şekil 1.14 Şadırvan [38]

1.7.11 Mükebbire

Mükebbire, müezzinler için ayrılmış yerdir. Müezzinler tekbirleri bu alandan tekrar etmektedir. Mükebbireler son cemaat yerinin camiye bitişik olan duvarına açılmış bir pencerenin balkon gibi dışarıya çıkan bölümünden ibarettir [38] (Şekil 1.16).

Şekil 1.15 Mükebbire [38]

1.7.12 Harim

Camilerde namaz kılınan alan olarak ifade edilmektedir. Harim namaz kılma yanında eğitim ve öğretim gibi bazı faaliyetlerin yapıldığı alan olsa da namaz kılınan alan olduğu için kutsal sayılmaktadır [39] (Şekil 1.17).

Şekil 1.16 Harim

1.8 Doğu Karadeniz Bölgesi Kırsal Cami Mimarisi

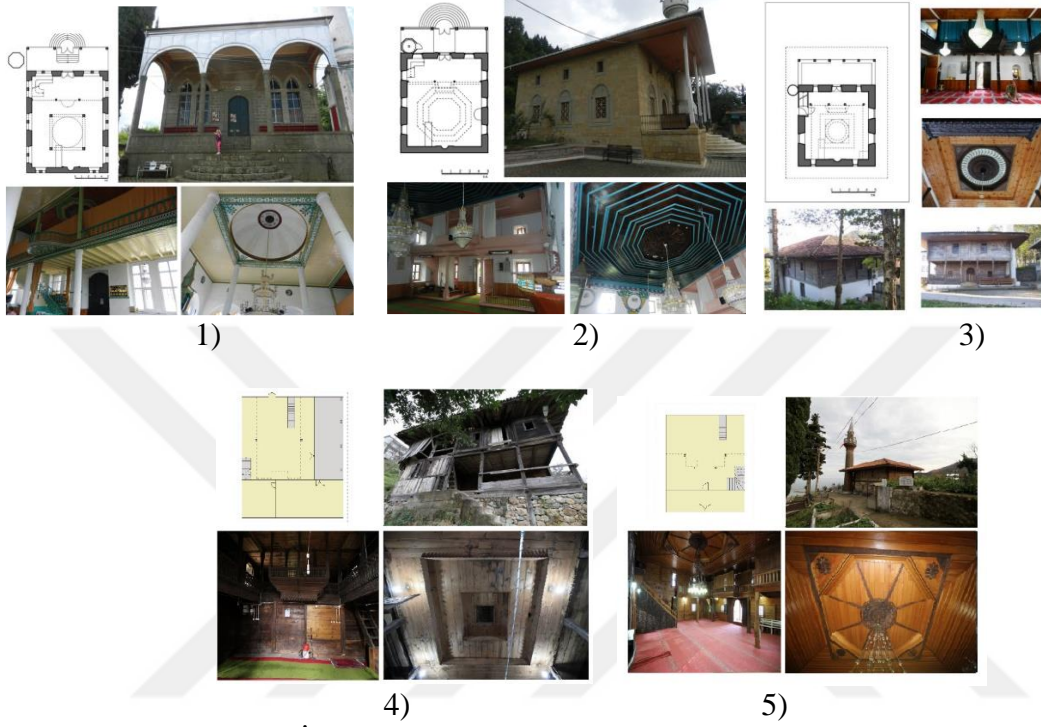
Doğu Karadeniz Bölgesi'nde islam dininin yayılmasıyla birlikte cami ve mescit gibi ibadet mekanlarının inşasına başlanmıştır. Bölgede fethin gerçekleşmesiyle birlikte ilk zamanlarda kiliseler camilere dönüştürülmüştür. Daha sonrasında nüfusun ihtiyaçları doğrultusunda cami/mescit inşası hız kazanmıştır [2].

Doğu Karadeniz Bölgesi'ndeki kırsal camilerin mimarisi anlamak bu çalışma için oldukça önemlidir. Bu sebeple Doğu Karadeniz'de bulunan Trabzon ilinde bulunan kırsal camilerin mimarileri, plan şeması, yapım malzemesi, yapım tekniği, mahfil durumu, tavan tipolojisi, çatı tipolojisi ve bezeme durumları hakkında bilgi vermek bölgedeki kırsal camilerin anlaşılması adına doğru olacaktır.

1.8.1 Trabzon Bölgesi

Trabzon bölgesi kırsal cami mimarisi bakımından oldukça zengin örneklerle sahiptir. Trabzon bölgesindeki kıyı ile güney bölgeler arasındaki geçitler ve yollar bu bölgenin kırsal cami geleneğini etkileyen en önemli unsurlar arasında yer alır. Bu bölgede tek tip kırsal cami mimarisinden söz etmek mümkün değildir [2]. Bölgede yaşayan toplulukların farklı olması mimari tarzında büyük rol oynamıştır. Bölgede mübadele ile etnik, kültürel ve sosyal değişim yaşanmıştır. Bu değişim ile bölgenin Müslümanlaşması artmıştır. Yaşanan mimari değişim bu bağlamda ifade edilebilir. Ancak bölgede yaşayan ve Müslüman olmayan ustaların inşa ettiği camilerin kilise mimarisinden izler taşıdığı görülebilir. Plan şeması bakımından değerlendirildiğinde, kırsal cami mimarisi genellikle dikdörtgen veya kare yapıda ve mihrap giriş eksenini üzerinde yer almaktadır [2]. Kot farkından dolayı camilerde bodrum katı bulunmaktadır. Vadilerin iç kesimlerine doğru yerleşim yerlerinin içlerinde ve hemen hemen her köyde kırsal camiye rastlamak mümkündür. Bölgedeki çok az sayıda da olsa kimi kırsal camide son cemaat mahalli bulunmazken kimi kırsal camide de son cemaat mahalli sosyal ortam olarak kullanılmaktadır. Kırsal camilerdeki mahfil katı genellikle ahşap direklerle desteklenmiştir. Çoğunluğunda mahfil katına ulaşım iç mekandaki sağ ve solda bulunan merdivenlerle yapılır. Bazı bölgelerde mahfil katı üç duvar boyunca 'u' şeklindedir. İç mekanda ahşap kullanımı yoğunluktadır [2]. Kırsal cami inşasında kullanılan malzeme genellikle kesme taş ve ahşaptır [2]. Karkas ve taş yığma tekniği bölgede görülen yaygın inşaat teknikleridir. Kırsal camilerin çatı tipi genellikle dört köşe kırma şeklindedir ve tavanı ahşaptır. Tavan kısmında önemli bezeme unsurları görülmektedir. Kimi kırsal camide dıştan kırma çatı içten kubbe şeklinde gizli kubbe mevcuttur [2]. Bölgede bulunan kırsal camilerde süsleme büyük öneme sahiptir ve dikkat çekici bir yapıdadır. Genellikle üzüm, asma yaprağı ve bitki motifleri, yıldız motifleri, kıvrımlı ve eğrisel motifler, şamdan uygulamaları, Mühr-ü Süleyman motifinin uygulanması, bazı kırsal camilerin mahfil çıkımlarında veya köşelerinde hayvan motiflerinin uygulanması bezeme kültürünü yaygın olarak yansıtmaktadır [2].

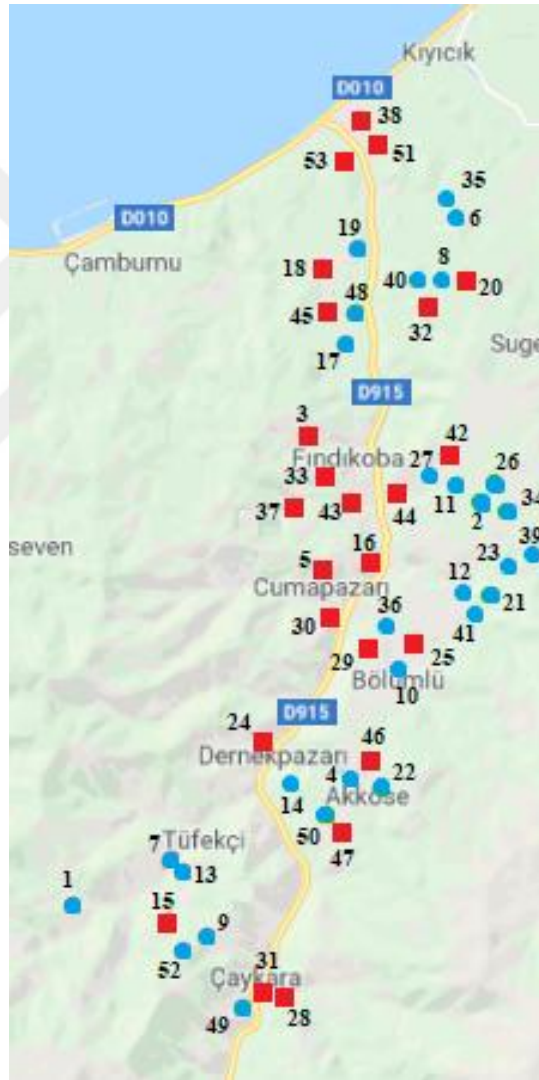
Trabzon ilinde bulunan Türkelli Köyü Merkez Camii, Akmescit Köyü Camii, Bölümlü Mahallesi Mithatpaşa Cami, Of Hayrat Merkez Camii ve Sürmene Kuşluca Camii bölgedeki kırsal cami mimarisine örnek olarak verilebilir (Şekil 1.18) [2].

Şekil 1.18 1) Trabzon İli Türkelli Köyü Merkez Camii a) Plan Şeması b) Genel Görünüş c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [4], 2) Trabzon İli Akmescit Köyü Camii a) Plan Şeması b) Genel Görünüş c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [4], 3) Trabzon İli Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Cami a) Plan Şeması b) Genel Görünüş c) Mahfil katı b d) Tavan yapısı [2], 4) Of Hayrat Merkez Camii a) Plan Şeması,) Genel Görünüş, c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [40], 5) Sürmene Kuşluca Camii a) Plan Şeması,) Genel Görünüş, c) Mahfil katı d) Tavan yapısı [41]

2. YAPILAN ALAN ÇALIŞMALARI

Bu tez çalışmasında Trabzon ili sınırları içerisinde bulunan Solaklı Vadisinin, Of ve Çaykara ilçeleri arasındaki kısımda yer alan kırsal cami mimarilerinin tarihsel süreçteki değişimleri araştırılmıştır. Araştırma sınırları ve incelenen kırsal camiler ve alan içerisinde dağılımları Şekil 2.1’ de görülmektedir. Tezin bu kısmında bölgede yer alan kırsal camilerin mimarisi, yerleşim özellikleri ve yapısal özelliklerinden bahsedilmektedir.

- Kubbeli Camiler
- Kırma çatılı Camiler

Şekil 2.1 Solaklı Vadisinde incelenen kırsal cami konumları

Tablo 1 Solaklı Vadisi 1960 yılı öncesinde ve 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camileri

SOLAKLI VADİSİ KIRSAL CAMİLERİ		
1	Dernekpazarı - Taşçılar Mahallesi Merkez Camii; 1803	ÖZGÜN
2	Of - Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Cami; 1830	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
3	Of - Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii; 1864	ÖZGÜN
4	Dernekpazarı - Akköse Mahallesi Merkez Camii; 1865	BOZULMUŞ
5	Of - Taşhan Köyü Merkez Camii; 1870 / 1985	BOZULMUŞ
6	Of - Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami; R- 1295, M-1879	ÖZGÜN
7	Dernekpazarı - Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii; 1884	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
8	Of - Ballica Mahallesi Yıldız (Kuşanto) Cami; R – 1310, M-1889	BOZULMUŞ
9	Dernekpazarı - Ormancık Mahallesi Merkez Camii; 1894	ÖZGÜN
10	Of - Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii ; 1318 (M. 1900-01), 1262 (M. 1845-46), 126(2?)4 (M. 1847-48)	ÖZGÜN
11	Of - Saraçlı Mahallesi Yukarı Cami; Rumi 1318 (1902 M)	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
12	Of - Çataldere Mahallesi Faslan Cami; 1904	BOZULMUŞ
13	Dernekpazarı - Ormancık Mahallesi Varhal Camii; 1918	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
14	Dernekpazarı - Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii; 1920	BOZULMUŞ
15	Dernekpazarı - Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii; 1935 / 2014	BOZULMUŞ
16	Of - Taşhanpazarı Merkez Camii; 1937 / 1985	BOZULMUŞ
17	Of - Çamlitepe Mahallesi Kaban Camii; 1938	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
18	Of - Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii); 1940/2006	BOZULMUŞ
19	Of - Fulali Mahallesi Camii; 1947	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
20	Of - Ballica Mahallesi Orta Mahalle Cami; 1954/1990	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
21	Of - Çataldere Mahallesi Merkez Cami; 1955 / 2017	BOZULMUŞ
22	Dernekpazarı - Akköse Mahallesi Lişo Camii; 1956	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
23	Of - Gürpınar Mahallesi Meyvalı Cami; 1960	MÜDAHALE GÖRMÜŞ
24	Dernekpazarı - Merkez Camii; 1965	-
25	Of - Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami; 1968	-
26	Of - Uğurlu Mahallesi Kaban Cami; 1968	-
27	Of - Saraçlı Mahallesi Aşağı (Merkez) Cami; 1970	-
28	Çaykara - Fehmi Bilge Camii; 1972	-

SOLAKLI VADİSİ KIRSAL CAMİLERİ		
29	Of - Bölümlü Mahallesi Fabrikayanı Cami ; 1972	-
30	Of - Cumapazarı Merkez Camii; 1972	-
31	Çaykara - Merkez Camii; 1975	-
32	Of - Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami; 1978	-
33	Of - Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Camii; 1978	-
34	Of - Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami; 1979	-
35	Of - Ağaçbaşı Mahallesi Yeni (Aşağı) Cami; 1980	-
36	Of - Bölümlü Mahallesi Hapşiyas (Fatih Cami) Cami; 1981	-
37	Of - Fındıkoba Mahallesi Kaban Mahalle Camii; 1982	-
38	Of - Çarşıbaşı Büyük Camii ; 1983	-
39	Of - Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı (Bullas) Cami; 1987	-
40	Of - Ballica Mahallesi Kaban Cami; 1989	-
41	Of - Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami; 1989	-
42	Of - Saraçlı Mahallesi Orta Cami; 1991	-
43	Of - Çaycılar Mahallesi Camii; 1994	-
44	Of - Fındıkoba Mahallesi İskele Camii; 1995	-
45	Of - Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii; 2002	-
46	Dernekpazarı - Akköse Mahallesi Gültepe Camii; 2004	-
47	Çaykara - Ulucami Mahallesi Merkez Camii; 2006	-
48	Of - Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii; Öncesi Bilinmiyor, 2010	BOZULMUŞ
49	Çaykara - Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii; 2014	-
50	Çaykara - Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii; 2015	-
51	Of - Sanayi Camii; 2015	-
52	Dernekpazarı - Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii; Devam Ediyor	-
53	Of - Mahmud Efendi Külliyesi ; Devam Ediyor	-

2.2 Solaklı Vadisi Kırsal Cami Mimarisi ve Yapısal Analizleri

Bölgedeki Müslüman nüfusun artışıyla birlikte ibadethane ihtiyacını gidermek için mahalle mescitleri inşa edildiği kaynaklardan anlaşılmaktadır. Bu durum en iyi 1203/1789 tarihli arşiv belgesiyle ifade edilebilir. Bu belgede Uğurlu Beldesi civarında bir mahalle mescidinden söz edilmektedir [2]. Bölgede cami varlığı yokken inşa edilmiş bu yapının Calık Mahallesi'nde inşa edilmiş olabileceği düşünülebilir [2, 42]. Müslüman nüfusun artmasıyla birlikte çok sayıda mescidin ve caminin inşa edilmiş olacağı ifade edilebilir. Küçük yerleşim yerlerinde mescitlerin varlığından söz edilebilirken, daha büyük yerleşim yerlerinde cami veya mahalle mescidi yapılarına rastlanabilir. Bazı köylerde mescit dışında cami yapısına rastlanamamasının sebebi yerleşim merkezine olan uzaklığı ile ilişkili olabileceğini düşünmek gerekmektedir [10].

2.2.1 Solaklı Vadisi ve Kırsal Camilerin Bölgedeki Yerleşim Durumu

Solaklı Vadisi engebeli bir coğrafik yapıya sahip olsa da cami konumlarının zemin bakımından olabildiğince düz ve açık alanlara konumlandırıldığı anlaşılmaktadır. Bu alanların seçiminde yollarla bağlantılı olmasına dikkat edilmiştir. Arazinin olanaklarına göre bazı camiler avlu içerisinde yer almaktadır. Bölgedeki bazı camilerde cami görevlisinin kalması için lojmanı bulunmaktadır.

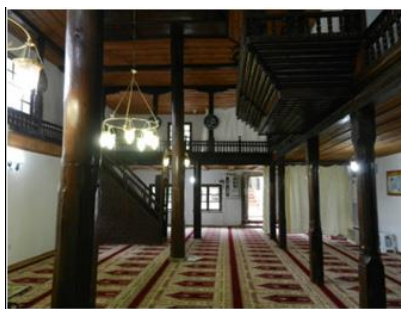
Eğimli araziler üzerine yapılan camilerde ise kot farkından dolayı bir kat daha bulunmaktadır. Bodrum kat olarak ifade edilen bu alanların bazıları cami görevlisinin kalması için lojman olarak kullanılırken, bazı camilerde ise okuma odası veya ibadethane alanı olarak kullanılmaktadır. İncelenen camiler arasında Ormancık Köyü Merkez Camisi bu tür yapılar arasında bulunmaktadır. Eğimli araziler üzerine kurulan camilerin bazılarında araç yolu ile ulaşım yapılamamaktadır. Bu camilere ulaşım merdivenler veya dar yollardan yaya yolu ile sağlanmaktadır. Çaykara Fehmi Bilge Cami, Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami, Saraçlı Mahallesi Yukarı Cami bu tip camiler arasında yer almaktadır.

2.2.2 1960 Yılı Öncesi İnşa Edilmiş Kırsal Camiler

Solaklı Vadisinde yer alan ve bölgede kırsal cami geleneğini yaşatan camilerin çoğunluklu olarak 1960 yılından önce yapılmış olduğuna alan çalışmalarından ulaşılmıştır. 1960'lı yıllara kadar inşa edilen yapıların mimari özellikleri incelendiğinde yapısal ve görünüşsel olarak benzerlikler görülmektedir. 1960 yılı öncesi inşa edilen camilerin özellikleri bu başlık altında incelenecektir.

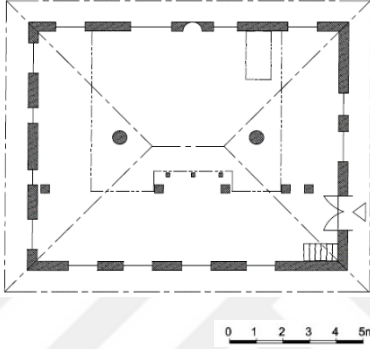

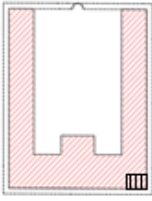
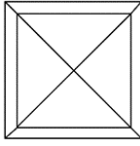
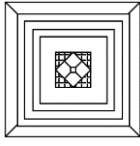

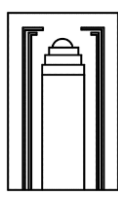
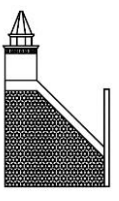
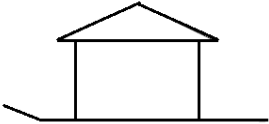
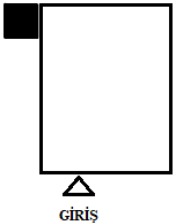
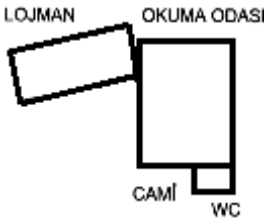
2.2.2.1 Taşçılar Mahallesi Merkez Cami

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Taşçılar Mahallesi Merkez Cami 1803 yılında yerel ustaları tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 400 m² ve cami iç alanı 90 m²'dir [2,45,46]. Cami karma yapım tekniği ile kesme taş ve ahşap malzemeler kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Caminin külliyesi bulunmaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Dört köşe kırma çatı sistemine sahiptir ve çatı kiremit ile kaplıdır. Caminin iç mekanında tavan ahşaptır ve tavan göbeğinde bezeme bulunmaktadır. Mahfil katı ahşaptır ve mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Mahfil balkonu da üç adet direk desteklenmektedir. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzeyinde yer alır. Bezeme yoktur ve tek şerefeye sahiptir ve taş malzemeden yapılmıştır. Minber ahşaptır ve detaylı bezemeye sahiptir. Mihrap kısmı taş malzemeden yapılmıştır.

Şekil 2.2 Taşçılar Mahallesi Merkez Cami

Tablo 2 Dernekpazarı Taşçılar Mahallesi Merkez Cami mimari özellikleri ve cami bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		TAŞÇILAR MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI: 1803		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Küllüye	Müştemilat	Kapasite	
	Mahalle Ustaları	90 m ²	400 m ²	yok	-	X	WC, Lojman, Okuma odası	60	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	TAŞ	TAŞ	AHŞAP		
BİÇİM		-							
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	YOK	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ – AHŞAP			KARMA (TAŞ YIĞMA / AHŞAP YIĞMA)			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

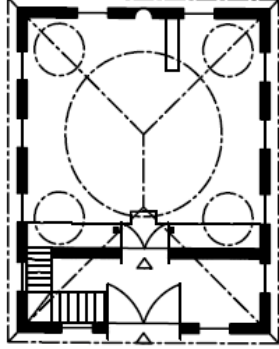

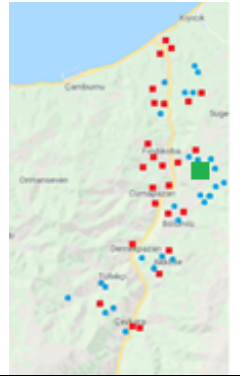
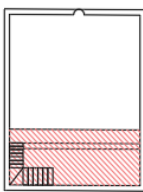
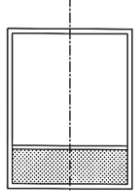
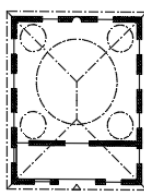
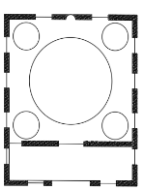

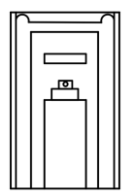
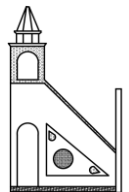
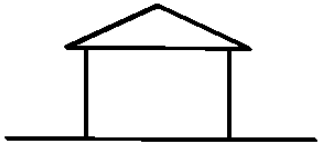
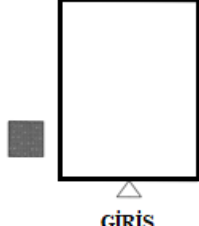
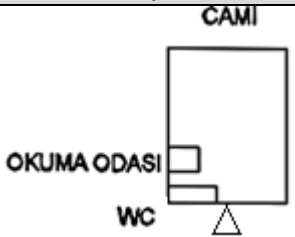
2.2.2.2 Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii 1830 yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 380 m² ve cami iç alanı 280 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Tuğla üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kiremit ile kaplanmıştır. Tavan betonarmedir. Tavanda bağdadi kubbeler mevcuttur. Tavan göbeğinde bir adet büyük gizli kubbe mahfil kısmına kadar olan planda köşelerde olacak şekilde toplamda dört adet küçük gizli kubbe mevcuttur. Tavan kubbesinde detaylı kalem işi bezeme bulunur. İç mekan duvar yüzeyleri pencere altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı ön kısmı ahşap ile kaplıdır. Mahfil demir ferforje ile çevrilidir. Minare tekil yapıdadır, malzemesi betondur ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber mermerdir ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemedendir yapılmıştır ve bezeme yoktur.

Şekil 2.3 Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii

Tablo 3 Of Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		UĞURLU MAHALLESİ MERKEZ BÜYÜK CAMİ				YAPIM YILI : 1830			
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite	
	Köy Ustaları	280 m ²	380 m ²	Var	X	-	Okuma odası, wc		375	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	M. AŞIKKUTLU	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ										
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER			
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	BETONARME (Müdahale Görmüş)	BETONARME	MERMER	MERMER			
BİÇİM										
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR			
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ				
2			TUĞLA			YIĞMA				
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM DURUMU				
										

2.2.2.3 Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Aşağı Mahalle Camii 1864 yılında Mecit USTA tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 150 m² ve cami iç alanı 90 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Taş malzemenin üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Ancak caminin doğu kısmının bitiminde eğim başlamaktadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Cami tekil yapıdadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatı ahşap malzemedendir yapılmıştır ve üstü kiremit ile örtülüdür. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri tavan ahşaptır ve tavan göbeğinde sekizgen bezeme mevcuttur. İç mekanda pencere alt kısmına kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. İç mekanda mahfil katının balkonuna kadar olan kısım ahşap ile kaplıdır. Mahfil katı ahşaptır ve mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minare de bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap taş malzemedendir yapılmıştır. Üstü sıva ile kapatılmış ve yağlı boya ile bezeme işlenmiştir.

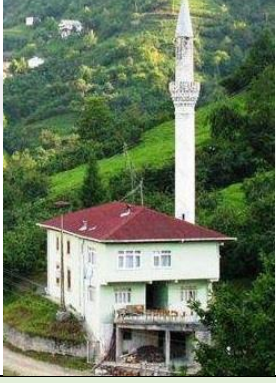
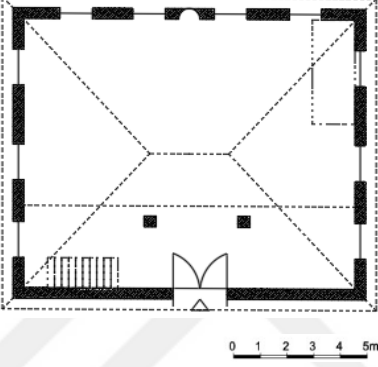
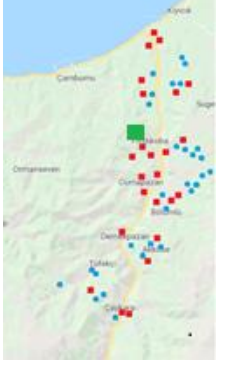
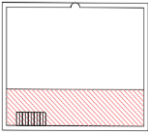
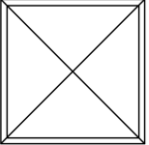
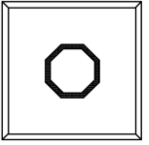
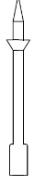
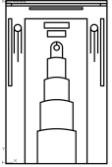
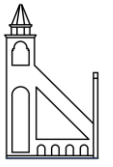
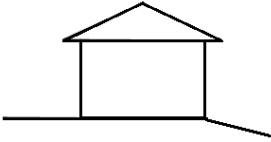
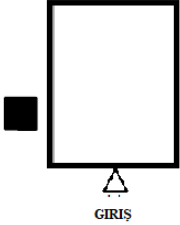
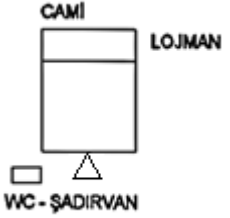

[46]

Şekil 2.4 Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii

Tablo 4 Of Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		FINDIKOBA MAHALLESİ AŞAĞI MAHALLE CAMİİ				YAPIM YILI : 1864			
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite	
	Mecit USTA	90 m ²	150 m ²	yok	X	-	Lojman, WC, Şadırvan		120	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu			
	Bilinmiyor	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami		A	B	C	
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ										
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER			
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	TAŞ	BETON	AHŞAP			
BİÇİM		-								
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR			
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ				
3			TAŞ			YIĞMA				
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI				
										

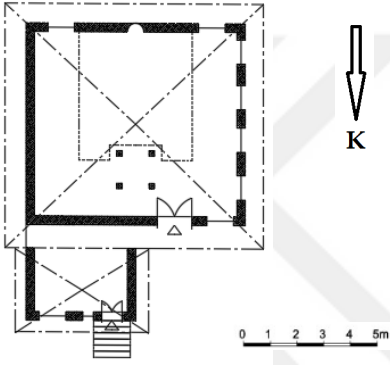
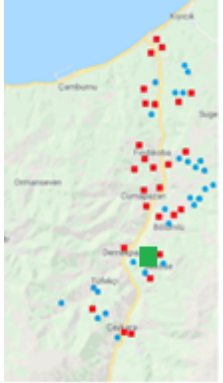
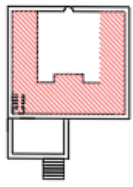
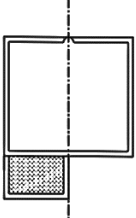
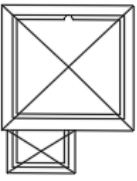
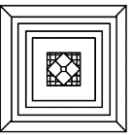

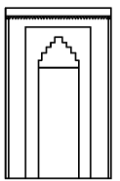
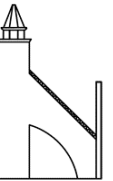
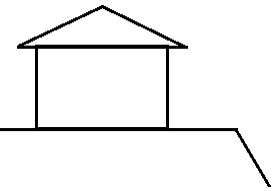
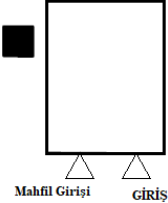
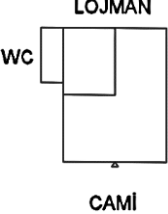
2.2.2.4 Akköse Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Akköse Mahallesi Merkez Camii 1865 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 102 m² ve cami iç alanı 82 m²'dir [2, 45]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak taş malzeme ile inşa edilmiştir. Taşın üzeri taş ile kaplanmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Caminin lojman binası caminin güneyinde yer almaktadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kiremit ile kaplanmıştır. Tavan ahşap ile kaplıdır ve bezeme vardır. Ayrıca tavan kademeli yapıdadır. İç mekanda duvarlar süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katını dört adet sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme vardır. Mahfil katına iç mekandan erişileceği gibi dışarıdan da erişim sağlanmaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin güney doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap taş malzemeden yapılmıştır. Bezeme vardır.

Şekil 2.5 Akköse Mahallesi Merkez Camii

Tablo 5 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		AKKÖSE MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI : 1865		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite
	Bilinmiyor	82 m ²	102 m ²	Yok	X	-	Lojman, WC, Şadırvan		160
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	TAŞ	AHŞAP		
BİÇİM									
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI				YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2				TAŞ			YIĞMA		
ARAZİ KULLANIMI				MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM DURUMU		
									

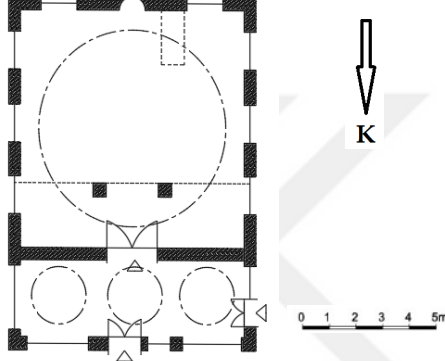
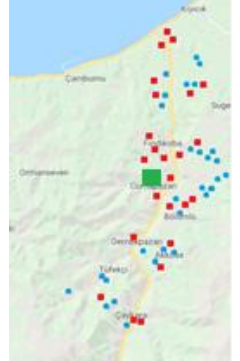
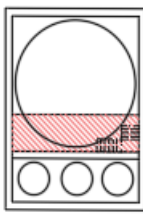
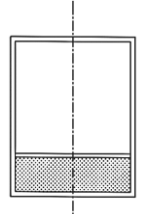
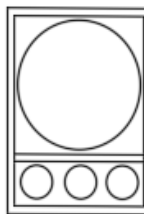
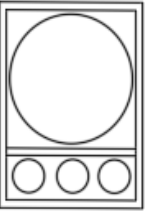
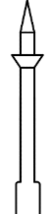
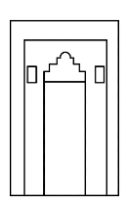
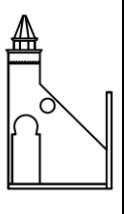
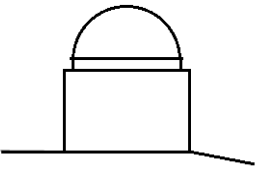
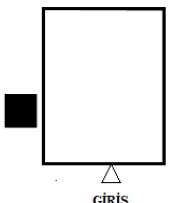
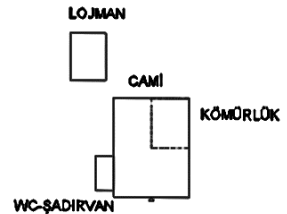
2.2.2.5 Taşhan Köyü Merkez Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Taşhan Köyü Merkez Camii 1870 yılında yerel halk tarafından inşa edilmiştir. 1870 yılında inşa edilen cami yıkılmış ve 1985 yılında yeni cami inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 120 m² ve cami iç alanı 60 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Tuğla malzemenin üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından kuzeyden güneye doğru eğimli yerleşim göstermektedir. Kuzey tarafındaki eğimden dolayı kot farkı oluşmaktadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bodrum katı kömürlük olarak kullanılmaktadır. Cami binası dışında lojman binası caminin kuzey doğusuna konumlanmıştır. Çatı kısmı tamamen bozulmuştur. Eski çatısı dört köşe kırma ahşap çatıdır ve üzeri kiremit ile kaplıdır. Ancak çatıdaki müdahale ile kubbeli yapı inşa edilmiştir. Kubbe sac ile kaplıdır. Caminin iç mekanında tavan kubbelidir. Tavan göbeğinde detaylı bezeme mevcuttur. İç mekanda duvar yüzeyleri pencere alt kısmına kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir ve mahfil katını iki adet beton sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme vardır. Ayrıca mahfil katı demir ferforje ile çevrelenmiştir. Minare tekil yapıdadır ve caminin doğusunda yer alır. Minare de bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap mermer malzemedendir yapılmıştır. Bezeme yoktur.

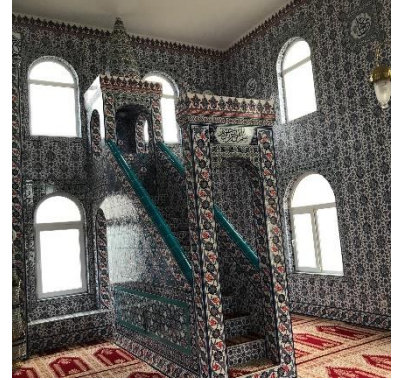
Şekil 2.6 Taşhan Köyü Merkez Camii

Tablo 6 Of Taşhan Köyü Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		TAŞHAN KÖYÜ MERKEZ CAMİ			YAPIM YILI : 1870 / 1985		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite
	Bilinmiyor	60 m ²	120 m ²	Var	-	X	Lojman, Kömürlük, WC, Şadırvan		60
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami	A	B	C	
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	MERMER	AHŞAP		
BİÇİM									
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI				YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
3				BETON		BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI				MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

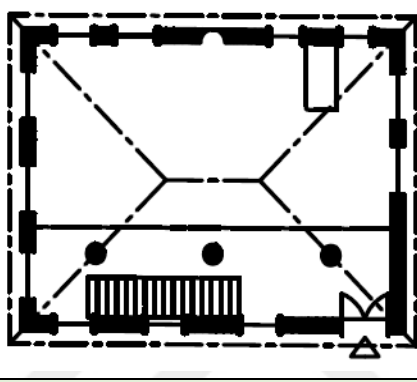
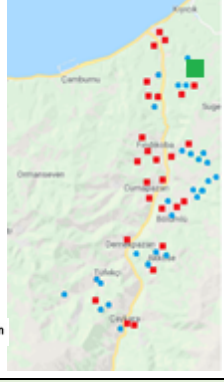

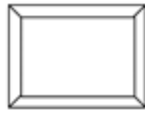

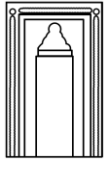
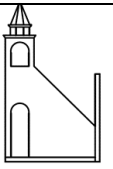
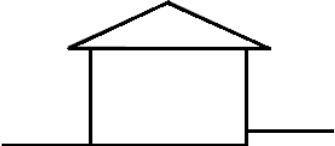
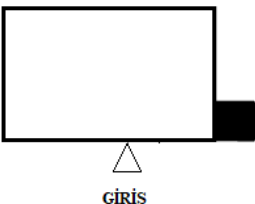
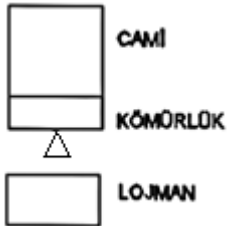
2.2.2.6 Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii 1245 R (1879 M) yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 368 m² ve cami iç alanı 168 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak taş malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Yol ile cami arasında kot farkı bulunmaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bodrum kat kömürlük olarak kullanılmaktadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı betonarmedir. Üzeri sac kaplıdır. İç mekan duvar yüzeyleri süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Tavan betonarmedir. Süsleme yoktur. Mahfil katı betonarmedir. Alüminyum korkuluk ile çevrilidir. Mahfil katında bezeme yoktur. Mahfil katını üç adet beton sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin batısında yer alır. Minarede bezeme vardır ve iki şerefeye sahiptir. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplıdır. Mihrap betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

Şekil 2.7 Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii

Tablo 7 Of Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		AĞAÇBAŞI MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ				YAPIM YILI : 1295 R (1879 M)			
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite	
	Bilinmiyor	168 m ²	368 m ²	Var	-	X	WC, Lojman, Okuma odası, Kömürlük		200	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ										
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER			
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETON/TAŞ	ÇİNİLİ SERAMİK	ÇİNİLİ SERAMİK			
BIÇİM		-								
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR			
KAT SAYISI		YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ					
2		TAŞ			YIĞMA					
ARAZİ KULLANIMI		MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI					
										

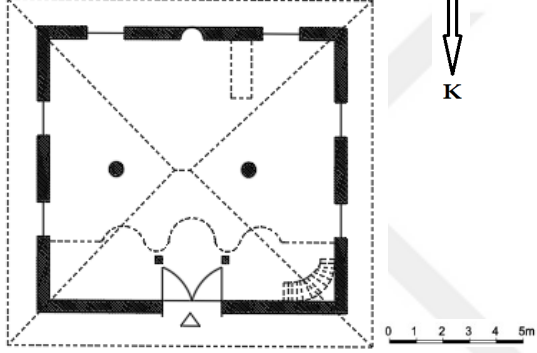

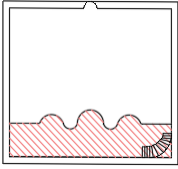
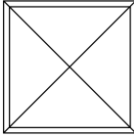
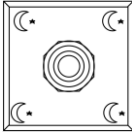

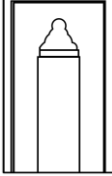
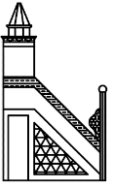
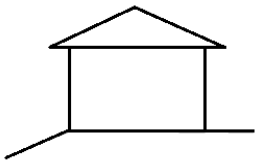
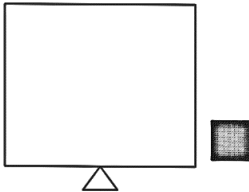
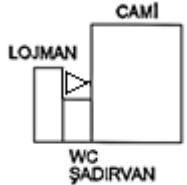
2.2.2.7 Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii 1884 yılında yerel halk tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 95 m² ve cami iç alanı 80 m²'dir [2, 45]. Cami yığma yapım tekniği ile taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından kuzeyden güneye doğru eğimli alana yerleşim göstermektedir. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Cami binası dışında lojman binası caminin kuzeyinde konumlanmıştır. Caminin çatısı ahşaptır ve üzeri kiremit ile kaplıdır. Tavan ahşaptır ve tavan göbeğinde bezeme mevcuttur. Ayrıca tavanın dört köşesinde ay yıldız motif işlenmiştir. İç mekan duvar yüzeylerinde pencere alt kısmına kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır ve mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme vardır. Ayrıca mahfil balkonu dalgalı yapıdır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minare de bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap taş malzemedен yapılmıştır. Bezeme yoktur.

Şekil 2.8 Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii

Tablo 8 Dernekpazarı Tüfekçiler Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		TÜFEKÇİLER MH. MERKEZ CAMİ			YAPIM YILI : 1884	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	80 m ²	95 m ²	yok	-	X	WC, Lojman, Dershane, Şadırvan	200
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Köy Halkı	Vakıflar GM		Cami	Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	BETON	AHŞAP	
BİÇİM		-						
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			TAŞ			YIĞMA		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

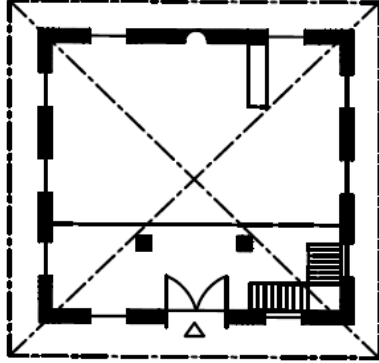
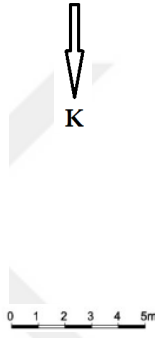
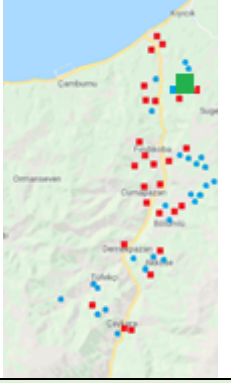
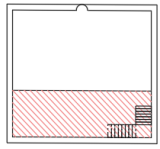
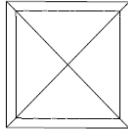
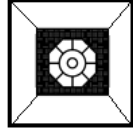

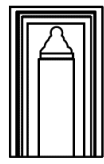

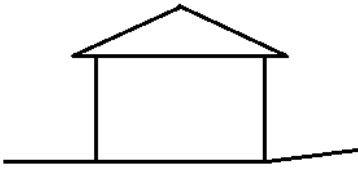
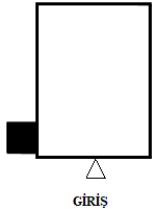
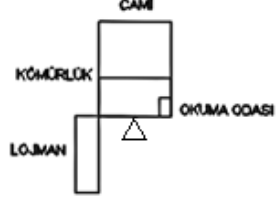
2.2.2.8 Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii 1310 R (1889 M) yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 200 m² ve cami iç alanı 110 m²'dir [2, 44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak taş malzeme ile inşa edilmiştir. Taş duvarların üzeri yine taş malzeme ile kaplanmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Ancak caminin doğusu itibariyle yukarı doğru eğim başlamaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bodrum kat kömürlük olarak kullanılmaktadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı ahşaptır. Üzeri kiremit kaplıdır. İç mekan duvar yüzeyleri ve tavan tamamen ahşap ile kaplanmıştır. Tavan göbeğinde bezeme vardır. Mahfil katı ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katında bezeme yoktur. Mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap ahşap malzemedен yapılmıştır ve bezeme vardır. Minber ile mihrap yenidir.

Şekil 2.9 Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii

Tablo 9 Of Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		BALLICA MAHALLESİ YILDIZ (KUŞANTO) CAMİ			YAPIM YILI : 1310 (R) / 1889 (M)		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Köy Ustaları	110 m ²	200 m ²	Var	-	X	WC, Lojman, Okuma odası, Kömürlük	300
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN		B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ		C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ - GENEL GÖRÜNÜŞÜ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP	
BİÇİM		-						
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ		YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								

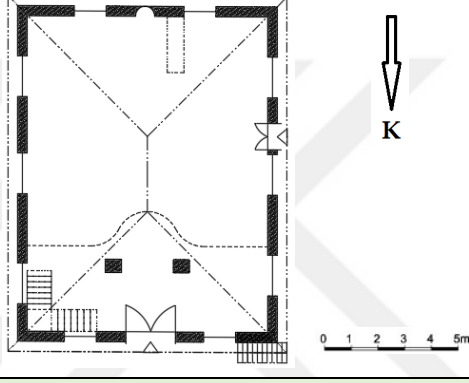
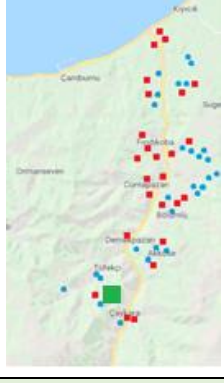
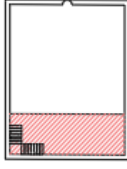

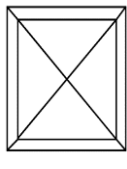
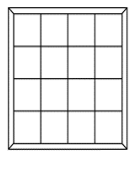

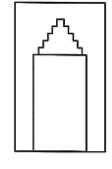

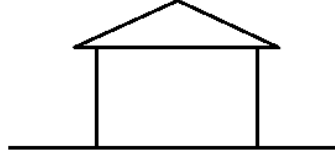
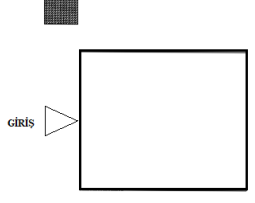
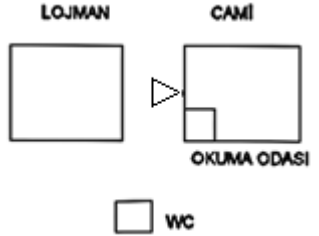
2.2.2.9 Ormancık Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Ormancık Mahallesi Merkez Camii 1894 yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 480 m² ve cami iç alanı 120 m²'dir [2,45]. Cami yığma yapım tekniği ile kesme taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Taş malzemenin üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Ancak doğudan batıya doğru eğim bulunmaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bodrum katı da ibadet için kullanılmaktadır. Cami binası dışında lojman binası caminin kuzeyinde konumlanmıştır. Caminin çatısı ahşaptır ve üzeri kiremit ile kaplıdır. Tavan ahşaptır ve bezeme mevcuttur. İç mekan duvar yüzeyleri pencere alt kısmına kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır ve mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minare de bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap kesme taş malzemeden yapılmıştır. Bezeme yoktur.

Şekil 2.10 Ormancık Mahallesi Merkez Camii

Tablo 10 Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ORMANCIK MH. MERKEZ CAMİ			YAPIM YILI : 1894			
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite	
	Mahalle Ustaları	120 m ²	480 m ²	Var	X	-	WC, Lojman, Okuma odası		120	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ										
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER			
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	TAŞ	AHŞAP			
BİÇİM										
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	VAR	YOK	VAR			
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ				
2			TAŞ			YIĞMA				
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI				
										

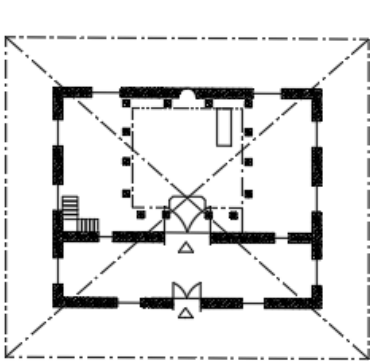
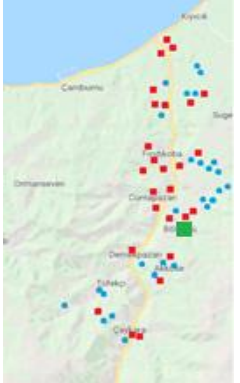
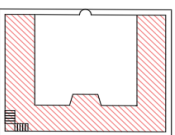
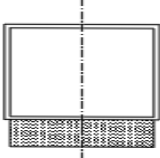
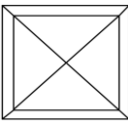
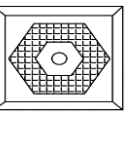

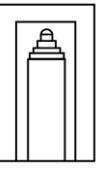
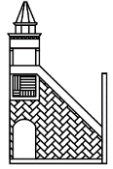
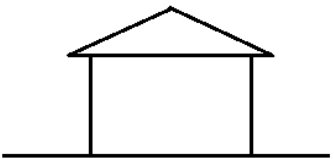
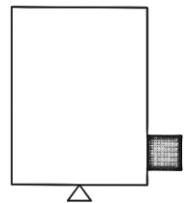

2.2.2.10 Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii kesin bilgi olmamakla birlikte 1845 ile 1990 yılları arasında yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 370 m² ve cami iç alanı 70 m²'dir [2,44]. Cami karma yapım tekniği kullanılarak taş ve ahşap malzemeler kullanılarak taş yığma ve ahşap yığma tekniği ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kiremit ile kaplanmıştır. Tavan ahşap ile kaplıdır ve tavan göbeğinde bezeme vardır. Ayrıca tavan kademeli yapıdadır. İç mekan duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katını on adet sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme vardır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarede bezeme yoktur ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap taş malzemeden yapılmıştır. Bezeme vardır.

Şekil 2.11 Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii

Tablo 11 Of Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			BÖLÜMLÜ MAHALLESİ MİTHAT PAŞA CAMİİ			YAPIM YILI : 1318 (M. 1900-01), 1262 (M. 1845-46),		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	70 m ²	370 m ²	yok	X	-	İmam odası, WC, çeşme	300	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu			
	Bilinmiyor	Vakıflar GM		Cami	Cami	A	B	C	
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	AHŞAP	TAŞ	AHŞAP		
BİÇİM									
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	YOK	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ / AHŞAP			KARMA (TAŞ YIĞMA/AHŞAP YIĞMA)			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

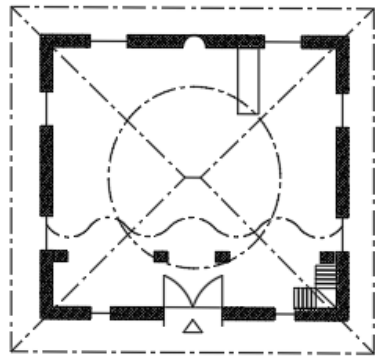
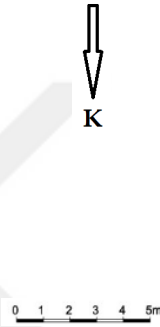
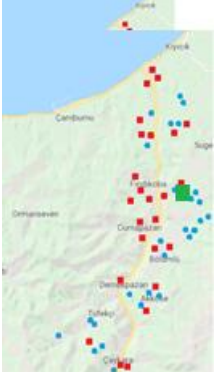
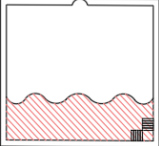
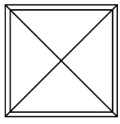

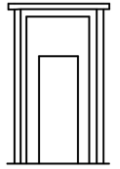
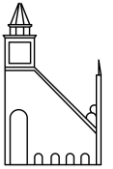
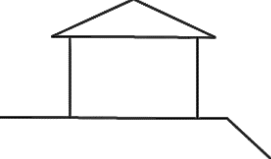

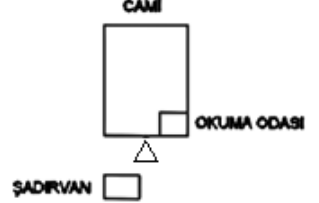
.2.2.11 Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii 1894-95 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 180 m² ve cami iç alanı 120 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Güney hattında aşağıya doğru eğim başlamaktadır. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kiremit ile kaplanmıştır. Camide gizli kubbe sistemi vardır. Tavan göbeği gizli kubbe beton geri kalan yerler ahşap yapıdadır. Tavandaki kubbenin göbeğinde ahşap yıldız figürü vardır. İç mekan duvar yüzeyleri pencere altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katında detaylı bezeme vardır. Ayrıca mahfil balkonu dalgalı yapıdadır. Mahfil katını dört adet ahşap sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve detaylı bezeme vardır. Mihrap taş malzemeden yapılmıştır ve bezeme yoktur.

Şekil 2.12 Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii

Tablo 12 Of Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

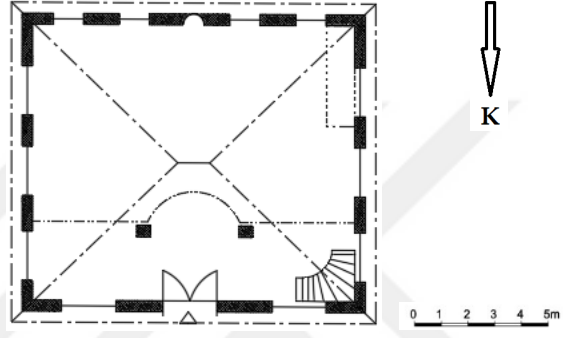
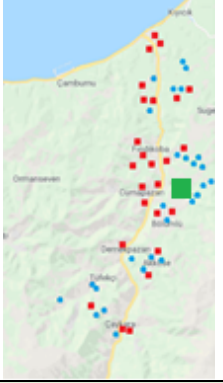
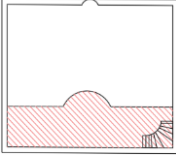
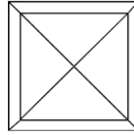
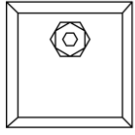

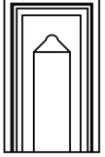
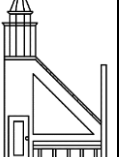
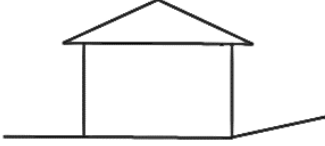
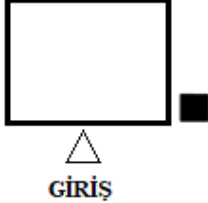
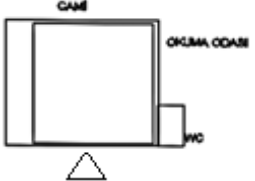
OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			SARAÇLI MH. YUKARI CAMİ			YAPIM YILI : 1318 R. (1894/1895 M)		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite
	Bilinmiyor	120 m ²	180 m ²	yok	X	-	Şadırvan, okuma odası		100
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu			Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği			Cami	Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	BETON-AHŞAP	TAŞ	TAŞ	AHŞAP		
BIÇİM		-							
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

2.2.2.12 Çataldere Mahallesi Faslan Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Çataldere Mahallesi Faslan Camii 1904 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. 1985 yılında eski cami yıkılarak şu an ki mevcut cami inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 280 m² ve cami iç alanı 80 m²'dir [44]. Cami karma yapım tekniği kullanılarak tuğla ve beton malzemeler kullanılarak tuğla yığma ve betonarme tekniği ile inşa edilmiştir. Tuğla üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Kuzey hattında eğim başlamaktadır. Dört katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kiremit ile kaplanmıştır. Eski çatısı ahşap yapıda ve ahşap üst örtülü olduğu envanter kayıtlarında mevcuttur. Tavan betondur. Tavan göbeğinde kademeli gizli kubbe vardır. İç mekan duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet sütun taşımaktadır. Mahfil katı demir ferorje ile çevrilidir. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap ahşap malzemedir yapılmıştır. Bezeme yoktur.

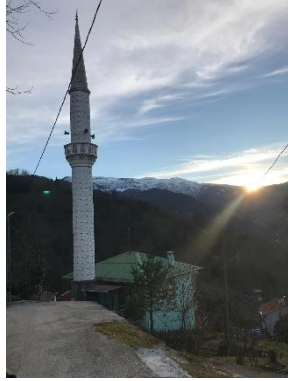
Şekil 2.13 Çataldere Mahallesi Faslan Camii

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			ÇATALDERE MAHALLESİ FASLAN CAMİİ			YAPIM YILI : 1904 / 1985		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite
	Bilinmiyor	80 m ²	280 m ²	Var	X	-	Okuma Odası, WC		80
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu			
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami	A	B	C	
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	KİREMİT	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP		
BİÇİM		-							
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	VAR	YOK	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
4			BETON / TUĞLA			KARMA (TUĞLA YIĞMA / BETONARME)			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

Tablo 13 Of Çataldere Mahallesi Faslan Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

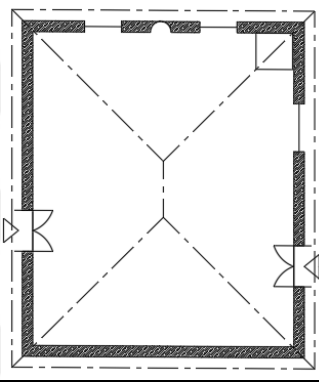
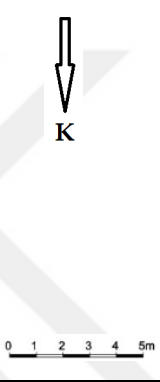
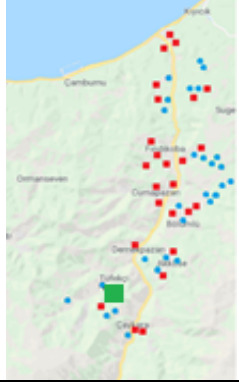
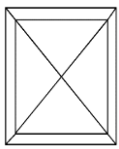
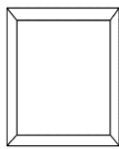

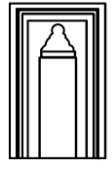
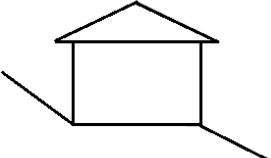
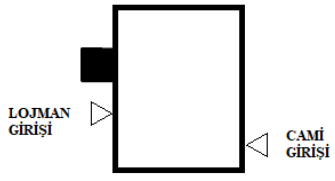
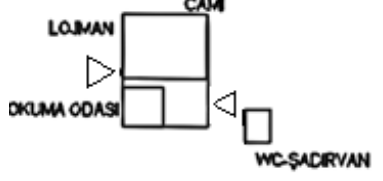
2.2.2.13 Ormancık Mahallesi Varhal Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Ormancık Mahallesi Varhal Camii 1918 yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. 2005 yılında cami kapsamlı restorasyon geçirmiştir. Toplam arsa alanı 120 m² ve cami iç alanı 70 m²'dir [45]. Cami yığma yapım tekniği ile taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Taş malzemenin üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından doğudan batıya doğru eğimli alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Cami binası içinde yapının doğu kısmından girişi olan lojman bulunmaktadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı ahşaptır ve üzeri sac ile kaplıdır. Tavan restorasyon öncesinde ahşap malzemenin yapılmıştır. Çatının su alması le ahşap malzeme kaldırılmış ve PVC ile kaplanmıştır ve bezeme yoktur. İç mekan duvar yüzeyleri boyunca ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin doğusunda yer alır. Minarede detaylı bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap ahşap ile kaplıdır. Bezeme yoktur.

Şekil 2.14 Ormancık Mahallesi Varhal Camii

Tablo 14 Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ORMANCIK MAHALLESİ VARHAL CAMİ			YAPIM YILI : 1918		
YAPIL KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite
	Mahalle Ustaları	70 m ²	120 m ²	yok	X	-	Şadırvan, WC, Lojman, Okuma odası		50
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	-	-	SAC	PVC (Restorasyon sonrası)	BETONARME	BETON	YOK		
BİÇİM	-	-							
BEZEME	-	-	YOK	YOK	VAR	YOK	YOK		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM DURUMU			
									

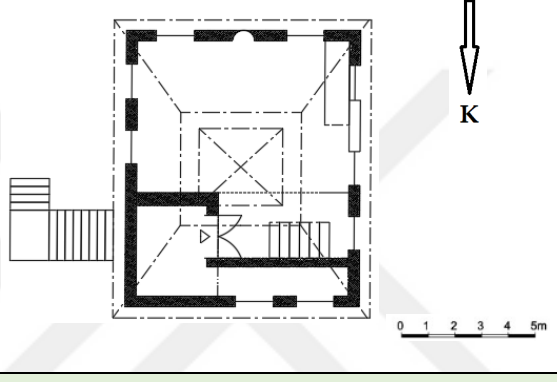

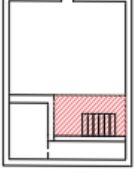
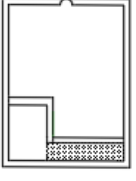
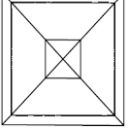
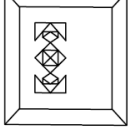

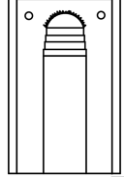
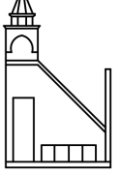
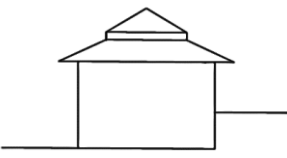
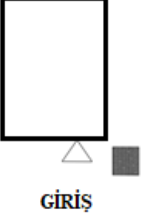
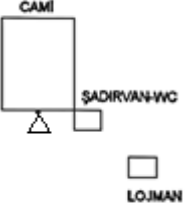
2.2.2.14 Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Çaykara ilçesinde yer alan Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii 1920 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 150 m² ve cami iç alanı 90 m²'dir [2]. Cami karma yapım tekniği kullanılarak taş yığma ve muskalı dolma şeklinde inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Yol ile cami arasında kot farkı olan bir alana inşa edilmiştir. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin lojman binası caminin kuzey doğusunda yer almaktadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı sac ile kaplanmıştır. Tavan ahşap ile kaplıdır ve bezeme vardır. İç mekan duvar yüzeylerinin her yeri ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katını iki adet sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap taş malzemeden yapılmıştır. Bezeme yoktur.

Şekil 2.15 Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii

Tablo 15 Çaykara Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

ÇAYKARA		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ZİNCİRLİTAŞ MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI : 1920			
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite	
	Bilinmiyor	90 m ²	150 m ²	Var	X	-	İmam odası, WC		50	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu				
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami	A	B	C		
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ										
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER			
MALZEME	AHŞAP	-	SAC	AHŞAP	BETONARME	TAŞ	AHŞAP			
BİÇİM										
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	YOK	YOK			
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ				
2			TAŞ / AHŞAP			KARMA (TAŞ YIĞMA VE MUSKALI DOLMA)				
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI				
										

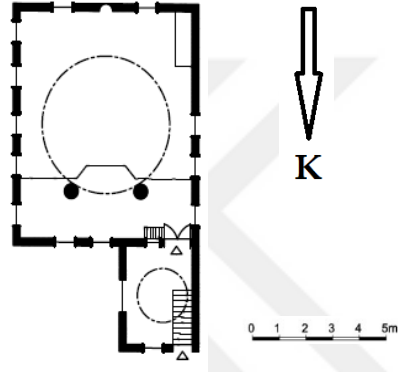

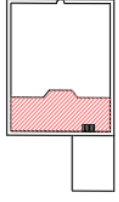
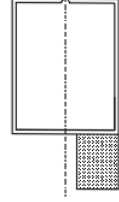
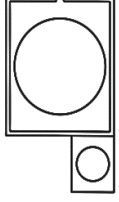
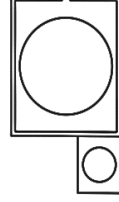

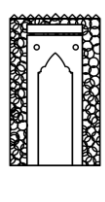
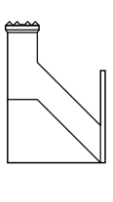
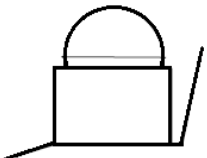
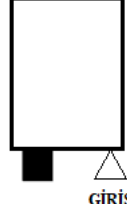
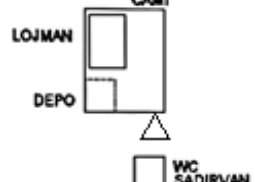
2.2.2.15 Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii 1935 yılında yerel halk tarafından inşa edilmiştir. 1935 yılında inşa edilen cami yıkılmış ve 2014 yılında yeni cami inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 350 m² ve cami iç alanı 280 m²'dir [45]. Cami yığma yapım tekniği ve betonarme yapım tekniği bir arada kullanılarak tuğla ve beton malzeme ile inşa edilmiştir. Tuğla üzeri sıvasızdır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından doğudan batıya doğru artan eğimli alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Cami binası içinde lojman bulunmaktadır. Çatı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kurşun ile kaplanmıştır. Tavan ahşap ile kaplıdır ve bezeme yoktur. İç mekan duvar yüzeyleri ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katını iki adet sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede detaylı bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap ahşap ile kaplıdır. Bezeme vardır.

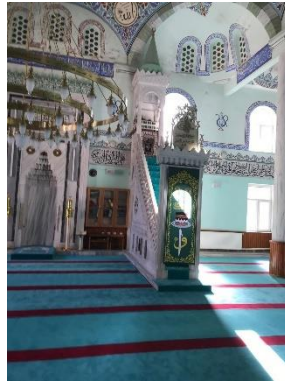
Şekil 2.16 Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii

Tablo 16 Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		TÜFEKÇİ MAHALLESİ CUMHURİYET CAMİ		YAPIM YILI : 1894 / 2014		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	280 m ²	350 m ²	Var	X	-	WC, Şadırvan	200
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	Koruma Durumu	
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	A	B
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ		C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	AHŞAP	-	KURŞUN	AHŞAP	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP	
BİÇİM								
BEZEME	YOK	-	VAR	YOK	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
3			TUĞLA/BETON		YIĞMA/BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								

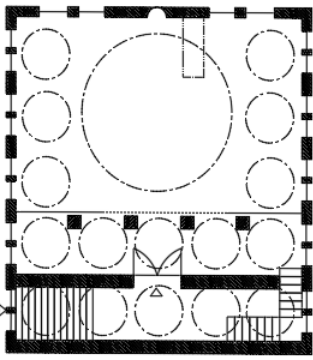

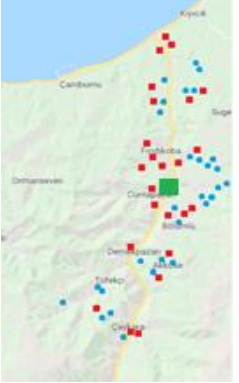
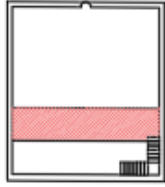
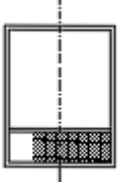
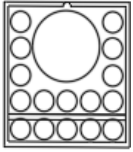
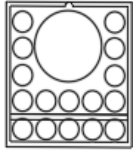

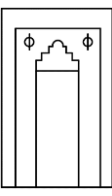
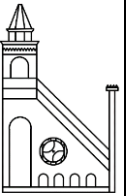
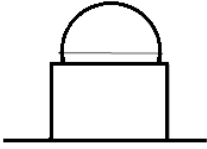
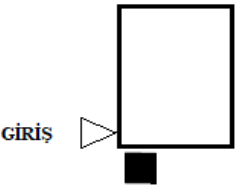
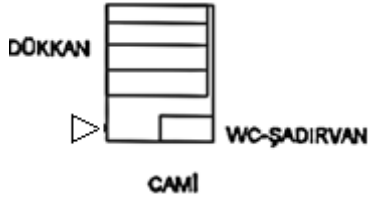
2.2.2.16 Taşhanpazarı Merkez Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Taşhanpazarı Merkez Camii 1937 yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. 1937 yılında inşa edilen cami yıkılmış ve 1985 yılında yeni cami inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 210 m² ve cami iç alanı 210 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Tuğla malzemenin üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Zemin katta dükkanlar bulunmaktadır. Cami tekil yapıdadır. Çatı kubbeli yapı inşa edilmiştir. Tavan çok kubbeli yapıya sahiptir. Kubbe kurşun ile kaplıdır. Caminin iç mekanında tavan kubbelidir. Tavan göbeğinde ve kubbelerde detaylı bezeme mevcuttur. İç mekan duvar yüzeyleri pencere alt kısmına kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir ve mahfil katını dört adet beton sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme yoktur. Mahfil katı ahşap korkuluk ile çevrelenmiştir. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minare de bezeme vardır ve üç şerefeye sahiptir. Minber mermerdir ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemedir yapılmıştır ve bezeme vardır.

Şekil 2.17 Taşhanpazarı Merkez Camii

Tablo 17 Of Taşhanpazarı Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		TAŞHANPAZARI MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI : 1937 / 1985		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Bölge Ustaları	210 m ²	210 m ²	Var	X	-	WC, Şadırvan, Dükkan	150	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Bilinmiyor	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
						0 1 2 3 4 5m			
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	MERMER	MERMER		
BİÇİM									
BEZEME	YOK	-	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
3			TUĞLA			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

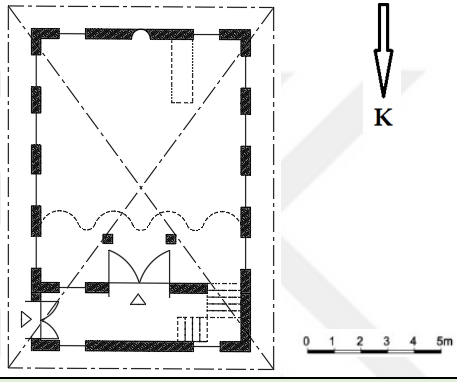

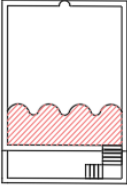
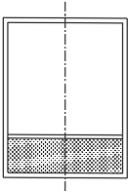
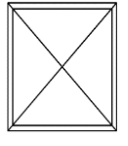
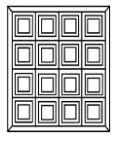
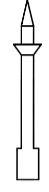
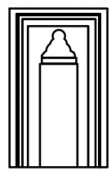
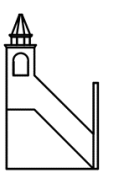
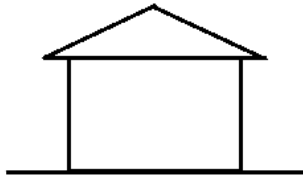
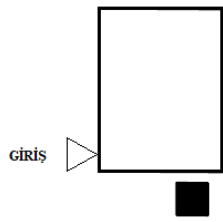
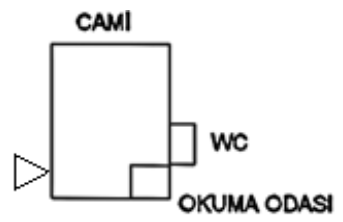
2.2.2.17 amlitepe Mahallesi Kaban Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan amlitepe Mahallesi Kaban Camii 1938 yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 420 m² ve cami iç alanı 120 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile kesme taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Cami tekil yapıdadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatı ahşap malzemedendir yapılmıştır ve üstü kiremit ile örtülüdür. Caminin iç mekanında tavan ahşaptır ve tavanda göz göz bezemeler bulunmaktadır. Ayrıca iç mekan duvar yüzeyleri pencere alt kısmına kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır ve mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme vardır ayrıca mahfil dalga şeklinde girinti çıkıntılara sahiptir. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzeyinde yer alır. Minare de bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve detaylı bezeme vardır. Mihrap kesme taş malzemedendir yapılmıştır.

Şekil 2.18 amlitepe Mahallesi Kaban Camii

Tablo 18 Of Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			ÇAMLITEPE MAHALLESİ KABAN CAMİİ			YAPIM YILI : 1938		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Mahalle Ustaları	120 m ²	420 m ²	yok	X	-	WC, Okuma odası, Sermahfel	200	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETON	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	TAŞ	AHŞAP		
BİÇİM									
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	YOK	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

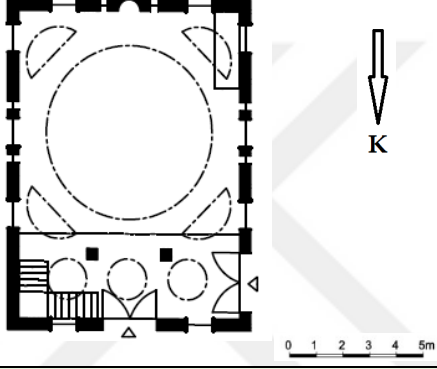

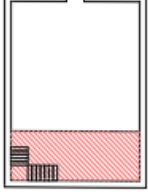
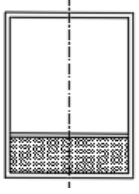
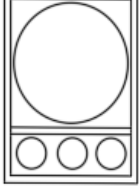
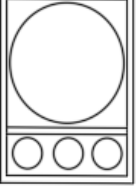

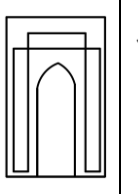
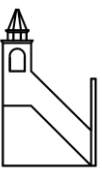
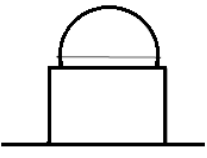
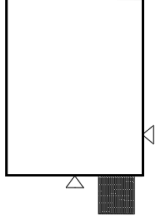
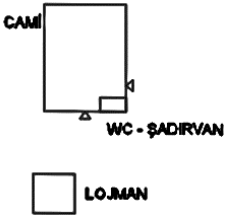
2.2.2.18 Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii)

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Kiraz Mahallesi Camii 1940 yılında yerel halk tarafından inşa edilmiştir. 1940 yılında inşa edilen cami yıkılmış ve 2006 yılında yeni cami inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 3000 m² ve cami iç alanı 320 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile üstü sıvalı tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Caminin külliyesi bulunmaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Kubbeli çatıya sahiptir ve çatı kurşun ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar döşemelerinde süslemeli seramik vardır ve tavan kubbesinde bezeme bulunmaktadır. Mahfil katı betonarme yapıdadır ve demir ferforje ile korunmuştur. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzeyinde yer alır. Minare de bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplıdır. Mihrap da minber gibi betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplıdır.

Şekil 2.19 Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii)

Tablo 19 Of Kiraz Mahallesi (Yaz Köyü) Camii mimari özellikleri ve cami bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			KİRAZ MAHALLESİ CAMİİ (YAZKÖYÜ CAMİİ)			YAPIM YILI : 1940 / 2006		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	320 m ²	3000 m ²	yok	-	X	WC,Lojman, Şadırvan	500	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu	Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu				
	Köy Tüzel Kişiliği	Belediye	Cami	Cami	A	B	C		
	A. ÖZGÜN		B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	ÇİNİ	ÇİNİ		
BİÇİM									
BEZEME	ÇİNİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TUĞLA			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

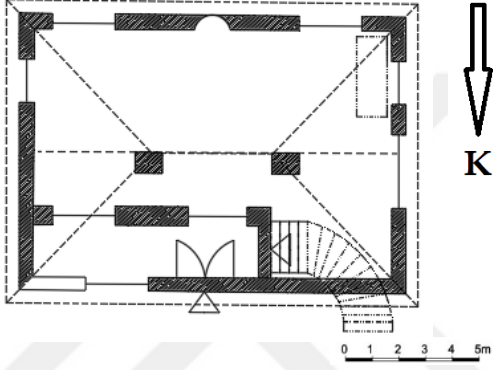
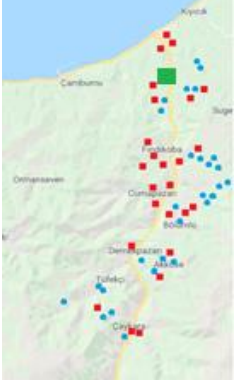
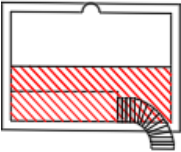
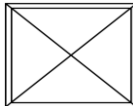
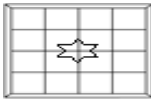

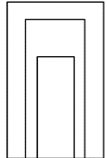
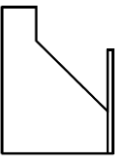
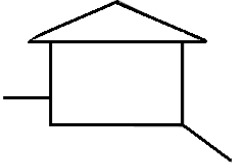
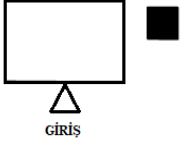

2.2.2.19 Fulali Mahallesi Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Fulali Mahallesi Camii 1947 yılında Bayburtlu Yemen Usta tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 590 m² ve cami iç alanı 90 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile üstü sıvalı tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Kuzey yönden güney yöne doğru kot farkı vardır. Üç katlı inşa edilmiştir ve kot farkı olan kısımda bodrum katı vardır. Caminin külliyesi bulunmaktadır. Dört köşe kırma çatı sistemine sahiptir. Çatı ahşap malzemeden yapılmıştır ve üstü kiremit ile örtülüdür. Caminin iç mekanında tavan ahşaptır ve tavan göbeğinde bezeme bulunmaktadır. Ayrıca iç mekan duvar yüzeyleri pencere üstüne kadar ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır ve mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minare de bezeme vardır ve iki şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap kısmı ahşap malzemeden yapılmıştır.

Şekil 2.20 Fulali Mahallesi Camii

Tablo 20 Of Fulali Mahallesi Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			FULALİ MAHALLESİ CAMİİ			YAPIM YILI : 1947		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite
	Bayburtlu Yemen Usta	90 m ²	590 m ²	var	-	X	Tuvalet, Şadırvan, Okuma Odası, Avlu, Bahçe		180
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu			Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	-			Cami	Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP		
BİÇİM		-							
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	YOK	YOK		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
3			TUĞLA			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

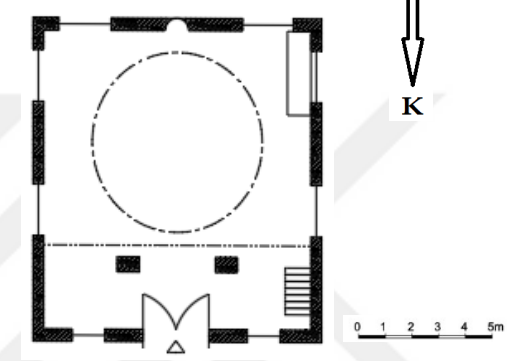
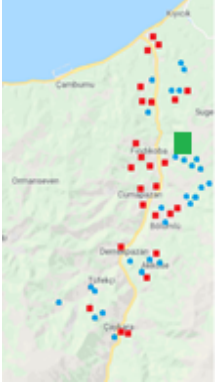

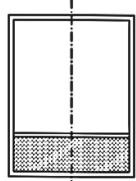
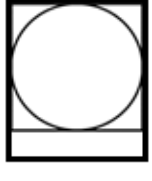
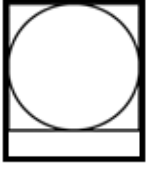

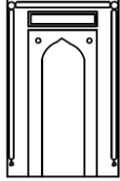
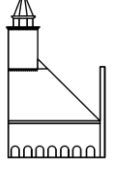
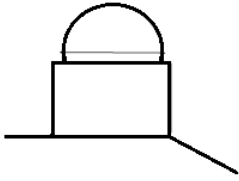
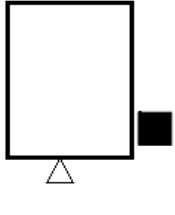
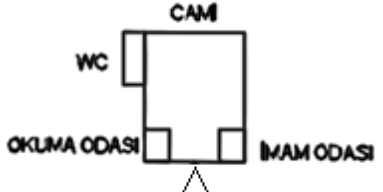
2.2.2.20 Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii 1954 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Eski cami yıkılarak 1990 yılında yeni cami inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 210 m² ve cami iç alanı 120 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak briket malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Ancak caminin güney yamacından itibaren aşağıya doğru eğim başlamaktadır. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı betondur. Tavan göbeği kubbe betondur ve süsleme yoktur. Mahfil katı ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katında bezeme yoktur. Mahfil katını iki adet ahşap sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap beton malzemeden yapılmıştır ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

Şekil 2.21 Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii

Tablo 21 Of Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ			BALLICA MAHALLESİ ORTA MAHALLE CAMİ			YAPIM YILI : 1954 - 1990			
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite			
	Bilinmiyor	120 m ²	210 m ²	yok	X	-	WC, depo, kömürlük, çeşme	200			
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu			Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu			
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği			Cami	Cami		A	B	C	
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ				
PLAN ÖZELLİKLERİ - GENEL GÖRÜNÜŞ											
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER				
MALZEME	AHŞAP	-	BETON	BETON	BETONARME - TAŞ	ÇİNİLİ SERAMİK	AHŞAP				
BİÇİM											
BEZEME	YOK	-	YOK	YOK	VAR	VAR	VAR				
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ					
2			BRİKET			YIĞMA					
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI					
											

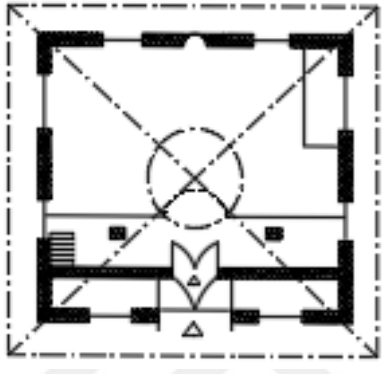

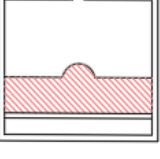
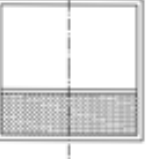
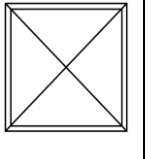
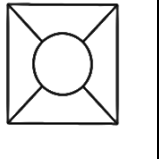

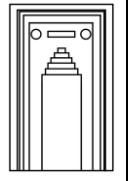
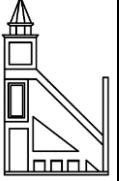
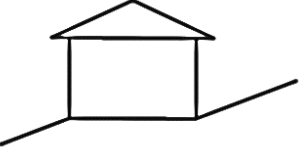

2.2.2.21 Çataldere Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Çataldere Mahallesi Merkez Camii 1955 yılında Hasan Fehmi BALEK tarafından inşa edilmiştir. 1870 yılında inşa edilen cami yıkılmış ve 2017 yılında detaylı restorasyon geçirmiştir. Toplam arsa alanı 230 m² ve cami iç alanı 200 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Taş malzemenin üzeri yine taş ile kaplanmıştır. Cami detaylı restorasyon geçirmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Ancak caminin Güney-Kuzey hattında eğim vardır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı sac ile kaplanmıştır. Tavan ahşap/beton yapıdadır. Tavan göbeğinde gizli kubbe vardır. Gizli kubbenin etrafı ahşap ile kaplıdır. İç mekan duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet sütun taşımaktadır. Mahfil katı ahşap korkuluk ile çevrilidir. Minare tekil yapıdadır ve caminin güney batısında yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap taş malzemedendir yapılmıştır. Bezeme vardır.

Şekil 2.22 Çataldere Mahallesi Merkez Camii

Tablo 22 Of Çataldere Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ÇATALDERE MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ				YAPIM YILI : 1955 / 2017		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite
	Hasan Fehmi BALEK	200 m ²	230 m ²	YOK	X	-	Şadırvan, okuma odası, Sermahfel		400
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		Koruma Durumu	
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		A	B
A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME AHŞAP	BETONARME	TAŞ	AHŞAP		
BIÇİM									
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			TAŞ			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									
			GİRİŞ			ŞADIRVAN			

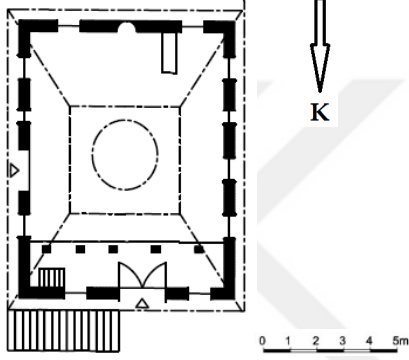
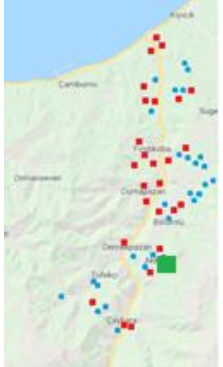
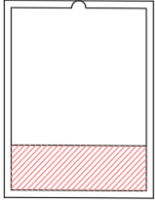
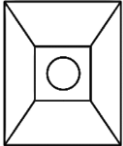
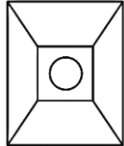

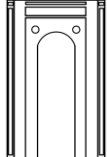
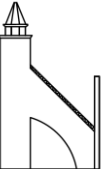
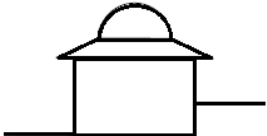
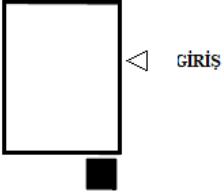
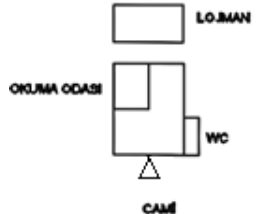
2.2.2.22 Akköse Mahallesi Lişo Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Akköse Mahallesi Lişo Camii 1956 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 145 m² ve cami iç alanı 95 m²'dir [2,45]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak taş malzeme ile inşa edilmiştir. Taşın üzeri sıva ile kapatılmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından doğudan batıya doğru eğimli alana yerleşim göstermektedir. Eğimden dolayı kot farkı olan bir alana inşa edilmiştir. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin lojman binası caminin güneyinde yer almaktadır. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı sac ile kaplanmıştır. Tavan ahşap ile kaplıdır ve bezeme yoktur. Çatının tam ortasında kubbe bulunmaktadır. İç mekan duvar yüzeyleri pencere altına kadar olan kısım ahşap malzeme ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katını beş adet sütun taşımaktadır. Mahfil katında bezeme yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap taş malzemeden yapılmıştır. Bezeme yoktur.

Şekil 2.23 Akköse Mahallesi Lişo Camii

Tablo 23 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Lişo Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		AKKÖSE MH. LIŞO CAMİ			YAPIM YILI : 1956		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	95 m ²	145 m ²	Var	-	x	WC, Lojman, Okuma odası,	200	
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	[47]								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	SAC	AHŞAP	BETONARME	TAŞ	AHŞAP		
BİÇİM		-							
BEZEME	YOK	-	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
3			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

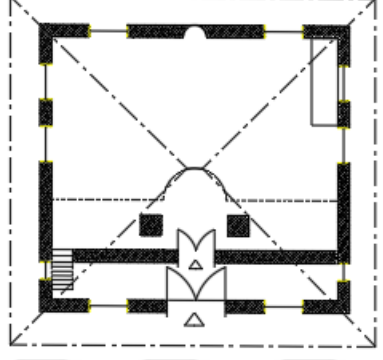
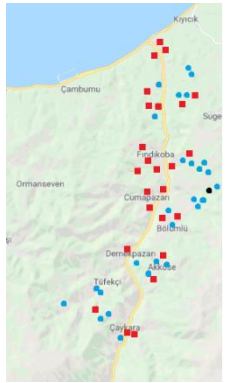
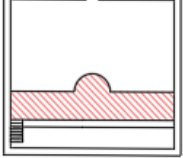
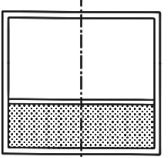
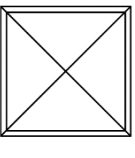
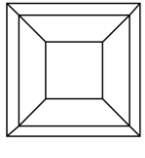
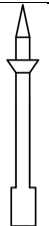
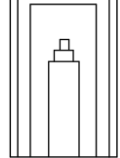
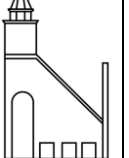

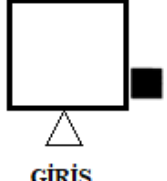
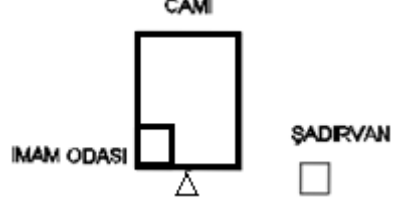
2.2.2.23 Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii 1960 yılında Halim HACIBAYRAMOĞLU tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 698,77 m² ve cami iç alanı 100 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak briket malzeme ile inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Ancak caminin Batı yönünde yükselti başlamaktadır. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı sac ile kaplanmıştır. Tavan ahşap yapıdadır. İç mekan duvar yüzeyleri tamamen ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı ahşap ile kaplıdır. Mahfil katını iki adet sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap ahşap malzemeden yapılmıştır ve bezeme yoktur.

Şekil 2.24 Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii

Tablo 24 Of Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		GÜRPINAR MAHALLESİ. MEYVALI CAMİİ				YAPIM YILI : 1960		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat		Kapasite
	Halim HACIBAYRAM OĞLU	100 m ²	698,77 m ²	yok	X	-	Şadırvan, İmam Odası		140
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		Koruma Durumu		
	Köy Halkı	Köy Tüzel Kişiliği		Cami	Cami		A	B	C
	A. ÖZGÜN			B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ			C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞÜ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	SAC	AHŞAP	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP		
BIÇİM									
BEZEME	YOK	-	YOK	YOK	VAR	YOK	YOK		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			BRİKET			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ			
									

2.2.3 1960 yılı Sonrası inşa edilmiş Kırsal Camiler

Yapılan alan çalışmalarının ikinci kısmı olarak Solaklı Vadisinde yer alan ve bölgede kırsal cami geleneğinden kopmuş bir şekilde inşa edilen camiler belirlenmiştir. 1960 yılından sonra inşa edilen camilerin mimari özellikleri incelendiğinde bölgenin geleneğinden kopuşun başladığı görülmektedir. Bu bölümde 1960 yılı sonrası camilerin özellikleri incelenecektir.

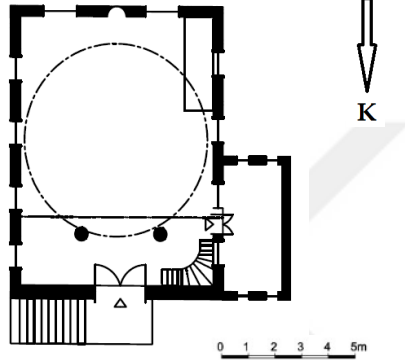
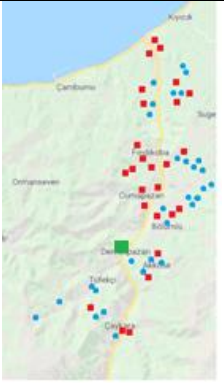
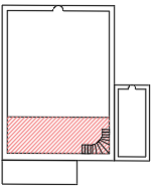
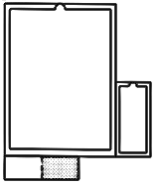
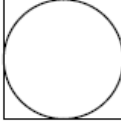
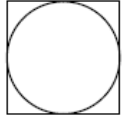

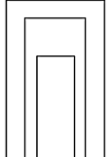

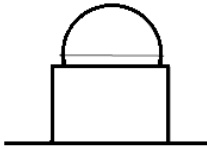
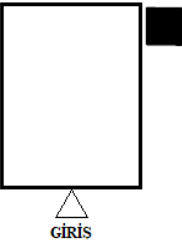
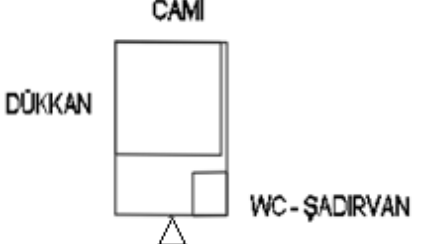
2.2.3.1 Dernekpazarı Merkez Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Merkez Camii 1965 yılında mahalle halkı tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 300 m² ve cami iç alanı 300 m²'dir [45]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Cami üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Çatının kubbesi sac ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekan duvar yüzeyleri tavan süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını ahşap korkuluk ile çevrelenmiştir. Mahfil katını iki adet beton sütun taşımaktadır. Caminin güney batısında bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mihrap betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

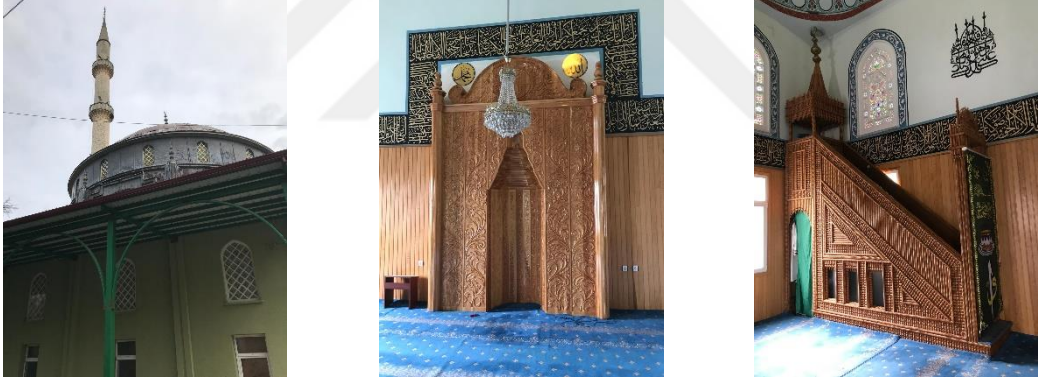
Şekil 2.25 Dernekpazarı Merkez Camii

Tablo 25 Dernekpazarı Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		MERKEZ CAMİ		YAPIM YILI : 1965		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	300 m ²	300 m ²	var	X	-	Şadırvan, WC	800
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		DERNEK		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	BETON	BETON	
BİÇİM								
BEZEME	ÇİNİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			TAŞ			YIĞMA		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

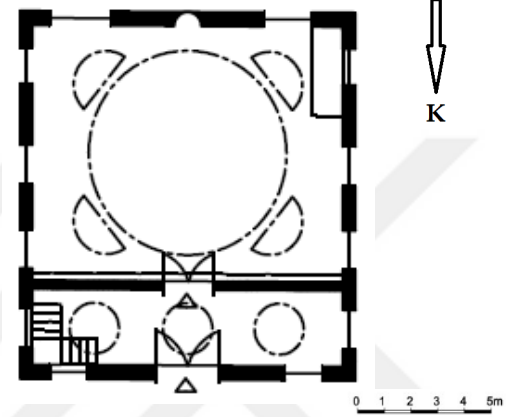
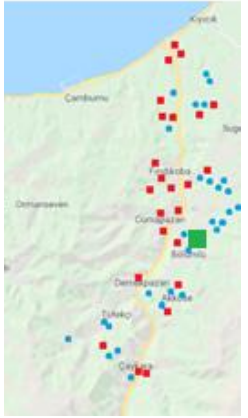
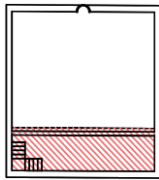
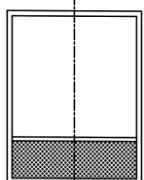
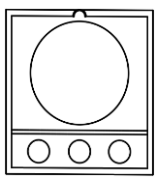
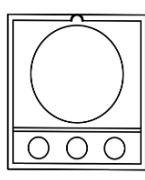

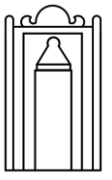
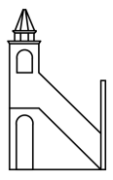
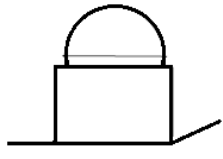
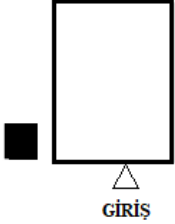
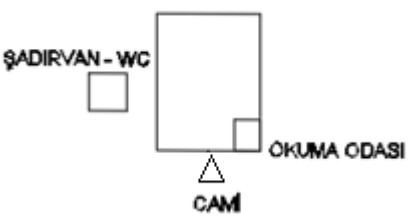
2.2.3.2 Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii 1968 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 300 m² ve cami iç alanı 190 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. Ancak eğim çok azdır. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatısı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatı kurşun ile kaplıdır. Tavanda kubbesinde kalem işi detaylı bezeme vardır. Caminin iç mekan duvar yüzeyleri pencere üstüne kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını perde duvar taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarenin iki şerefesi vardır. Minber ahşap malzemedendir yapılmıştır bezeme vardır. Mihrap ahşap malzemedendir yapılmıştır bezeme vardır.

Şekil 2.26 Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii

Tablo 26 Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			BÖLÜMLÜ MH. SOĞUKSU CAMİ			YAPIM YILI : 1968		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	190 m ²	300 m ²	Yok	X	-	Okuma Odası, WC, Şadırvan	180	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP		
BIÇİM									
BEZEME	KALEM İŞİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

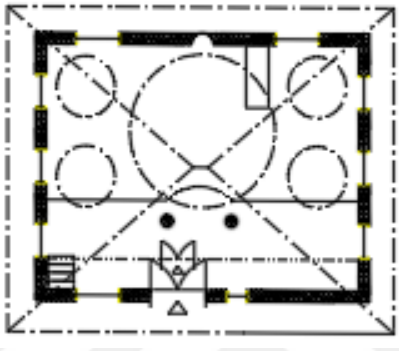
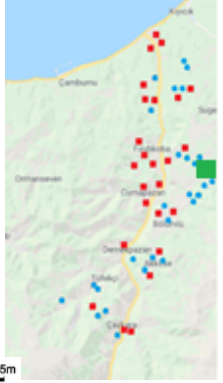
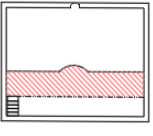
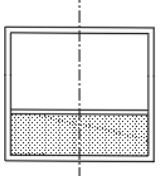
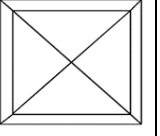
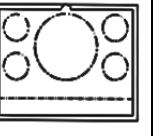

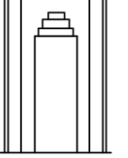
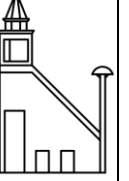
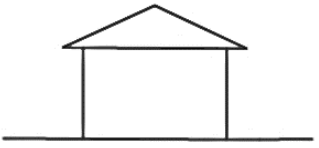
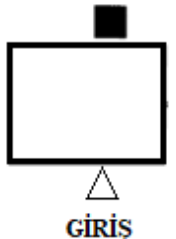
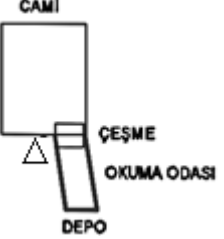
2.2.3.3 Uğurlu Mahallesi Kaban Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Uğurlu Mahallesi Kaban Camii 1968 yılında Ahmet KASIM tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 170 m² ve cami iç alanı 150 m²'dir [44]. Cami yığma betonarme tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Caminin okuma odası kuzey kısmında konumlandırılmış bina içindedir. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. Çatı kiremit ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Tavanda ve duvarlarda kalem işi bezeme vardır. Tavanda bağdadi (gizli) kubbe mevcuttur. Cami merkezinde bir adet büyük gizli kubbe caminin mahfil kısmına kadar olan kısmın köşelerinde de dört adet küçük gizli kubbe mevcuttur Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Mahfil katı demir ferforje korkuluk ile çevrilmiştir. Minare tekil yapıdadır ve caminin güneyinde yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşap malzemedен yapılmıştır ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemedен yapılmıştır ve bezeme yoktur.

Şekil 2.27 Uğurlu Mahallesi Kaban Camii

Tablo 27 Of Uğurlu Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		UĞURLU MH. GÜNDOĞDU KABAN CAMİ				YAPIM YILI : 1968	
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite
	Ahmet KASIM	150 m ²	170 m ²	Var	-	X	Okuma odası, Çeşme, depo	150
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞÜ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KİREMİT	BETONARME	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	KALEM İŞİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

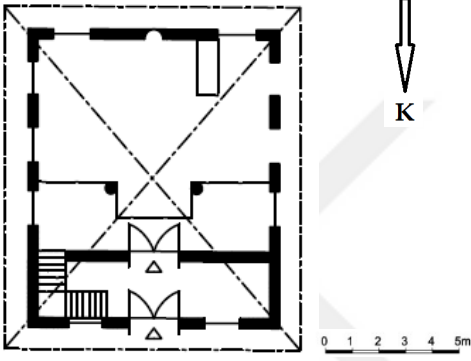
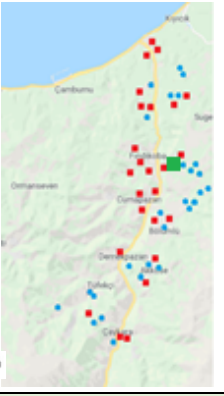
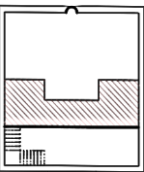
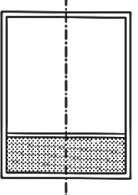
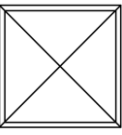
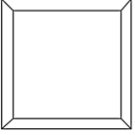

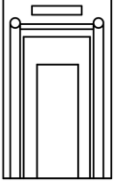
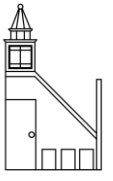
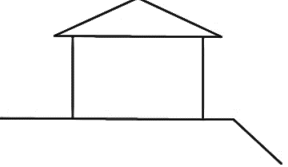

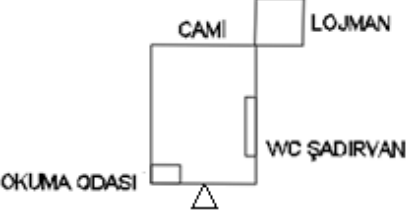
2.2.3.4 Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii 1970 yılında Yakup YILMAZ tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 170 m² ve cami iç alanı 150 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Tuğla duvarların üzeri sıva ile kaplanmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. Lojman caminin güney batısında yer almaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre ahşap olarak inşa edilmiştir. Çatı kiremit ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri tavan ahşap ile kaplanmıştır. Tavanda bezeme yoktur. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Ayrıca mahfil katı ahşap ile kaplanmıştır. Minare tekil yapıdadır ve caminin güney batısında yer alır. Minarenin iki şerefesi vardır. Minber ahşap malzemeden yapılmıştır ve bezeme vardır. Mihrap beton malzemeden yapılmıştır ve bezeme yoktur.

Şekil 2.28 Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii

Tablo 28 Of Saraçlı Mahallesi Merkez (Aşağı) Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		SARAÇLI MAHALLESİ MERKEZ (AŞAĞI) CAMİİ				YAPIM YILI : 1970	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Yakup YILMAZ	150 m ²	170 m ²	yok	-	X	WC, Lojman, Şadırvan	250-300
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KİREMİT	BETONARME	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	KALEM İŞİ	-	YOK	VAR	VAR	YOK	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
2			TUĞLA		YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								
			GİRİŞ		OKUMA ODASI			

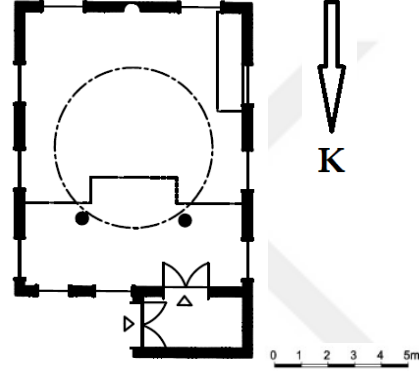

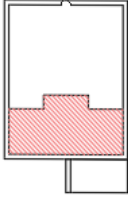
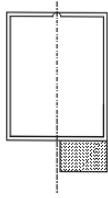
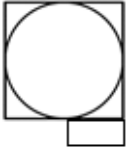
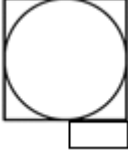

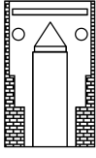

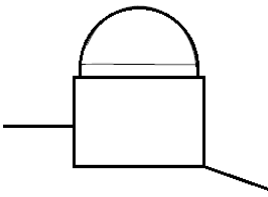
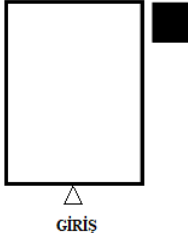
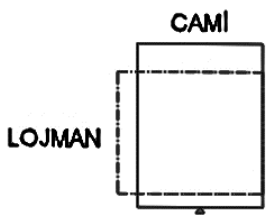
2.2.3.5 Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii)

Trabzon ilinin Çaykara ilçesinde yer alan Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii) ilçe müftülüğü kayıtlarında 1955 yılında cami duvarında ise 1972 yılında yaptırıldığı bilinmektedir. Caminin ibadete açılış tarihi yine müftülük kayıtlarına 1988 olarak işlenmiştir. Cami H. Fehmi Bilge tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 200 m² ve cami iç alanı 100 m²'dir [48]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. cami alt ve üst yolun arasında kalmaktadır. Alt yoldan merdiven ile camiye ulaşım sağlanmaktadır. Cami üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Lojman caminin alt katında yer almaktadır. Caminin çatısı kubbeli olarak inşa edilmiştir. Çatının kubbesi kurşundur. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda tavan ve mahfil katı hariç tüm duvarlar süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Ayrıca iç mekan duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katının ön kısmı ahşap ile kaplanmıştır ve demir ferforje korkuluk ile çevrilmiştir. Caminin güney batısında bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mihrap betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

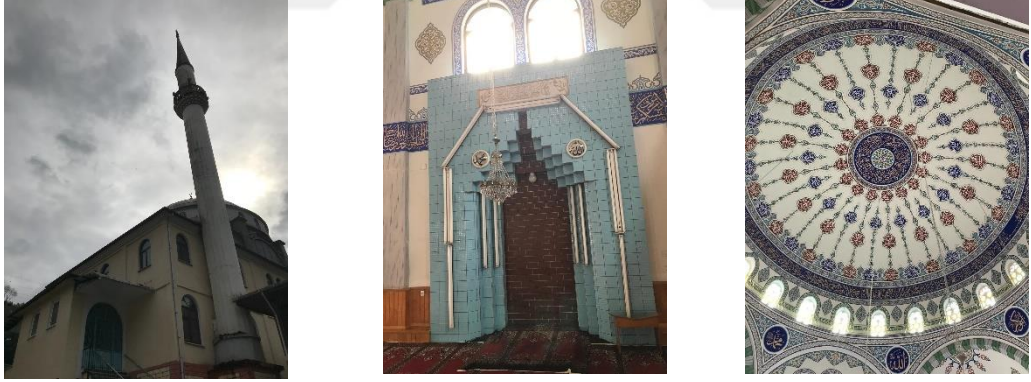
Şekil 2.29 Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii)

Tablo 29 Çaykara Işıklı Mahallesi Yeni Camii (H. Fehmi Bilge Merkez Yeni Camii) mimari özellikleri ve camii bilgisi

ÇAYKARA		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		IŞIKLI MAHALLESİ YENİ CAMİİ (H.FEHMİ BİLGE MERKEZ YENİ CAMİİ)			YAPIM YILI : 1955 / 1972		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	100 m ²	200 m ²	Yok	X	-	WC, Lojman	400	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
H: Fehmi BİLGE		Mahalle Halkı		Cami		Cami			
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL		SON CEMAAT YERİ		ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER
MALZEME	BETONARME		-		KURŞUN	BETONARME	BETONARME / TAŞ	ÇİNI	ÇİNI
BIÇİM									
BEZEME	KALEM İŞİ		-		YOK	VAR	VAR	VAR	VAR
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
3			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

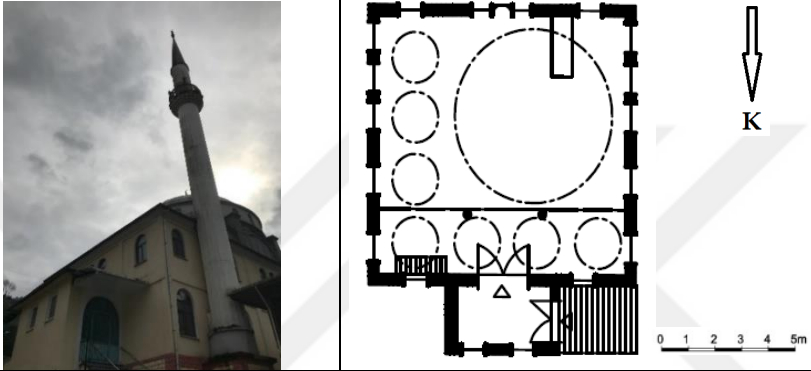
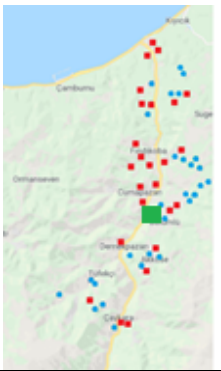
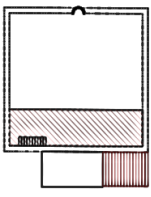
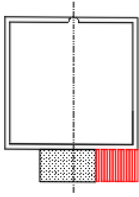
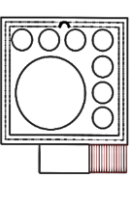
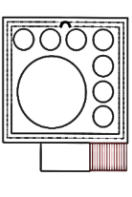

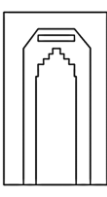
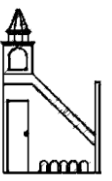
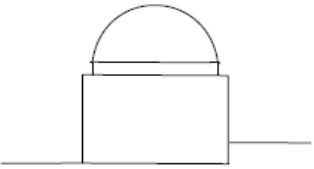
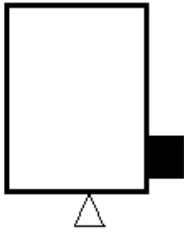
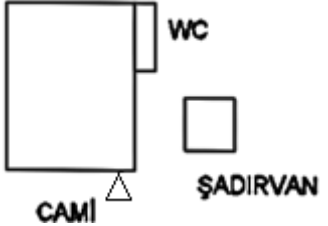
2.2.3.6 Of Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii 1972 yılında köy halkı tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 340 m² ve cami iç alanı 210 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. Yol ile cami arasında kot farkı bulunmaktadır. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatısı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatı sac ile kaplıdır. Tavanda kubbesinde detaylı bezeme vardır. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri pencere altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet beton sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap betonarmedir ve süslemesiz seramik ile kaplanmıştır.

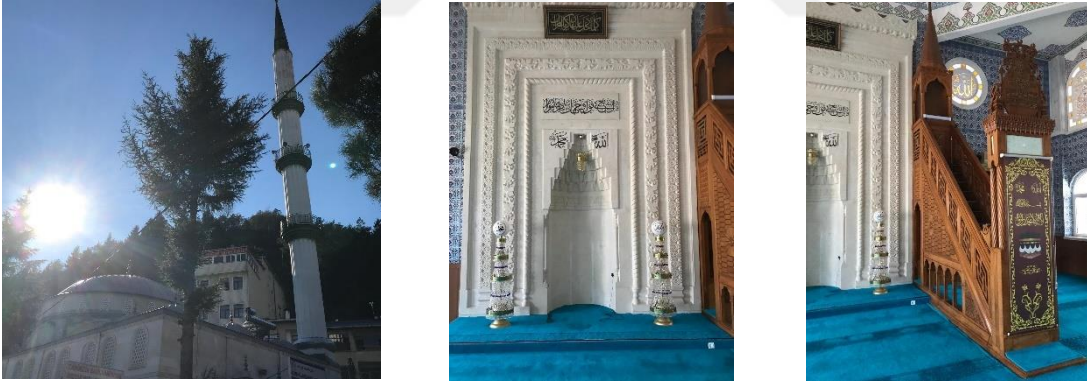
Şekil 2.30 Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii

Tablo 30 Of Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			BÖLÜMLÜ MAHALLESİ FABRİKA YANI CAMİİ			YAPIM YILI : 1972	
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	210 m ²	340 m ²	Var	X	-	WC, Şadırvan	150
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	BETONARME / SERAMİK	AHŞAP	
BİÇİM								
BEZEME	KALEM İŞİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

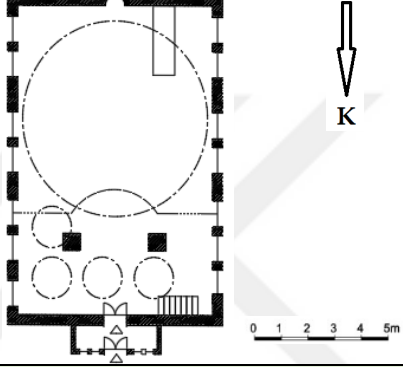
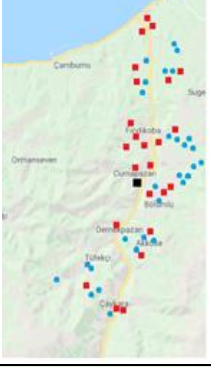
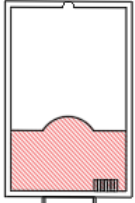
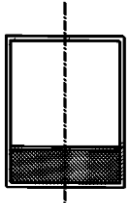
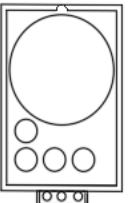
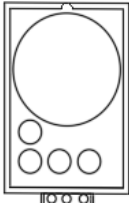

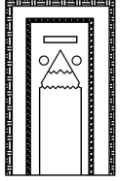

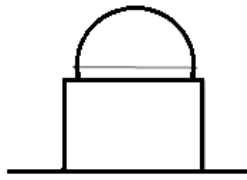
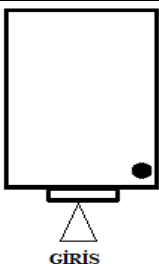
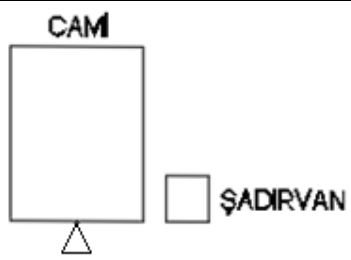
2.2.3.7 Cumapazarı Merkez Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Cumapazarı Merkez Camii 1972 Turgay SARAL tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 430 m² ve cami iç alanı 280 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton ve briket malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Cami üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Çatının kubbesi kurşun ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekan duvar yüzeyleri pencere altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını alüminyum korkuluk ile çevrelenmiştir. Caminin kuzey batısında bir adet minare vardır ve minare üç şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap betonarmedir ve bezeme vardır.

Şekil 2.31 Cumapazarı Merkez Camii

Tablo 31 Of Cumapazarı Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		CUMAPAZARI MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI : 1972		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	TURGAY SARAL	280 m ²	430 m ²	var	X	-	Tuvalet, Depo, Okuma Odası	500
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev		
	DERNEK		DERNEK		Cami	Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	
BİÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			BETON / BRİKET			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

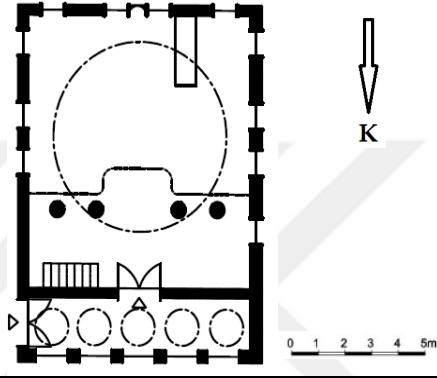

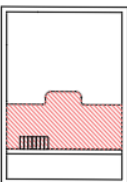
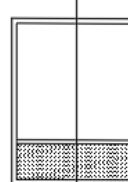
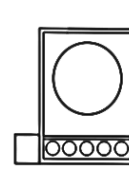
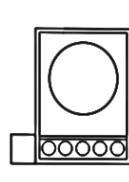

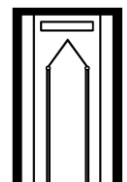

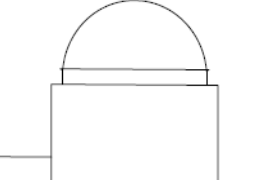
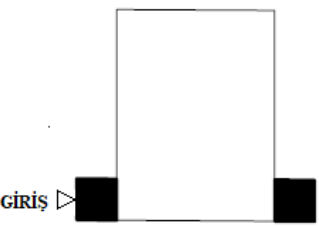
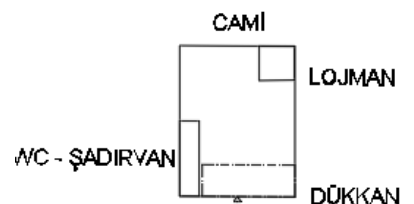
2.2.3.8 Işıklı Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin Çaykara ilçesinde yer alan Merkez Camisi 1975 yılında bölge ustaları tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 525 m² ve cami iç alanı 525 m²'dir [48]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton kullanılarak inşa edilmiştir. Dış duvarlar kesme taş ile kaplanmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Ancak caminin güneyinde dükkanlar bodrum katta yer almaktadır bu sebeple bodrum kat ile cami girişi arasında kot farkı vardır. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatısı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatısı kurşun ile kaplanmıştır. Caminin iç mekanında duvarlar süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Tavan kubbesinde kalem işi bezemeler mevcuttur. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını dört adet betonarme sütun taşımaktadır. Ayrıca mahfil katı demir ferforje korkuluk ile çevrilmiştir. Caminin güney batısında ve doğusunda konumlanmış iki adet minare bulunmaktadır. Minarede bezeme vardır. Minareler iki şerefeye sahiptir. Minber mermer malzemedен yapılmıştır ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemedен yapılmıştır ve bezeme vardır.

Şekil 2.32 Işıklı Mahallesi Merkez Camii

Tablo 32 Çaykara Işıklı Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

ÇAYKARA		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		IŞIKLI MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI : 1975		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite	
	Bölge Ustaları	525 m ²	525 m ²	Var	X	-	Lojman, WC, Şadırvan	600	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
	Bilinmiyor		Belediyeler		Cami		Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	MERMER	MERMER		
BIÇİM									
BEZEME	KALEM İŞİ	-	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
3			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

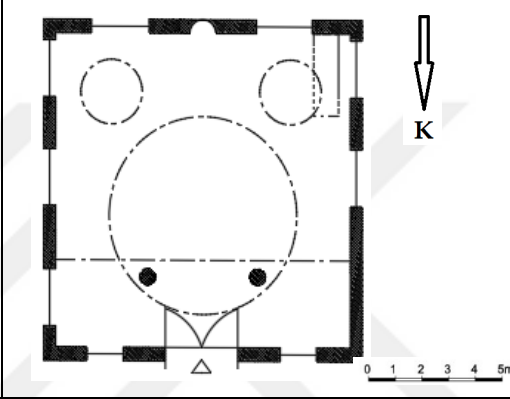

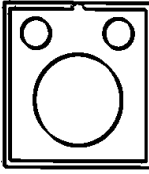
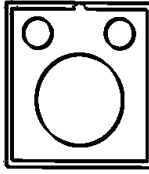

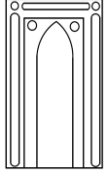
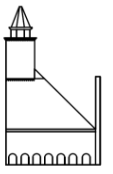
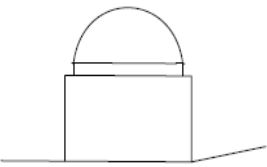
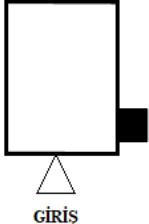
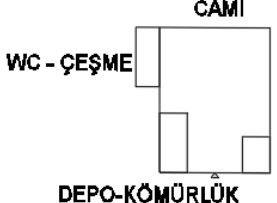
2.2.3.9 Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii 1978 yılında Yaşar ALBAYRAK tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 120 m² ve cami iç alanı 100 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatısı kubbeli çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. Çatı örtüsü betondur. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri alt pencerenin ortasına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Tavanda kalem işi bezeme vardır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarenin iki şerefesi vardır. Minber ahşap malzemeden yapılmıştır ve bezeme yoktur. Mihrap beton malzemeden yapılmıştır ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

Şekil 2.33 Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii

Tablo 33 Of Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		BALLICA MAHALLESİ YAVUZ SELİM KAYASUYU CAMİİ			YAPIM YILI : 1978		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Yaşar ALBAYRAK	100 m ²	120 m ²	Var	X	-	WC, depo, kömürlük, çeşme	200	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	-	-	BETONARME	BETONARME	BETONARME	ÇİNİLİ SERAMİK	AHŞAP		
BİÇİM	-	-							
BEZEME	-	-	YOK	YOK	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

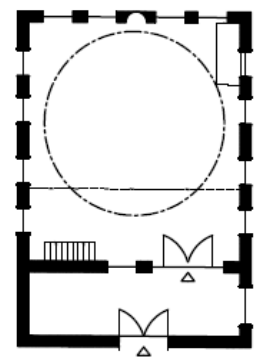
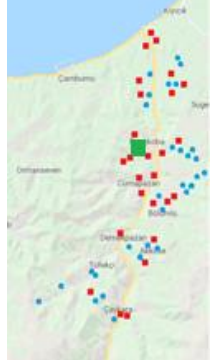
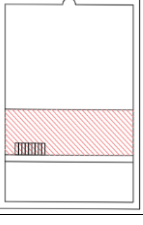
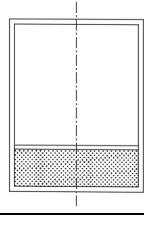
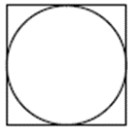
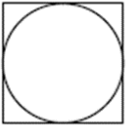

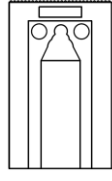
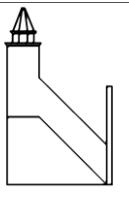
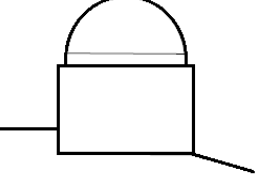
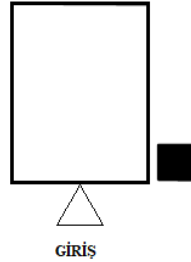
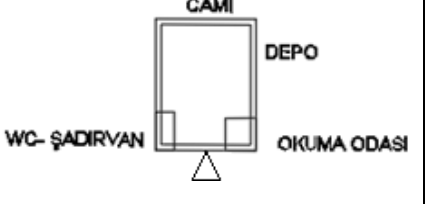
2.2.3.10 Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii 1978 yılında Hamdi SARICAOĞLU tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 195 m² ve cami iç alanı 150 m²'dir. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton ve briket malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Kuzeyden güneye doğru eğim bulunmaktadır. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Borum katı depo olarak kullanılmaktadır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Çatının kubbesi sac ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekan duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı alüminyum/cam korkuluk ile çevrilmiştir. Caminin kuzey batısında bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap beton malzemeden yapılmıştır ve bezeme bulunmaktadır.

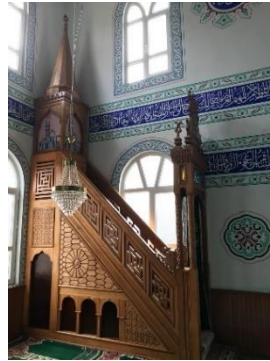
Şekil 2.34 Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii

Tablo 34 Of Fındıkoba Mahallesi Güney Mahalle Fetih Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		FINDKOBA MAHALLESİ GÜNEY MAHALLE FETİH CAMİ				YAPIM YILI : 1978	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Küllüye	Müştemilat	Kapasite
	Hamdi SARICAOĞLU	140 m ²	195 m ²	var	X	-	Okuma odası, Şadırvan, WC, Depo	186
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	TAŞ	AHŞAP	
BİÇİM								
BEZEME	KALEM İŞİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			BETON / BRİKET			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

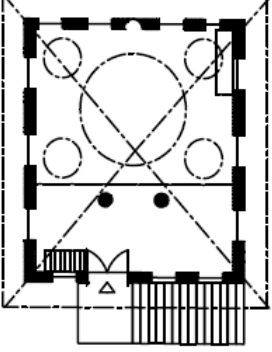

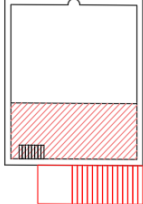
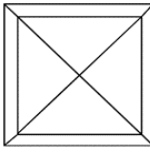
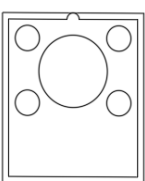

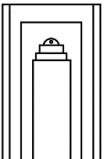

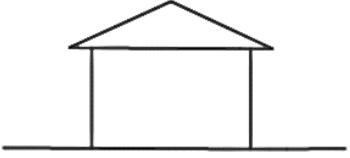

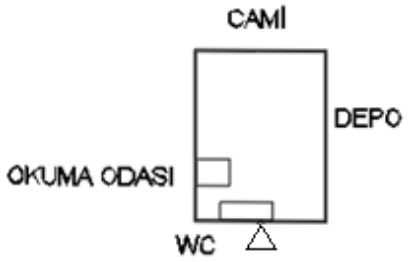
2.2.3.11 Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii 1979 yılında H. Rıza SARUHAN inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 150 m² ve cami iç alanı 110 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği ile tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Tuğla duvarların üzeri sıva ile kaplanmıştır. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. Çatı kiremit ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri pencerenin altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Tavanda ve duvarlarda kalem işi bezeme vardır. Tavanda bağdadi (gizli) kubbe mevcuttur. Cami merkezinde bir adet büyük gizli kubbe köşelerde de dört adet küçük gizli kubbe mevcuttur. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey doğusunda yer alır. Minarenin iki şerefesi vardır. Minber ahşap malzemeden yapılmıştır ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemeden yapılmıştır ve bezeme yoktur.

Şekil 2.35 Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii

Tablo 35 Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		UĞURLUMAHALLESİ KURTULUŞ CAMİİ				YAPIM YILI : 1979	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	H. Rıza SARUHAN	110 m ²	150 m ²	Yok	X	-	Okuma odası, wc, Depo	170
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KİREMİT	BETONARME	BETONARME	MERMER	AHŞAP	
BİÇİM		-						
BEZEME	KALEM İŞİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
2			TUĞLA		YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								

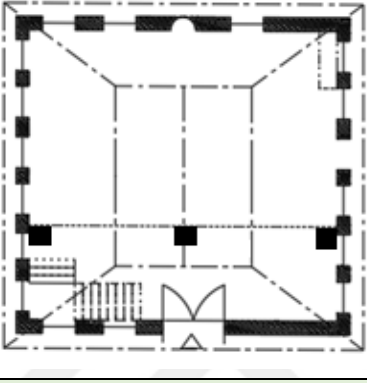

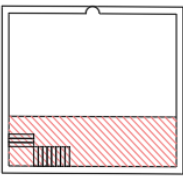
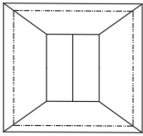
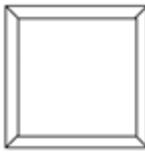

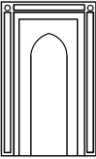

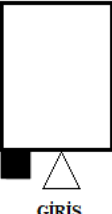
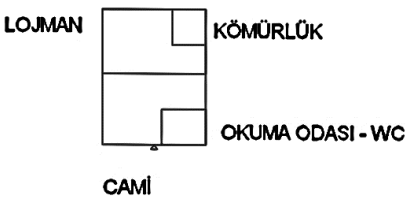
2.2.3.12 Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Camii 1980 yılında D. Ali GÜNDOĞDU tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 340 m² ve cami iç alanı 140 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Beton duvarlar kesme taş malzeme ile kaplanmıştır. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Yol ile cami arasında kot farkı bulunmaktadır. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bodrum katı kömürlük olarak kullanılmaktadır. Caminin çatısı dört köşe kırma sistemindedir ve betonarmedir. Çatı kiremit ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır. İç mekanda duvar yüzeyleri tavan hariç çinili ile kaplanmıştır. Mahfil katı süslemeli seramik ile kaplıdır. Mahfil katını üç adet beton sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzeyinde yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber çinili seramik ile kaplanmıştır ve betonarmedir. Mihrap çinili seramik malzemeden yapılmıştır ve üstünde kuran yazılı motif vardır. Mihrap betonarmedir.

Şekil 2.36 Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Camii

Tablo 36 Of Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		AĞAÇBAŞI MAHALLESİ YENİ CAMİİ				YAPIM YILI : 1980	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite
	D. Ali GÜNDOĞDU	140 m ²	340 m ²	Var	X	-	WC, Lojman, Okuma odası, Kömürlük	100
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KİREMİT	BETONARME	BETONARME	ÇİNİ	ÇİNİ	
BIÇİM		-						
BEZEME	ÇİNİ	-	YOK	YOK	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
3			BETON		BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLAN			
								

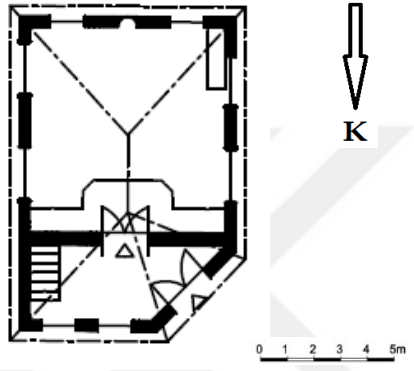
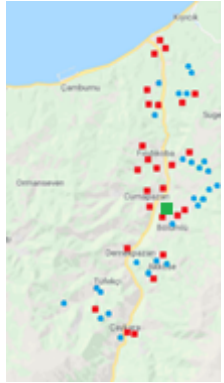
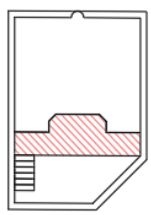
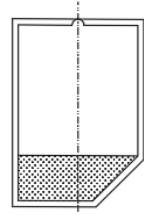
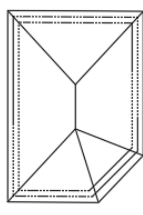
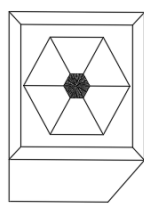
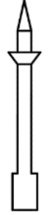
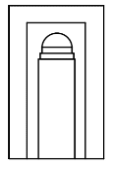
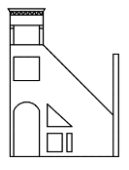
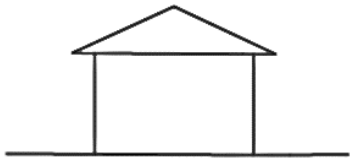
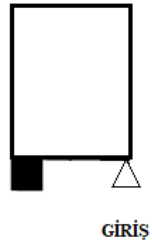
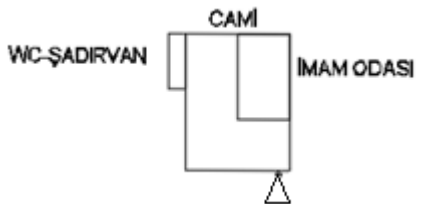
2.2.3.13 Of Bölümlü Mahallesi Fatih (Habşiyas) Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Bölümlü Mahallesi Fatih (Habşiyas) Camii 1981 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 300 m² ve cami iç alanı 100 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. Çatı kiremit ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri tavan dahil her alan ahşap ile kaplanmıştır. Tavanda bezeme yoktur. Mahfil katı ahşaptır. Mahfil katını perde duvar taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin güney doğusunda yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşap malzemedendir yapılmıştır bezeme vardır. Mihrap mermer malzemedendir yapılmıştır bezeme yoktur.

Şekil 2.37 Bölümlü Mahallesi Fatih (Habşiyas) Camii

Tablo 37 Of Bölümlü Mahallesi Fatih (Haşiyas) mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		BÖLÜMLÜ MAHALLESİ FATİH (HAŞİYAS) CAMİ				YAPIM YILI : 1981	
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	100 m ²	300 m ²	yok	X	-	İmam odası, WC, Şadırvan	300
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	AHŞAP	-	KİREMİT	AHŞAP	BETONARME	MERMER	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	YOK	VAR	YOK	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
3			BETON		BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								

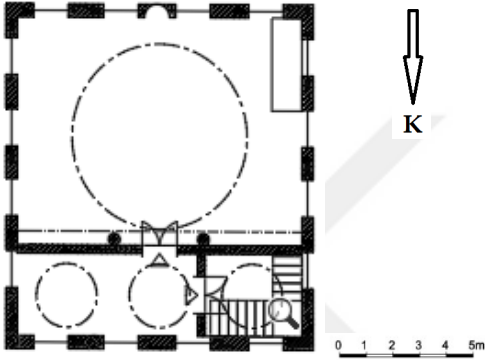

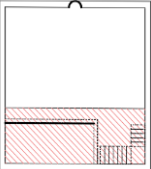
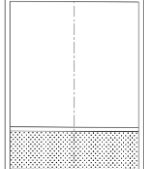
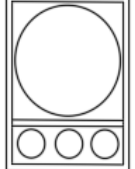
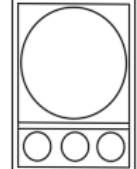

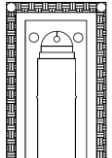
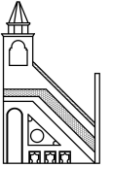
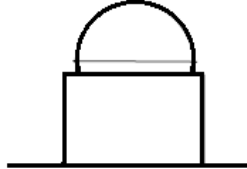
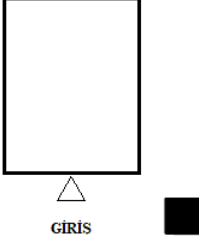
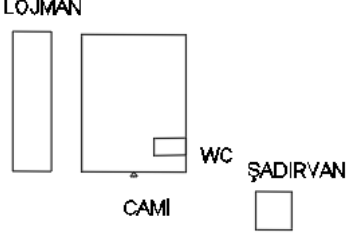
2.2.3.14 Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii 1980 yılında Ahmet ÖZTÜRK tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 195 m² ve cami iç alanı 150 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Caminin lojmanı caminin doğusunda yer almaktadır. Cami üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Çatının kubbesi betondur. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda tavan hariç tüm duvar yüzeyleri ve mahfil katı çinili seramik ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı ahşap korkuluk ile çevrilmiştir. Caminin kuzey batısında bir adet minare vardır ve minare iki şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap beton malzemeden yapılmıştır ve süslemeli seramik ile kaplıdır.

Şekil 2.38 Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii

Tablo 38 Of Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		FINDOKOBA MAHALLESİ KABAN CAMİİ			YAPIM YILI : 1980		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Ahmet ÖZTÜRK	100 m ²	220 m ²	var	-	X	Okuma odası, Lojman, WC, Şadırvan	60
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	BETONARME	BETONARME	BETONARME	ÇİNİ	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	ÇİNİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

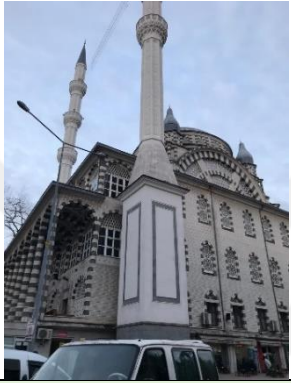
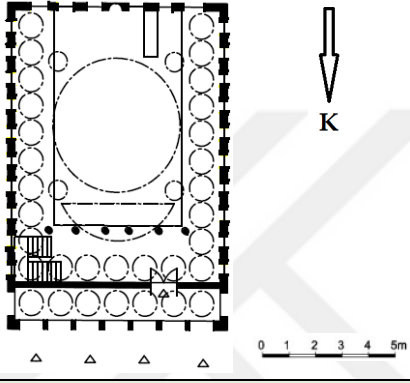

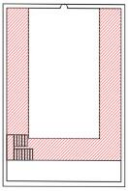
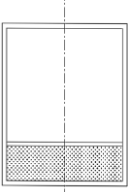
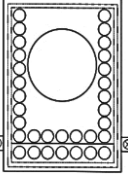
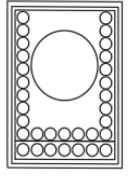

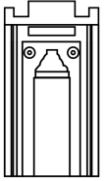

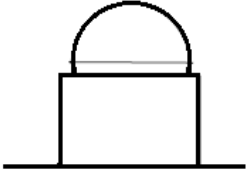
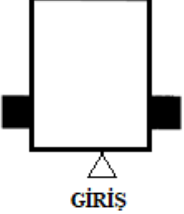
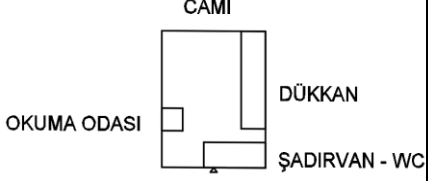
2.2.3.15 Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii 1983 yılında dernek tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 1670 m² ve cami iç alanı 850 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Dört katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Kubbe kurşun ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Kubbelerde detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda duvar yüzeyleri mahfil katına kadar çini ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Ahşap korkuluk ile çevrelenmiştir. Caminin kuzey doğusunda ve kuzey batısında iki adet minare vardır. Minarede bezeme vardır ve üç şerefeye sahiptir. Minber mermerdir. Mihrap mermer malzemeden yapılmıştır.

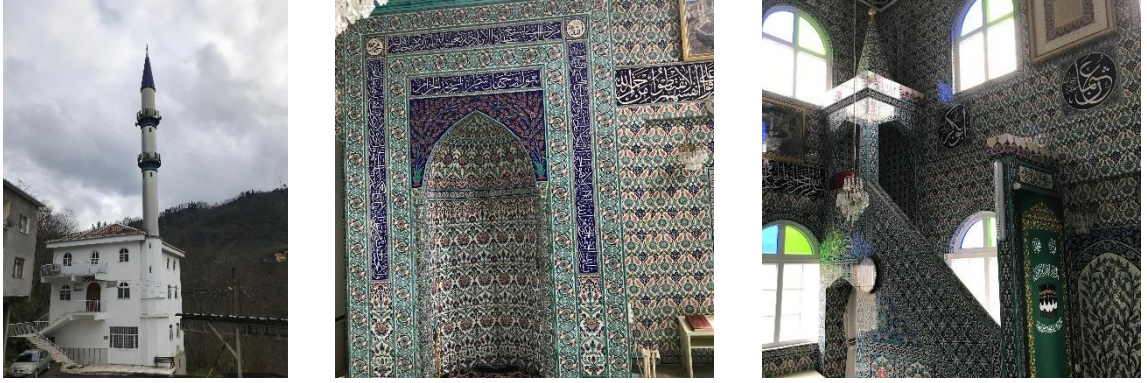
Şekil 2.39 Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii

Tablo 39 Of Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		MERKEZ MAHALLE ÇARŞIBAŞI BÜYÜK CAMİ			YAPIM YILI : 1983		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	850 m ²	1670 m ²	Var	X	-	WC, Okuma Salonu, Dükkan	200	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
	Dernek		Vakıflar GM		Cami		Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	MERMER	MERMER		
BİÇİM									
BEZEME	ÇİNİ	-	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
4			TAŞ			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									

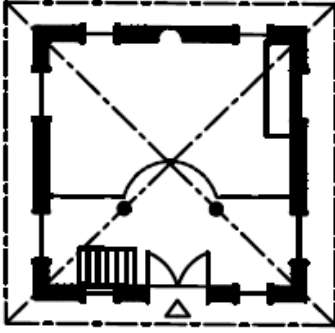

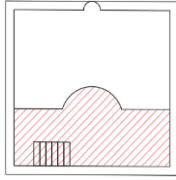
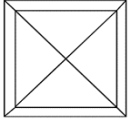

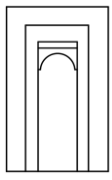

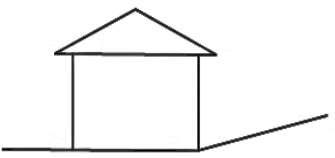
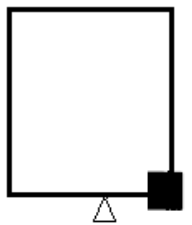
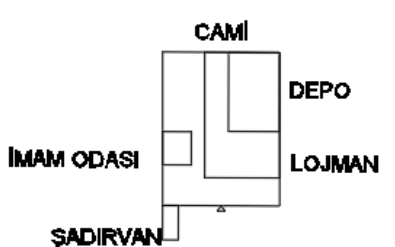
2.2.3.16 Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii 1987 yılında yerel ustalar tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 110 m² ve cami i alanı 90 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. Cami tekil yapıdadır. 4 katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bir katı lojman olarak kullanılmaktadır. atısı dört köşe kırma çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. atı sac ile kaplıdır. Caminin iç mekanında tavan hariç duvar yüzeyleri süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Tavanda kalem işi bezeme vardır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütün taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarenin iki şerefesi vardır. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mihrap betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır

şekil 2.40 Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii

Tablo 40 Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle (Bullas) Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		GÜRPINAR MAHALLESİ TAŞHANPAZARI MAHALLE CAMİ			YAPIM YILI : 1987	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Köy Ustaları	90 m ²	110 m ²	VAR	X	-	Lojman, Şadırvan, İmam Odası, WC, Depo, Ardiye	120
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞÜ								
								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	ÇİNİ	ÇİNİ	
BİÇİM		-						
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
4			BETON		BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								
			GİRİŞ		CAMİ DEPO LOJMAN İMAM ODASI ŞADIRVAN			

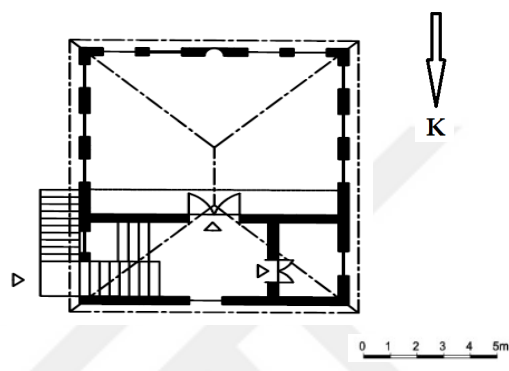
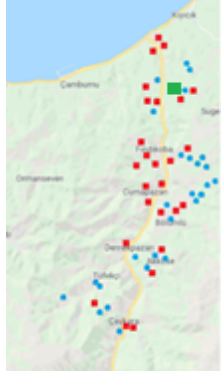
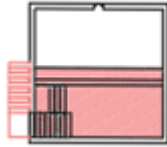
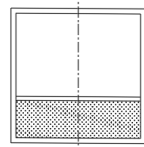
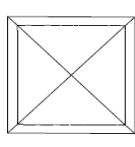

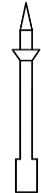
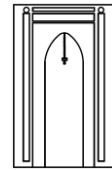
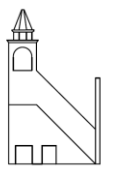

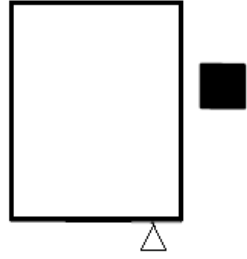
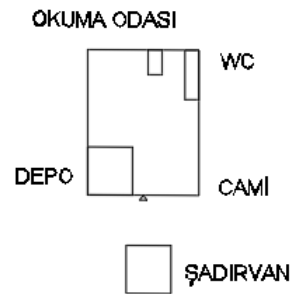
2.2.3.17 Ballica Mahallesi Kaban Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Ballica Mahallesi Kaban Camii 1989 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 380 m² ve cami iç alanı 280 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. Çatı örtüsü sacdır. Tavanda bezeme yoktur. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını perde duvar taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin batısında yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşap malzemedен yapılmıştır ve bezeme yoktur. Mihrap beton malzemedен yapılmıştır ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

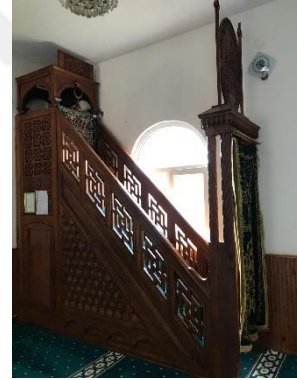
Şekil 2.41 Ballica Mahallesi Kaban Camii

Tablo 41 Of Ballıca Mahallesi Kaban Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		BALLICA MAHALLESİ KABAN CAMİ				YAPIM YILI : 1989	
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	280 m ²	380 m ²	Var	X	-	Şadırvan, WC, Okuma odası, Kömürlük	240
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	ÇİNİ	AHŞAP	
BİÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	YOK	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
3			BETON		BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								

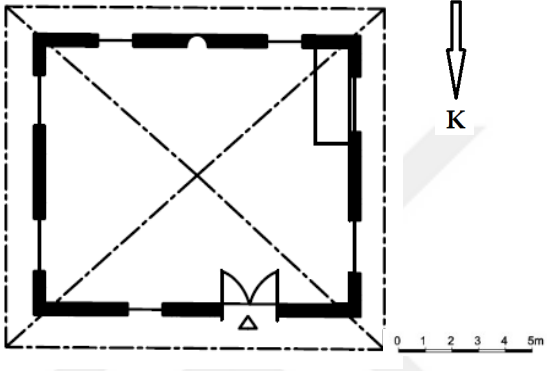
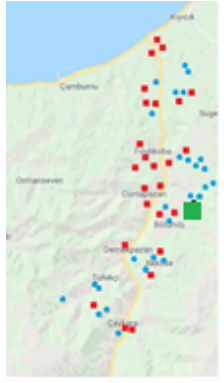
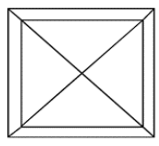
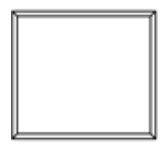

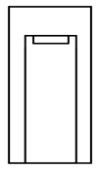
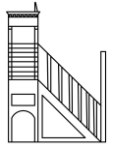
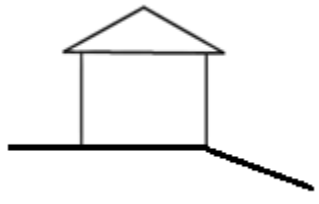
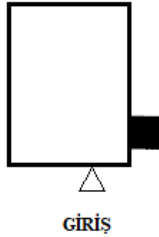
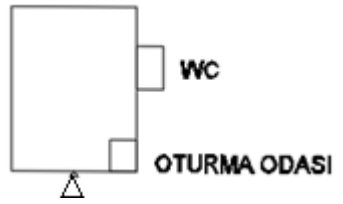
2.2.3.18 Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii 1989 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 100 m² ve cami iç alanı 60 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. Caminin güney hattında aşağıda doğru eğim başlamaktadır. Cami tekil yapıdadır. Tek katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. Çatı kiremit ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri pencere altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Tavanda bezeme yoktur. Mahfil katı yoktur. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşap malzemedendir yapılmıştır bezeme vardır. Mihrap betonarmedir süslemesiz seramik kaplanmıştır.

Şekil 2.42 Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii

Tablo 42 Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ÇATALDERE MAHALLESİ ERSOYLAR CAMİİ				YAPIM YILI : 1989	
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	60 m ²	100 m ²	yok	X	-	Oturma Odası, WC	80
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	-	-	KİREMİT	BETONARME	BETONARME	SERAMİK	AHŞAP	
BIÇİM	-	-						
BEZEME	-	-	YOK	YOK	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
1			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM DURUMU		
								

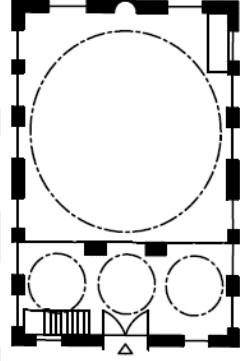
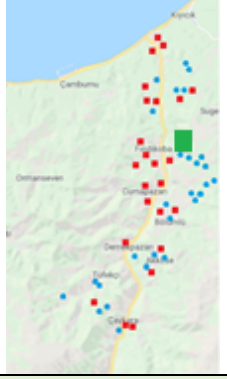
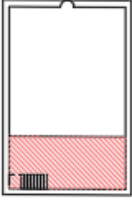

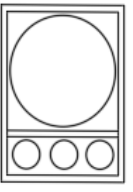
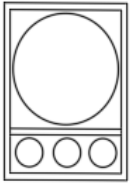

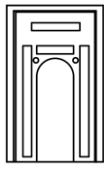
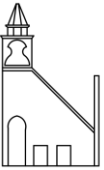
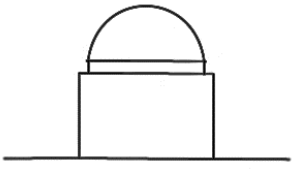
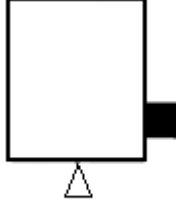
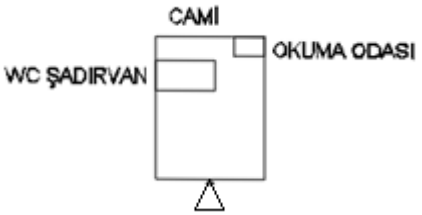
2.2.2.19 Saraçlı Mahallesi Orta Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Saraçlı Mahallesi Orta Camii 1991 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 200 m² ve cami iç alanı 150 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Caminin çatısı kurşun ile kaplanmıştır. Tavan göbeği kubbe betondur ve süsleme yoktur. Mahfil katının ön yüzeyi ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katında bezeme yoktur. Mahfil katını iki adet beton sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzey batısında yer alır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap beton malzemedен yapılmıştır ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

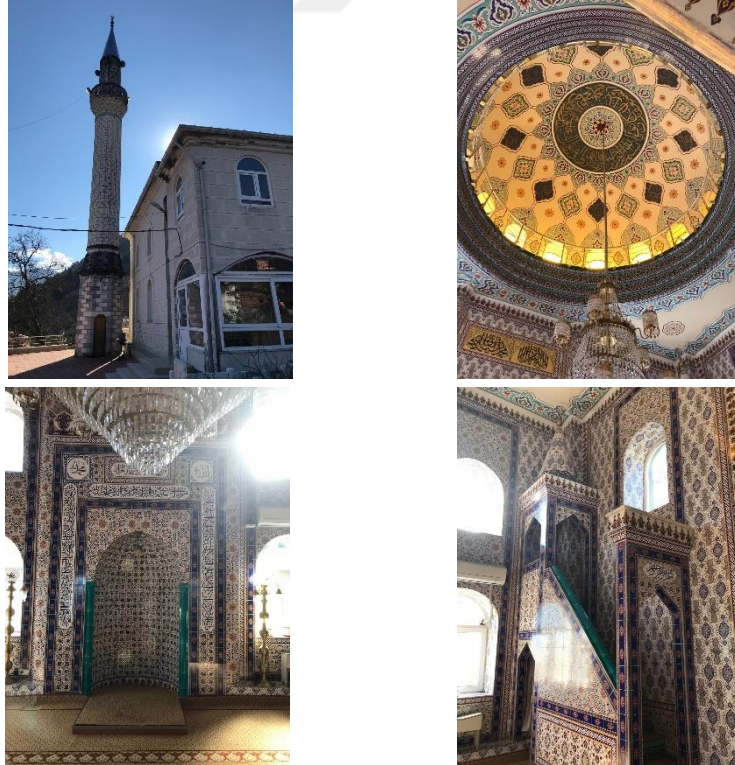
Şekil 2.43 Saraçlı Mahallesi Orta Camii

Tablo 43 Of Saraçlı Mahallesi Orta Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			SARAÇLI MAHALLE ORTA CAMİ			YAPIM YILI : 1991	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	150 m ²	200 m ²	Yok	X	-	Okuma odası, WC	200
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	BETONARME	BETONARME	BETONARME	ÇİNİ	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	YOK	VAR	VAR	YOK	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								
			GİRİŞ					

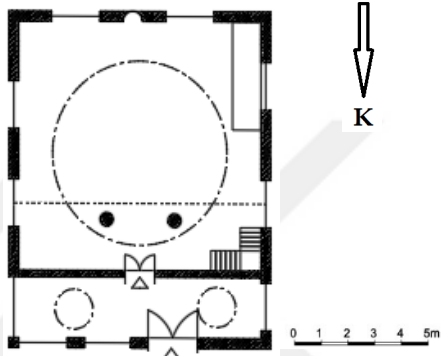
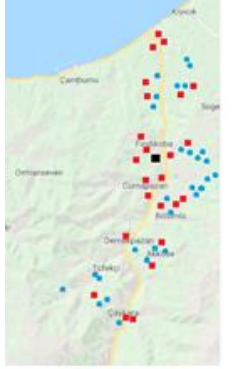
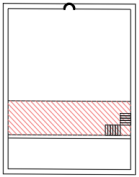
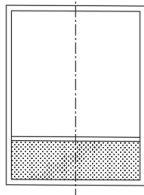
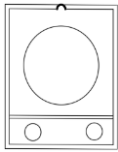
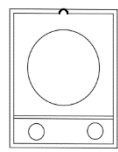

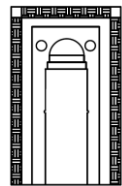
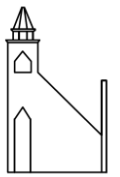
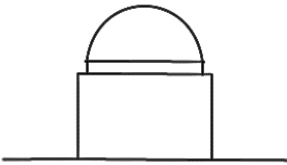
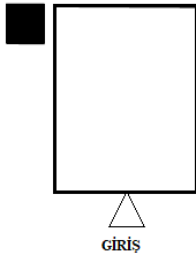
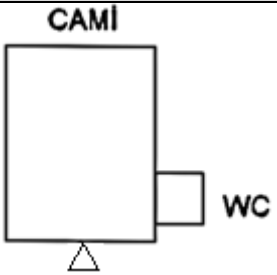
2.2.3.20 aycılar Mahallesi Fatih Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan aycılar Mahallesi Fatih Camii 1994 yılında Ahmet cami derneği tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 240 m² ve cami i alanı 165 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Cami iki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Çatının kubbesi sac ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda tavan hariç tüm duvarlar ve mahfil katı süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katımı iki adet beton sütun taşımaktadır. Caminin güney doğusunda bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minare taş malzemedен inşa edilmiştir. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplıdır.

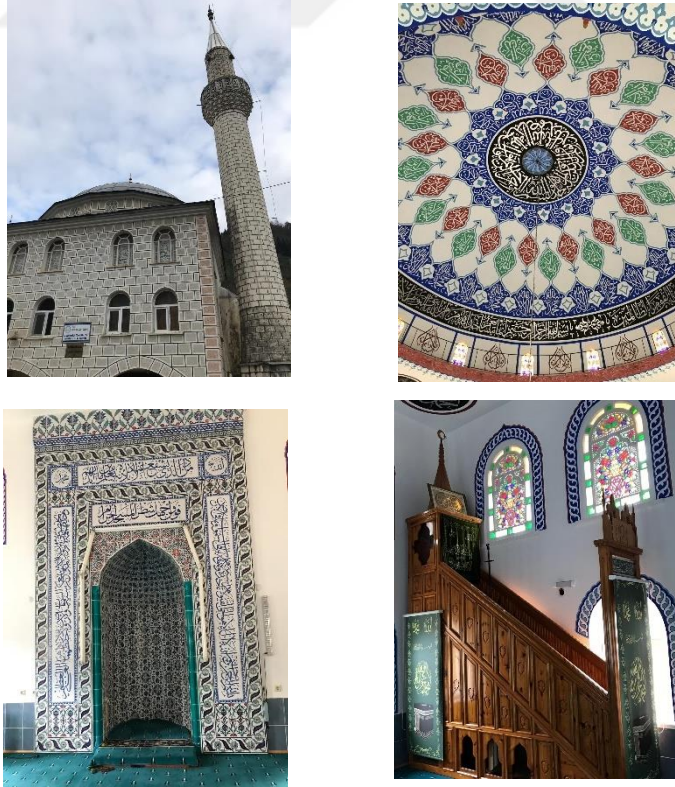
şekil 2.44 aycılar Mahallesi Fatih Camii

Tablo 44 Of Çaycılar Mahallesi Fatih Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ÇAYCILAR MAHALLESİ FATİH CAMİ			YAPIM YILI : 1994		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	165 m ²	240 m ²	yok	X	-	Tuvalet	200
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Cami Derneği		Cami Derneği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	BETONARME / ÇİNİ	BETONARME / ÇİNİ	
BİÇİM								
BEZEME	ÇİNİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			TAŞ			YIĞMA		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

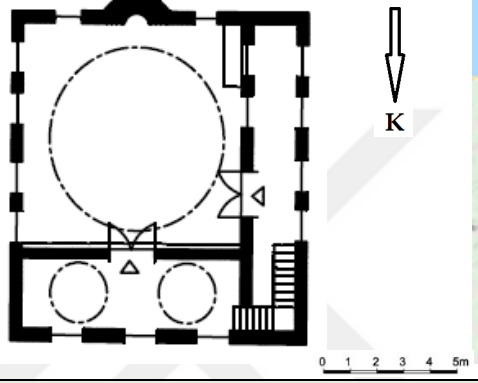
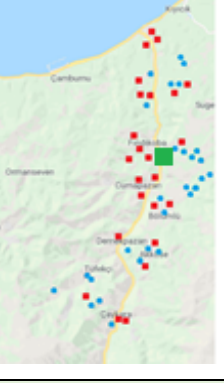
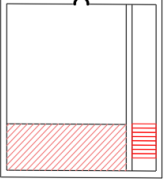
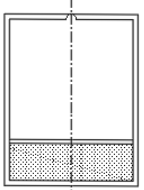
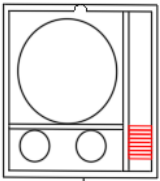
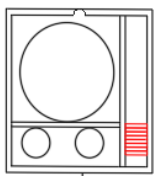

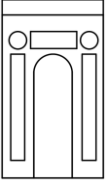
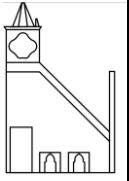
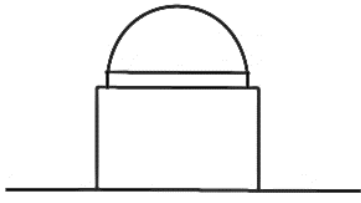
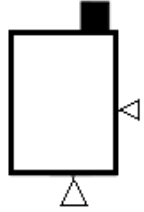
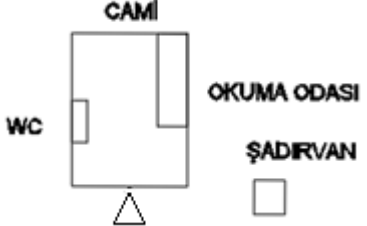
2.2.3.21 Fındıkoba Mahallesi İskele Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Fındıkoba Mahallesi İskele Camii 1995 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 300 m² ve cami iç alanı 200 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Cami iki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Çatının kubbesi kurşun ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda duvar yüzeyleri pencere altına kadar düz renk seramik ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını ahşap ile kaplanmıştır. Caminin güney doğusunda bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minare taş malzemedir inşa edilmiştir. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplıdır.

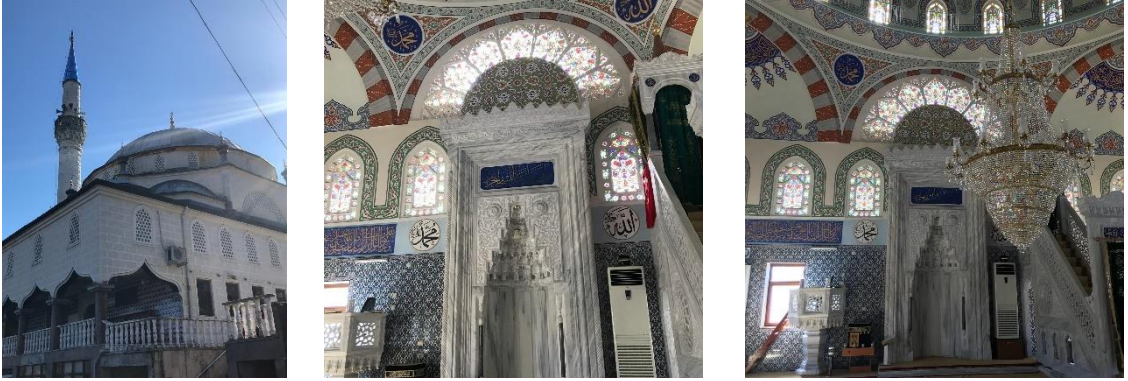
Şekil 2.45 Fındıkoba Mahallesi İskele Camii

Tablo 45 Of Fındıkoba Mahallesi İskele Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		FINDIKOBA MAHALLESİ İSKELE CAMİİ			YAPIM YILI : 1995		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	200 m ²	300 m ²	YOK	X	-	Okuma odası, Şadırvan WC	200
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	ÇİNI	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			TAŞ			YIĞMA		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								
			ANA GİRİŞ					

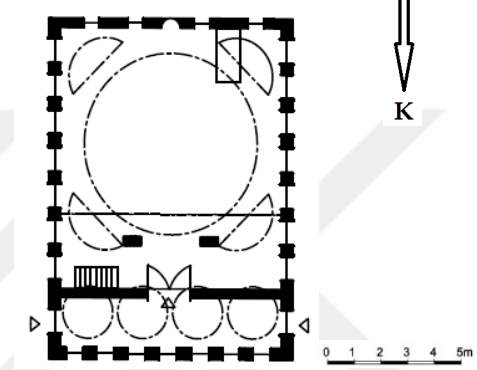

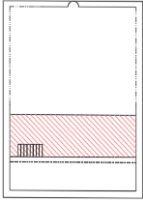
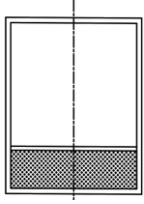
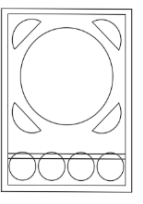
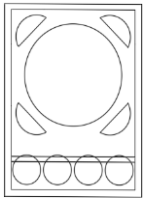

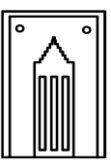
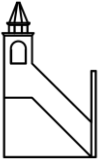
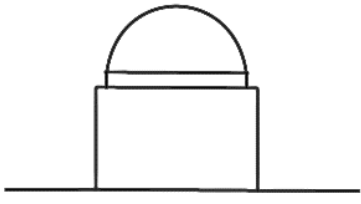
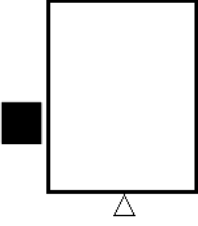
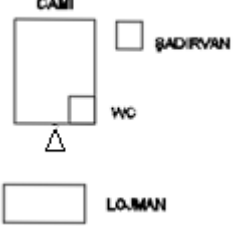
2.2.3.22 Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii 2002 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 180 m² ve cami iç alanı 160 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak kesme taş malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Lojman caminin karşısında yer almaktadır. Şadırvan caminin batısında konumlandırılmıştır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Kubbe sac ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Kubbelerde detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda duvar yüzeyleri mahfil katına kadar süslemeli seramik ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı mermer korkuluk ile çevrilmiştir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Caminin kuzey doğusunda bir adet minare vardır. Minarede detaylı bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber mermerdir ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemeden yapılmıştır ve bezeme bulunmaktadır.

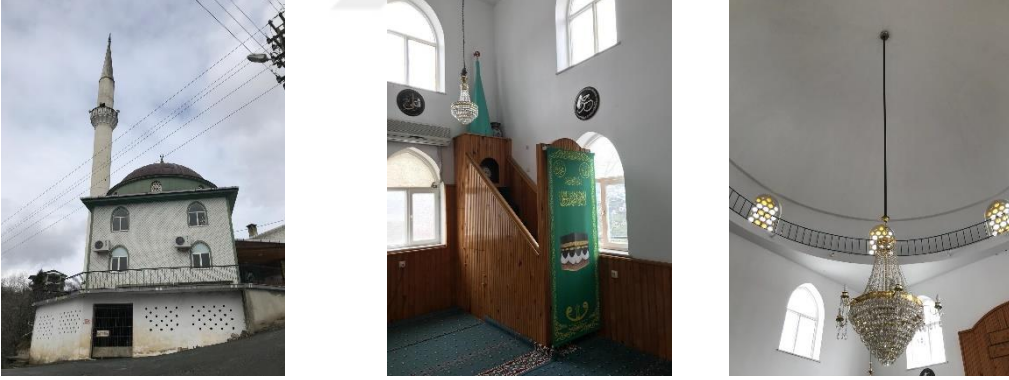
Şekil 2.46 Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii

Tablo 46 Of Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		DURLUSU MAHALLESİ KALENCİLİ CAMİ				YAPIM YILI : 2002	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	120 m ²	180 m ²	var	-	X	WC, Lojman	150
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Tüzel Kişiliği		Mahalle Halkı		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME MERMER	-	SAC	BETONARME	BETONARME	MERMER	MERMER	
BİÇİM								
BEZEME	VAR	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ		YAPIM TEKNİĞİ			
3			TAŞ		YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU		CAMİ YERLEŞİM PLANI			
								

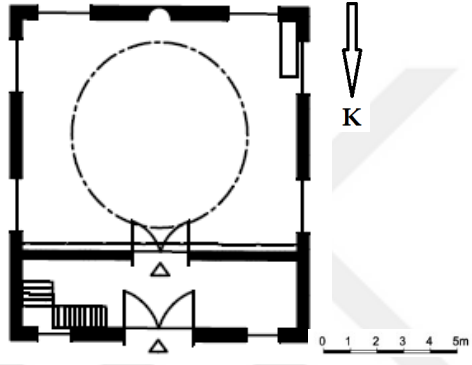
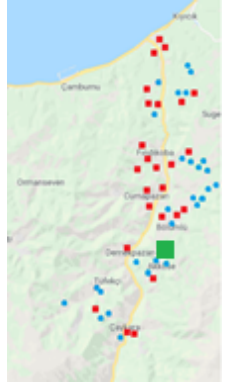

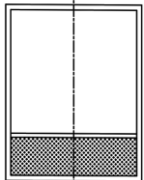
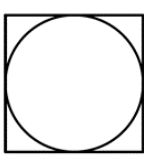
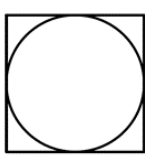
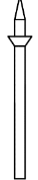
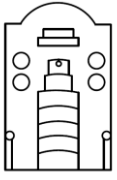
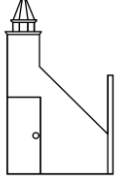
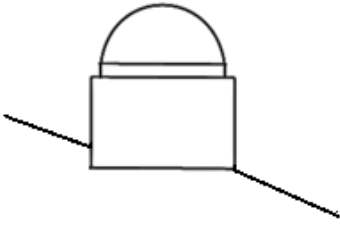

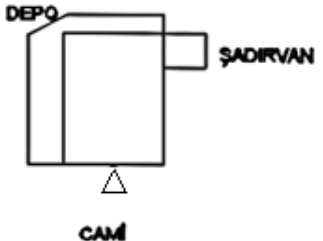
2.2.3.23 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Akköse Mahallesi Gültepe Camii 2004 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 320 m² ve cami iç alanı 210 m²'dir [45]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana inşa edilmiştir. Yol ile cami arasında kot farkı bulunmaktadır. Cami tekil yapıdadır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Bodrum kat depo olarak kullanılmaktadır. Çatısı kubbeli çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatı sac ile kaplıdır. Tavanda kubbesinde bezeme yoktur. Caminin iç mekanında duvar yüzeyleri pencere altına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını perde duvar taşımaktadır. Mahfil katı ahşap korkuluk ile çevrilmiştir. Minare tekil yapıdadır ve caminin doğusunda yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap ahşaptır ve bezeme yoktur.

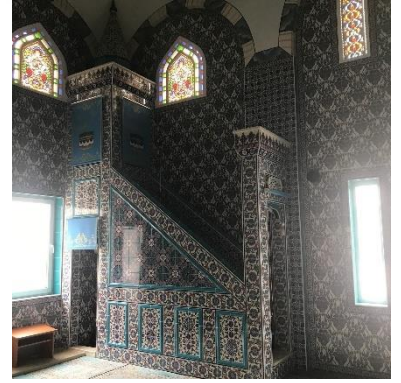
Şekil 2.47 Akköse Mahallesi Gültepe Camii

Tablo 47 Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		AKKÖSE MAHALLESİ GÜLTEPE CAMİİ			YAPIM YILI : 2004	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	210 m ²	320 m ²	Var	X	-	WC, Şadırvan, Depo	120
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP	
BİÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	YOK	YOK	YOK	YOK	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
3			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								
			GİRİŞ			CAMİ		

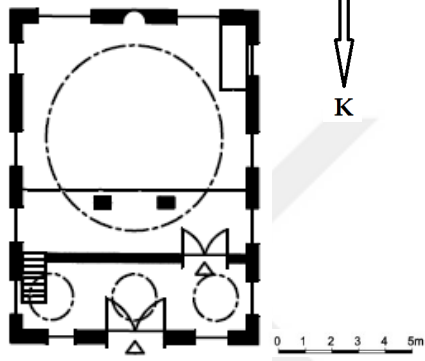
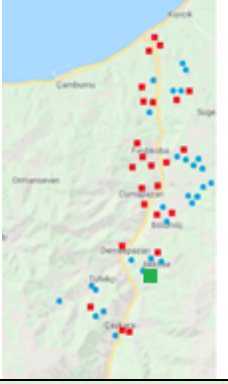
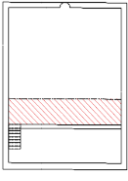
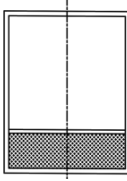
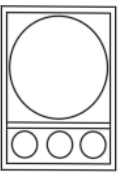
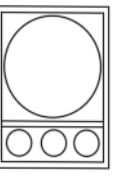

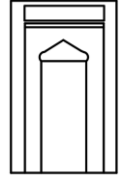
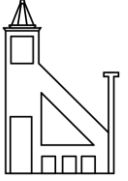
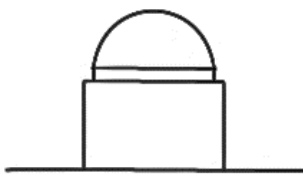

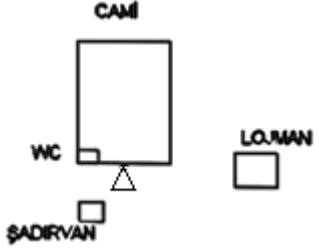
2.2.3.24 Ulucami Mahallesi Merkez Camii

Trabzon ilinin aykara ilçesinde yer alan Ulucami Mahallesi Merkez Camii 2006 yılında yerel halk tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 260 m² ve cami i alanı 160 m²'dir [48]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Caminin lojmanı kuzey batı tarafında bulunmaktadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. atısı kubbeli çatı sistemine göre betonarme olarak inşa edilmiştir. atı kurşun ile kaplıdır. Caminin iç mekanında duvar yüzeylerinde ini kaplanmıştır. Tavan kubbesinde kalem işi kuran motifleri bulunmaktadır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Minare tekil yapıdadır ve caminin kuzeyinde yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplıdır. Mihrap betonarmedir ve süslemeli seramik ile kaplanmıştır.

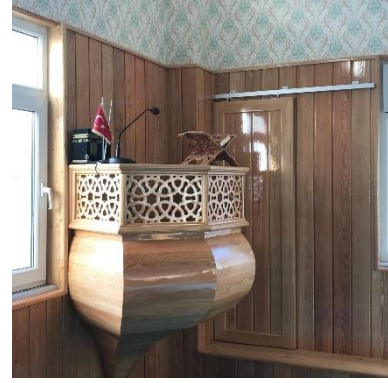
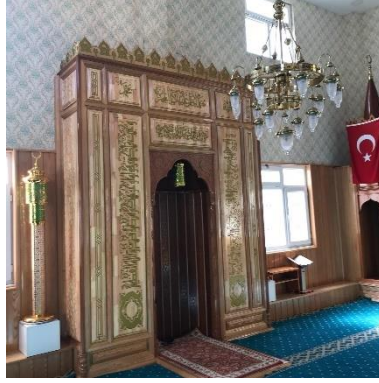
şekil 2.48 Ulucami Mahallesi Merkez Camii

Tablo 48 Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

ÇAYKARA		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ULUCAMI MAHALLESİ MERKEZ CAMİİ			YAPIM YILI : 2006	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	160 m ²	260 m ²	Yok	-	X	WC, Şadırvan, Lojman	600
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	BETONARME / ÇİNİ	BETONARME / ÇİNİ	
BİÇİM								
BEZEME	ÇİNİ	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU					
								

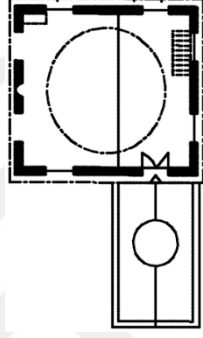
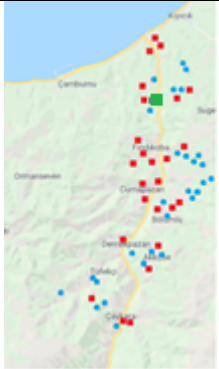
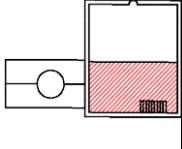
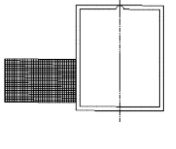
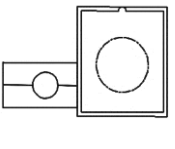
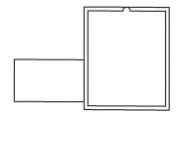

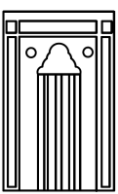

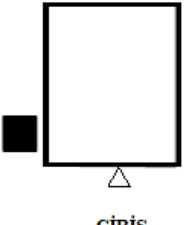
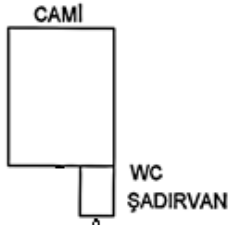
2.2.3.25 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii 2010 yılında mahalle halkı tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 150 m² ve cami iç alanı 100 m²'dir [44]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Caminin çatısı bozulmuştur. Eski çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiş ahşap çatılıdır. Yeni çatının kubbesi sac ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbesizdir. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda duvar yüzeyleri alt pencerenin üzerine kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı ahşap korkuluk ile çevrilmiştir. Caminin kuzey doğusunda bir adet minare vardır ve minare iki şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır ve bezeme yoktur. Mihrap ahşap malzemeden yapılmıştır ve bezeme bulunmaktadır.

Şekil 2.49 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii

Tablo 49 Of Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ			DUMLUSU MAHALLESİ TOKMAKLI IRMAĞI CAMİ			YAPIM YILI : 2010		
YAPIKİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat		Kapasite
	Bilinmiyor	100 m ²	150 m ²	yok	X	-	WC, Şadırvan		200
	Yaptıran	Mülkiyet Durumu			Orijinal İşlev	Bugünkü İşlev	Koruma Durumu		
	Mahalle Halkı	Köy Tüzel Kişiliği			Cami	Cami	A	B	C
	A. ÖZGÜN				B. MÜDAHALE GÖRMÜŞ		C. BOZULMUŞ		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	SAC	AHŞAP	AHŞAP		
BIÇİM									
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	YOK	VAR	YOK		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
2			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM DURUMU			
									

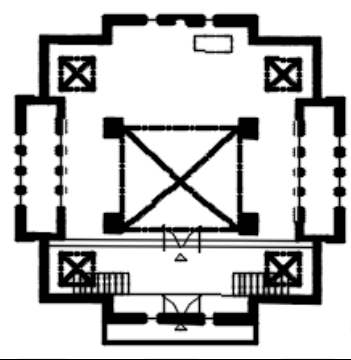

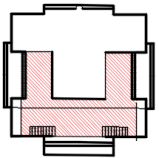
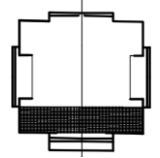
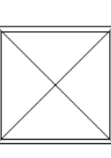
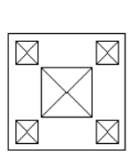

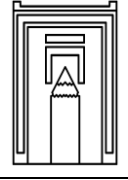

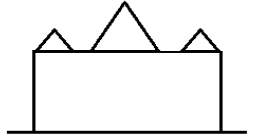
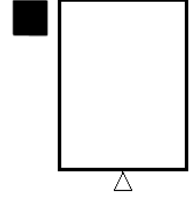

2.2.3.26 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii

Trabzon ilinin Çaykara ilçesinde yer alan Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii 2014 yılında Haluk Aydoğan GÖNEÇLİ tarafından inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 600 m² ve cami iç alanı 350 m²'dir [48]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami iki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı yoktur. Caminin çatısı dört köşe kırma çatılı ve kubbeli olarak inşa edilmiştir. Çatının kubbesi kurşundur. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Caminin merkezinde bir adet büyük dört köşe kubbe ve köşelerinde birer tane olmak üzere 4 adet küçük boyutta dört köşe kırma kubbe mevcuttur. Tavanda detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda tavan hariç tüm duvarlar kesme taş ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı mermer korkuluk ile çevrilmiştir. Caminin güney batısında bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minber mermerdir ve bezeme vardır. Mihrap mermer malzemeden yapılmıştır ve bezeme vardır.

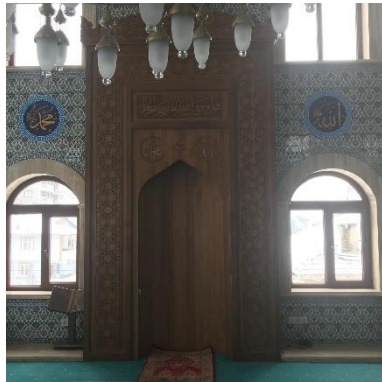
Şekil 2.50 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii

Tablo 50 Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

ÇAYKARA		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ŞAHİNKAYA MAHALLESİ HURMALIK CAMİİ			YAPIM YILI : 2014	
YAPILIM VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Haluk Aydoğan GÖNEÇLİ	350 m ²	600 m ²	yok	X	-	WC, Şadırvan	600
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Akın YEREBAKAN		Sistem Alüminyum A.Ş.		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞÜ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	MERMER	MERMER	
BIÇİM								
BEZEME	YOK	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

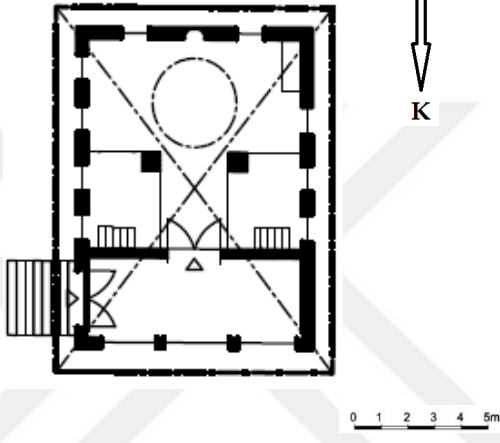
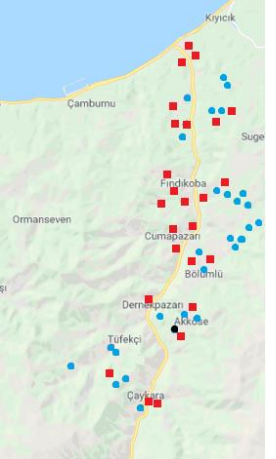
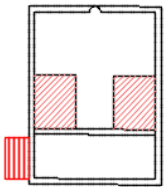
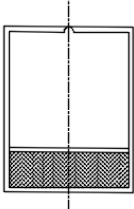
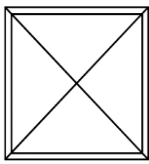
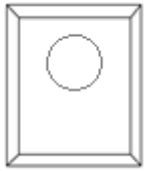

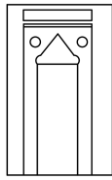
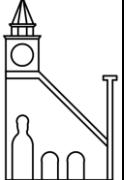
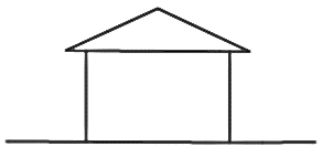
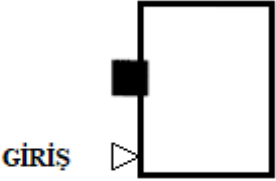
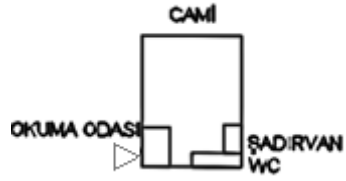
2.2.3.27 Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii

Trabzon ilinin Çaykara ilçesinde yer alan Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii 2015 yılında mahalle halkı tarafından yaptırılmıştır. Toplam arsa alanı 104 m² ve cami iç alanı 100 m²'dir [48]. Cami betonarme yapım tekniği ile beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana inşa edilmiştir. Cami tekil yapıdadır. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Çatısı dört köşe kırma çatı sistemine göre inşa edilmiştir. Çatı sac ile kaplıdır. Tavanda bir adet bağdadi kubbe (gizli kubbe) bulunmaktadır. Caminin iç mekanında duvarlar süslemeli seramik kaplanmıştır. Tavan kubbesinde kalem işi süsleme bulunmaktadır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Mahfil katı bağımsız iki balkondan oluşmaktadır. Ahşap korkuluk ile çevrilmiştir. Minare tekil yapıdadır ve caminin doğusunda yer alır. Minarenin tek şerefesi vardır. Minber ahşaptır ve bezeme vardır. Mihrap ahşaptır ve bezeme vardır.

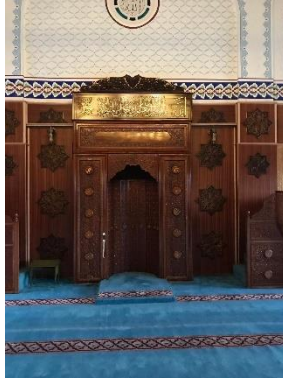
Şekil 2.51 Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii

Tablo 51 Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

ÇAYKARA		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		ULUCAMİ MAHALLESİ SÜRME Lİ CAMİİ (HACI AYŞE CEVAHİR CAMİİ)			YAPIM YILI: 2015	
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	100 m ²	104 m ²	Var	X	-	Şadırvan, okuma odası, wc	180
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Köy Halkı		Hazine		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞÜ								
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BETONARME	-	SAC	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP	
BIÇİM								
BEZEME	ÇİNİ/AHŞAP	-	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			BETON			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

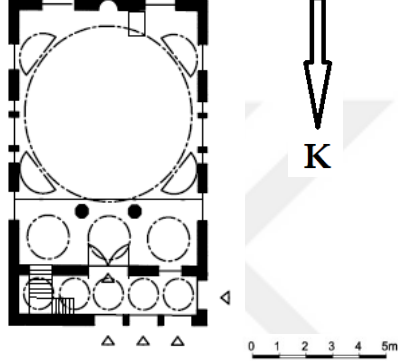

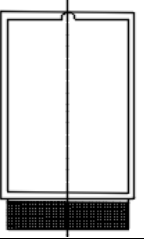
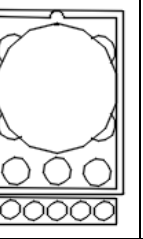
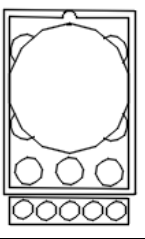

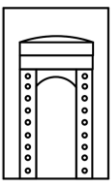
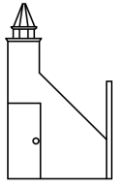
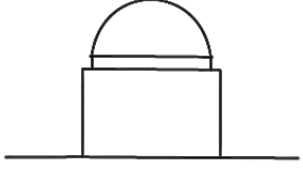
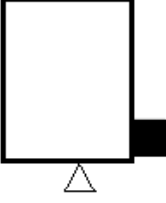
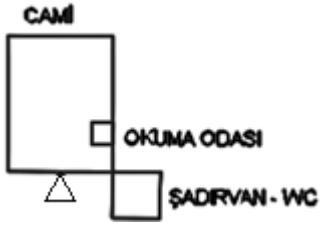
2.2.3.28 Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii 1994 yılında SS Sanayi Sitesi Kooperatifi tarafından kooperatif mimarları ile inşa edilmiştir. Toplam arsa alanı 656 m² ve cami iç alanı 400 m²'dir [44]. Cami yığma yapım tekniği kullanılarak tuğla malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Cami tekil yapıdadır. Ancak şadırvan ve wc caminin girişinde konumlandırılmıştır. Üç katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Kubbe kurşun ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Kubbelerde detaylı kalem işi süsleme vardır. İç mekanda duvar yüzeyleri mahfil katına kadar ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katını iki adet betonarme sütun taşımaktadır. Caminin kuzey batısında bir adet minare vardır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber ahşaptır. Mihrap ahşap malzemenen yapılmıştır. Ahşap oyna süslemeler mevcuttur.

Şekil 2.52 Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii

Tablo 52 Of Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF		SOLAKLI DERESİ VADİSİ		SULAKLI MAHALLE SANAYİ CAMİİ			YAPIM YILI : 1994		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliyeye	Müştemilat	Kapasite	
	Ali BAHAT	400 m ²	656 m ²	var	X	-	WC, Okuma Salonu, şadırvan	200	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
	SS Sanayi Sitesi Kooperatifi		SSK Sanayi Sitesi Kooperatifi		Cami		Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	AHŞAP	-	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	AHŞAP	AHŞAP		
BIÇİM									
BEZEME	AHŞAP	--	YOK	VAR	VAR	VAR	VAR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
3			TUĞLA			YIĞMA			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI			
									
			giriş						

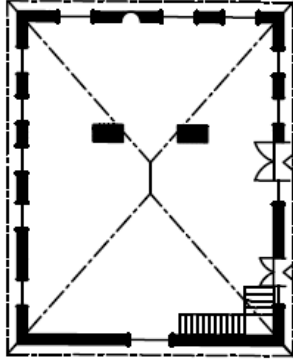
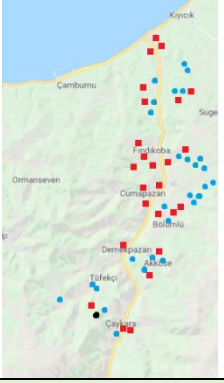
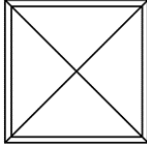
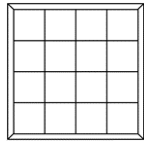
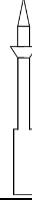
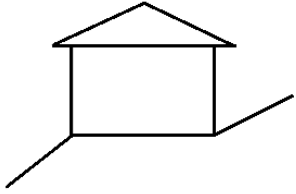
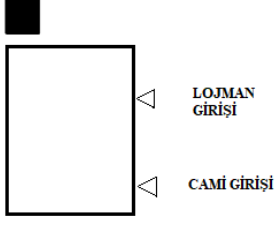
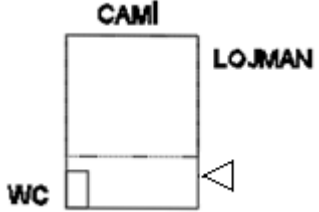
2.2.3.29 Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii

Trabzon ilinin Dernekpazarı ilçesinde yer alan Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii'sinin yapımı halen devam etmektedir. Cami Mahalle halkı tarafından yaptırılmaktadır. Toplam arsa alanı 200 m² ve cami iç alanı 90 m²'dir [47]. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton malzeme ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından eğimli alana yerleşim göstermektedir. Batı yönünden doğu yönüne doğru aşağı yönde eğim vardır. Cami tekil yapıdadır. Cami dört katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin dört köşe kırma çatı sistemindedir ve betonarmedir. Çatı sac ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır. Mahfil katı henüz inşa edilmemiştir ancak betonarme olacağı mahalle halkı tarafından beyan edilmiştir. Caminin güney doğusunda bir adet minare vardır ve minare tek şerefeye sahiptir. Minber ve mihrap bilgisi yoktur.

Şekil 2.53 Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii

Tablo 53 Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

DERNEKPAZARI		SOLAKLI DERESİ VADİSİ			ORMANCIK MAHALLESİ YAVUZ SULTAN SELİM CAMİİ			YAPIM YILI : Devam Ediyor	
YAPIL KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Küllüye	Müştemilat	Kapasite	
	Bilinmiyor	90 m ²	200 m ²	Var	X	-	WC, Lojman, Okuma odası	80	
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev		
	Mahalle Halkı		Köy Tüzel Kişiliği		Cami		Cami		
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ									
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER		
MALZEME	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	SAC	BETONARME	BETONARME	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR		
BİÇİM	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR				BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR		
BEZEME	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	YOK	YOK	VAR	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR		
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ			
4			BETON			BETONARME			
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM DURUMU			
									

2.2.3.30 İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii

Trabzon ilinin Of ilçesinde yer alan İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii yapımı halen devam etmektedir. Toplam arsa alanı 1380 m² ve cami iç alanı 420 m²'dir. Cami betonarme yapım tekniği kullanılarak beton ve briket malzeme ile inşa edilmiştir. Kare plan şemasına sahiptir. Konumu bakımından düz alana yerleşim göstermektedir. Caminin külliyesi mevcuttur. İki katlı inşa edilmiştir ve bodrum katı vardır. Caminin çatısı kubbe sistemindedir ve betonarmedir. Kubbe kurşun ile kaplanmıştır. Tavan beton yapıdadır ve kubbelidir. Mahfil katı betonarmedir. Mahfil katı ahşap ile kaplanmıştır. Mahfil katını iki adet betonarme sütun ve giriş duvarı taşımaktadır. Caminin kuzey batısında bir adet minare vardır. Minarede bezeme vardır ve tek şerefeye sahiptir. Minber henüz yapılmamıştır. Mihrap henüz yapılmamıştır

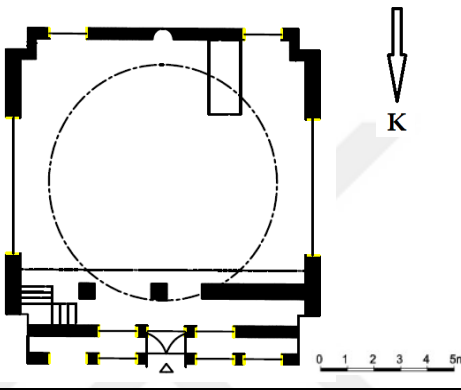

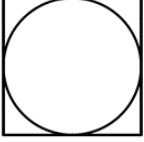
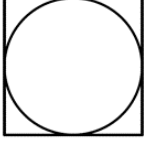

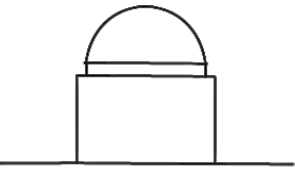
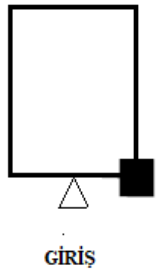
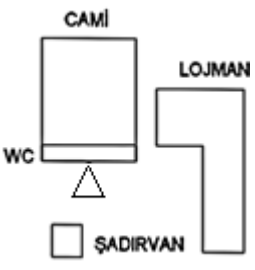

[49]

Şekil 2.54 İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii

Tablo 54 Of İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii mimari özellikleri ve camii bilgisi

OF	SOLAKLI DERESİ VADİSİ		İRFANLI MAHALLESİ MAHMUD EFENDİ KÜLLİYESİ CAMİİ			YAPIM YILI : Devam ediyor		
YAPI KİMLİK VE KONUM BİLGİLERİ	Usta/ Mimar	İç Alanı	Toplam Arsa Alanı	Bodrum Kat	Tekil Yapı	Külliye	Müştemilat	Kapasite
	Bilinmiyor	420 m ²	1380 m ²	Var	-	X	WC, Lojman, Şadırvan, Okul	-
	Yaptıran		Mülkiyet Durumu		Orijinal İşlev		Bugünkü İşlev	
	Bilinmiyor		Bilinmiyor		Cami		Cami	
PLAN ÖZELLİKLERİ – GENEL GÖRÜNÜŞ								
	[49]							
	MAHFİL	SON CEMAAT YERİ	ÜST ÖRTÜ	TAVAN	MİNARE	MİHRAP	MİNBER	
MALZEME	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	KURŞUN	BETONARME	BETONARME	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	
BİÇİM	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR				BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	
BEZEME	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	YOK	YOK	VAR	BİLİNMIYOR	BİLİNMIYOR	
KAT SAYISI			YAPIM MALZEMESİ			YAPIM TEKNİĞİ		
2			BETON / BRİKET			BETONARME		
ARAZİ KULLANIMI			MİNARE KONUMU			CAMİ YERLEŞİM PLANI		
								

3. BULGULAR

Bu tez çalışmasında Doğu Karadeniz Bölgesinde yer alan Trabzon ilindeki Solaklı Vadisinde konumlanmış kırsal camilerin mimari değişimleri incelenmiştir. Arşiv taraması ve alan çalışması yapılarak bölgede bulunan 1960 yılı öncesinde inşa edilmiş kırsal camiler ile 1960 yılından sonra inşa edilmiş kırsal camilerin plan şeması, yapım malzemesi ve yapım tekniği, mahfil durumu, minare malzemesi ve tipi, minber durumu ve mihrap durumu parametreleri karşılaştırılmış ve gelenekten kopuş ortaya konulmuştur.

Solaklı Vadisinde yer alan 1960 yılından önce inşa edilmiş kırsal camiler ile 1960 yılından sonra inşa edilmiş kırsal camilerin karşılaştırılması tez kapsamının temel dayanağıdır. Tablo 55 ve Tablo 56 de 1960 yılı öncesi ve sonrası inşa edilen camilere ve özelliklerine yer verilmiştir. Tablo 57’te de bu camilerin karşılaştırma tablosu yer almaktadır.

Tablo 55 1960 yılı ve öncesinde inşa edilen kırsal camiiler ve kırsal camilerin özellikleri

CAMİİ İSMİ	YAPIM MALZEMESİ	YAPIM TEKNİĞİ	PLAN ŞEMASI	ÜST-ÖRTÜ		TAVAN			MİNARE			MİHRAP			MİNBER			ARAZİ KULLANIMI	CAMİ YERLEŞİM DURUMU	
				MALZEME	ŞEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	ŞEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	ŞEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	ŞEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	ŞEMATİK GÖRÜNÜŞ			
1	Dernekpazarı Taşçılar Mahallesi Merkez Cami - 1803	TAŞ - AHŞAP	KARMA (TAŞ YIĞMA / AHŞAP YIĞMA)		KİREMİT		AHŞAP	VAR		TAŞ	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			
2	Of Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii - 1930	TUĞLA	YIĞMA		KİREMİT		BETON	VAR		BETON	VAR		MERMER	VAR		MERMER	VAR			
3	Of Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii - 1864	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		TAŞ	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR			
4	Dernekpazarı Akköse Mahallesi Merkez Camii - 1865	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			
5	Of Taşhan Köyü Merkez Camii - 1870 1985	BETON	BETONARME		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR		MERMER	VAR			
6	Of Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M)	TAŞ	YIĞMA		SAC		BETON	VAR		BETON - TAŞ	VAR		ÇİNI	VAR		ÇİNI	VAR			
7	Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii - 1884	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			

8	Of Ballica Mahallesi Merkez Mh. Yıldız Camii 1310 (R) / 1889 (M)	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR		AHŞAP	VAR			
9	Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii - 1894	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	YOK		AHŞAP	VAR			
10	Of Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii - 1318 (M. 1900)	TAŞ / AHŞAP	KARMA (TAŞ YIĞMA / AHŞAP YIĞMA)		KİREMİT		AHŞAP	VAR		AHŞAP	YOK		TAŞ	VAR		AHŞAP	YOK			
11	Of Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895 Ü M)	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		TAŞ - AHŞAP	VAR		TAŞ	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			
12	Of Çataldere Mahallesi Faslan Camii- 1904 /1985	BETON TUĞLA	KARMA (TUĞLA YIĞMA/ BETONARME)		KİREMİT		TAŞ	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	YOK		AHŞAP	VAR			
13	Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918	TAŞ	YIĞMA		SAC		PVC	YOK		BETON	VAR		AHŞAP	YOK		AHŞAP	YOK			
14	Çaykara Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii - 1920	TAŞ - AHŞAP	KARMA (TAŞ YIĞMA VE MUSKALI DOLMA)		SAC		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	YOK		AHŞAP	YOK			
15	Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii-1894 / 2014	TUĞLAB ETON	KARMA (YIĞMA/ BETONARME)		KURŞUN		AHŞAP	YOK		BETON	VAR		AHŞAP	VAR		AHŞAP	VAR			
16	Of Taşhanpazarı Merkez Camii - 1937-1985	TUĞLA	YIĞMA		KURŞUN		BETON	VAR		BETON - TAŞ	VAR		MERMER	VAR		MERMER	VAR			
17	Of Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii - 1938	TAŞ	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	YOK		AHŞAP	VAR			

18	Of Kiraz Mahallesi Camii - 1940 - 2006	TUĞLA	YIĞMA		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		ÇİNİ	VAR			
19	Of Fulali Mahallesi Camii - 1947	TUĞLA	YIĞMA		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	YOK		AHŞAP	YOK			
20	Of Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii - 1954 - 1990	BRİKET	YIĞMA		BETON		BETON	YOK		BETON - TAŞ	VAR		ÇİNİ	VAR		AHŞAP	VAR			
21	Of Çataldere Mahallesi Merkez Camii - 1955 /2017	TAŞ	YIĞMA		SAC		TAŞ - AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			
22	Dernekpazarı Akköse Mahallesi Lişo Camii - 1956	TAŞ	YIĞMA		SAC		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			
23	Of Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii - 1960	BRİKET	YIĞMA		SAC		AHŞAP	YOK		BETON	VAR		AHŞAP	YOK		AHŞAP	YOK			

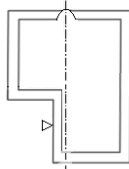
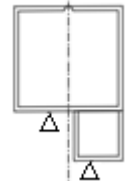
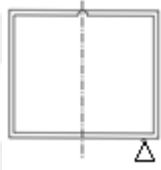
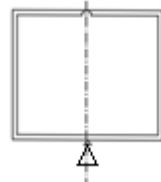
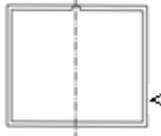
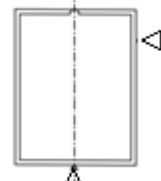
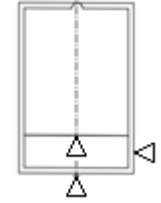
Tablo 56. 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camiiler ve kırsal camilerin özellikleri

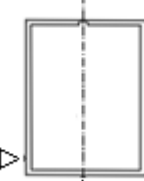
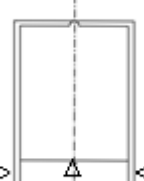

	CAMİİ İSMİ	YAPIM MALZEMESİ	YAPIM TEKNİĞİ	PLAN ŞEMASI	ÜST-ÖRTÜ		TAVAN			MİNARE			MİHRAP			MİNBER			ARAZİ KULLANIMI	CAMİ YERLEŞİM DURUMU
					MALZEME	SEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	SEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	SEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	SEMATİK GÖRÜNÜŞ	MALZEME	BEZEME	SEMATİK GÖRÜNÜŞ		
24	Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami 1987	BETON	BETONARME		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		ÇİNİ	VAR			
25	Demekpazarı Merkez Cami 1965	TAŞ	YIĞMA		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR			
26	Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR		AHŞAP	VAR			
27	Of Uğurlu Mahallesi Kaban Cami 1968	BETON	BETONARME		KİREMİT		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR			
28	Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 1970	TUĞLA	YIĞMA		KİREMİT		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	YOK		AHŞAP	VAR			
29	Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	VAR		BETON / TAŞ	VAR		ÇİNİ	VAR		ÇİNİ	VAR			
30	Of Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 1972	BETON	BETONARME		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		SERAMİK	VAR		AHŞAP	VAR			
31	Of Cumapazarı Merkez Cami 1972	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR			

32	Çaykara Merkez Cami 1975	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		MERMER	VAR		MERMER	VAR			
33	Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989	BETON	BETONARME		BETON		BETON	YOK		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		AHŞAP	VAR			
34	Of Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978	BETON	BETONARME		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		TAŞ	VAR		AHŞAP	VAR			
35	Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 1979	TUĞLA	YIĞMA		KİREMİT		BETON	VAR		BETON	VAR		MERMER	VAR		AHŞAP	VAR			
36	Of Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Cami 1980	BETON	BETONARME		KİREMİT		BETON	YOK		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		ÇİNİ	VAR			
37	Of Bölümlü Mahallesi Fatih Cami	BETON	BETONARME		KİREMİT		AHŞAP	VAR		BETON	VAR		MERMER	YOK		AHŞAP	VAR			
38	Of Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982	BETON	BETONARME		BETON		BETON	VAR		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		AHŞAP	VAR			
39	Of Çarşıbaşı Büyük Cami 1983	TAŞ	YIĞMA		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		MERMER	VAR		MERMER	VAR			
40	Of Ballica Mahallesi Kaban Cami 1989	BETON	BETONARME		SAC		BETON	YOK		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		AHŞAP	VAR			
41	Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989	BETON	BETONARME		KİREMİT		BETON	YOK		BETON	VAR		SERAMİK	VAR		AHŞAP	VAR			
42	Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991	BETON	BETONARME		BETON		BETON	YOK		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		AHŞAP	YOK			

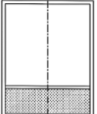
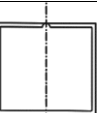

43	Of Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994	TAŞ	YIĞMA		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR			
44	Of Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995	TAŞ	YIĞMA		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		ÇİNİ	VAR		AHŞAP	VAR			
45	Of Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002	TAŞ	YIĞMA		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		MERMER	VAR		MERMER	VAR			
46	Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004	BETON	BETONARME		SAC		BETON	YOK		BETON	YOK		AHŞAP	YOK		AHŞAP	YOK			
47	Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR		BETON	VAR			
48	Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010	BETON	BETONARME		SAC		BETON	VAR		SAC	YOK		AHŞAP	VAR		AHŞAP	YOK			
49	Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmahk Cami 2014	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		MERMER	VAR		MERMER	VAR			
50	Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami 2015	BETON	BETONARME		SAC		BETON	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR		AHŞAP	VAR			
51	Of Sanayi Cami 2015	TUĞLA	YIĞMA		KURŞUN		BETON	VAR		BETON	VAR		AHŞAP	VAR		AHŞAP	VAR			
52	Dernekpazarı Ormanlık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Cami (devam ediyor)	BETON	BETONARME		SAC		BETON	YOK		BETON	VAR		-	-	-	-	-			
53	Of Mahmut Efendi Külliyesi (devam ediyor)	BETON	BETONARME		KURŞUN		BETON	YOK		BETON	VAR		-	-	-	-	-			

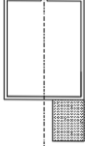
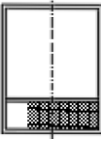
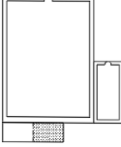
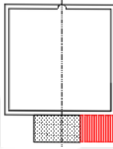
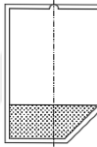

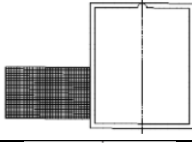
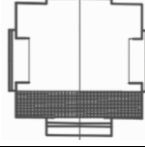
Tablo 57 1960 yılı öncesi ve sonrasında inşa edilen kırsal camilerin karşılaştırması

		1960 Öncesi İnşa Edilmiş Kırsal Camiler	1960 Sonrası İnşa Edilmiş Kırsal Camiler
PLAN ŞEMASI		X	X
		X	
		X	X
		X	X
		X	
		X	
			X

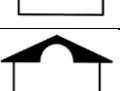

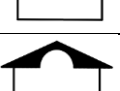

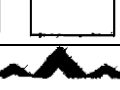

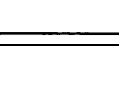
PLAN ŞEMASI			X
		X	X
		X	X
		X	X
		X	
			X
			X

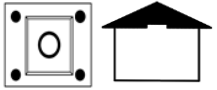
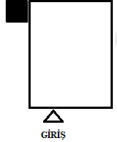
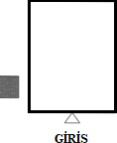
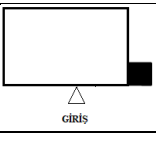
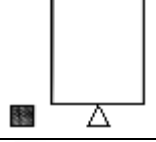

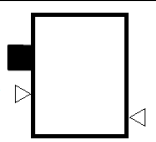
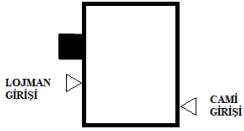
PLAN ŞEMASI			X (aykara Şahinkaya mahallesi Hurmalk cami 2014, Of Mahmut Efendi Külliyesi (devam Ediyor))
			X
			X
MAHFİL BÖLÜMÜ		X	X
		X	X
		X	X
			X
		X	
		X	
		X	X
		X	

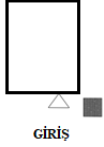
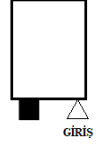
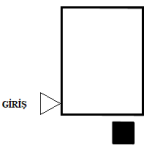
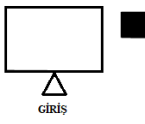
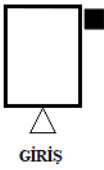
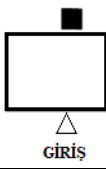
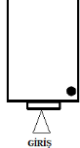
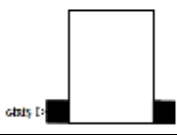

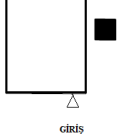
MAHFİL BÖLÜMÜ		X	X
		X	
			X
			X
			X
		X	X
SON CEMAAT YERİ		X	X
		X (Akköse Mahallesi Merkez Camii, 1865)	
		X (Ormancık Mahallesi Merkez Camii, 1894)	X
		X (Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, 1900)	
		X (Zincirlitaş Mahallesi, Merkez Camii, 1920)	

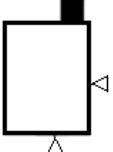
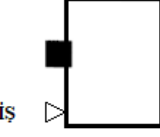
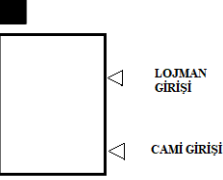
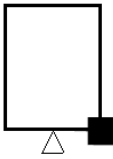

SON CEMAAT YERİ			X
			X
			X (Dernekpazarı Merkez Cami, 1965)
			X (Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii, 1982)
			X (Bölümlü Mahallesi Hapşiyas Cami, 1981)
			X (Saraçlı Mahallesi Orta Cami, 1991, Sulaklı Mahallesi Sanayi Camii, 1994)
			X (Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii, 2010)
			X (Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii, 2014)
YAPIM TEKNİĞİ	YIĞMA	X	X
	BETONARME		X
	KARMA (TAŞ YIĞMA / AHŞAP YIĞMA)	X	
	KARMA (TUĞLA YIĞMA / BETONARME)		X (Çataldere Mahallesi Faslan Camii 1985, Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii-1894 / 2014)
	KARMA (TAŞ YIĞMA VE MUSKALI DOLMA)	X	

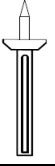
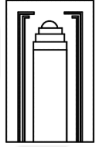
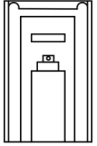
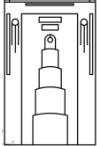
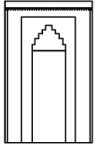
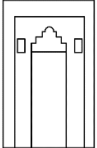
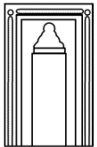
YAPIM MALZEMESİ	TAŞ	X	X
	TUĞLA	X (Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii - 1930, Fulali Mahallesi Camii - 1947)	X
	BETON		X
	TAŞ-AHŞAP	X	
	TUĞLA-BETON		X
	BRİKET	X (Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii 1960)	X
ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ	KURŞUN		X
	KİREMİT	X	X
	SAC	X	X
	BETON		X
ÜST ÖRTÜ	 		X
	 	X	X
	 	X	
	 	X (Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii- 1920, Akköse Mahallesi Lişo Camii- 1956)	
	 	X	
TAVAN MALZEMESİ	AHŞAP	X	X (Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii-1894 / 2014)
	BETON	X (Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii- 1930, Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii- 1295 R (1879 M))	X
	PVC	X (Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918)	
	TAŞ - AHŞAP	X	
TAVAN	 		X
	 	X	

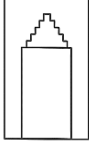
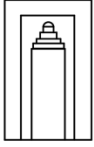
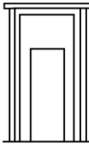
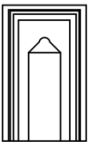
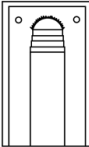
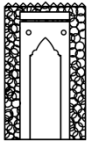

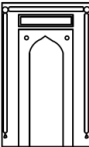
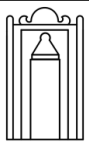
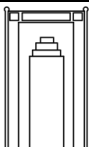
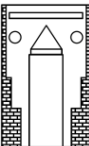
TAVAN			X	
			X	X
			X	
			X	
			X	X
			X	
			X	
			X	
			(Zincirliş Mahallesi Merkez Camii- 1920, Akköse Mahallesi Lişo Camii- 1956)	
			X	
			X	
			X	
			X	X
			X	
			X	
				X
				X (Çaykara Şahinkaya mahallesi Hurmalık cami 2014)

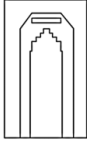
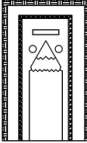
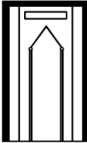
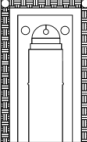
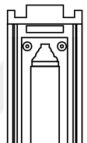
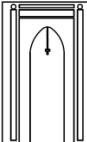
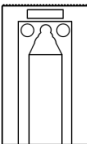

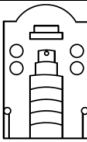
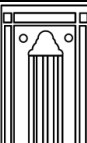

			X
			X
MİNARE MALZEMESİ	AHŞAP	X (Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii- 1318 (M. 1900))	
	BETON	X	X
	TAŞ	X	X (Çaykara Fehmi Bilge camisi 1972 , Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978 , Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994 , Fındıkoba mahallesi İskele Cami 1995)
	BETON - TAŞ	X (Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M))	
	SAC		X (Dumlusu mahallesi Tokmaklı ırmağı camii 2010)
MİNARE YERLEŞİM DURUMU		X	X
		X	X
		X	X
		X	X
		X	X
		X	
		X	

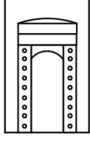
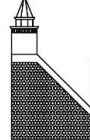
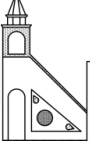

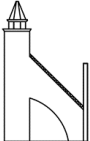

		X	X
			X
			X
		X	
		X	X
			X
			X
			X
			X
			X
			X

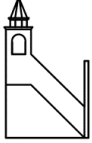

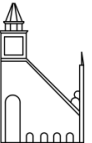
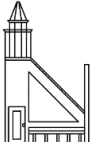
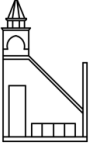

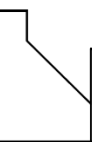
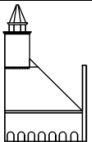

	 ANA GİRİŞ		X
	 GİRİŞ		X
	 LOJMAN GİRİŞİ CAMİ GİRİŞİ		X
	 GİRİŞ		X
MİNARE		X	X
		X	X
			X
		X (Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M) , Fulali Mahallesi Camii - 1947)	X
			X
			X

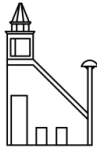
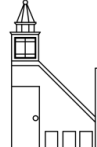

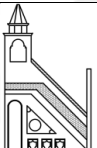

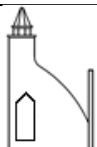
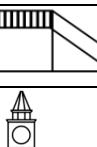

			X
			X
MİHRAP	AHŞAP	X	X
	TAŞ	X	X
	BETON	X (Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii - 1864)	X
	ÇİNI	X	X
	MERMER	X (Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii - 1930)	X
		X	X
		X	
		X	
		X	
			X
	X		

MİHRAP		X	
		X	
		X	X
			X
		X	X
			X
			X
		X	X
			X
			X
			X

MİHRAP			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X

			X
MİNBER	AHŞAP	X	X
	BETON		X
	ÇİNİ	X (Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M))	X
	MERMER	X (Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii - 1930)	X
	SERAMİK		X
		X	
		X	
		X	X
		X	
			X
		X	X
		X	
	X		

MİNBER		X	X
		X	
		X	X
			X
		X	X
			X
			X
		X	
			X
		X	
			X

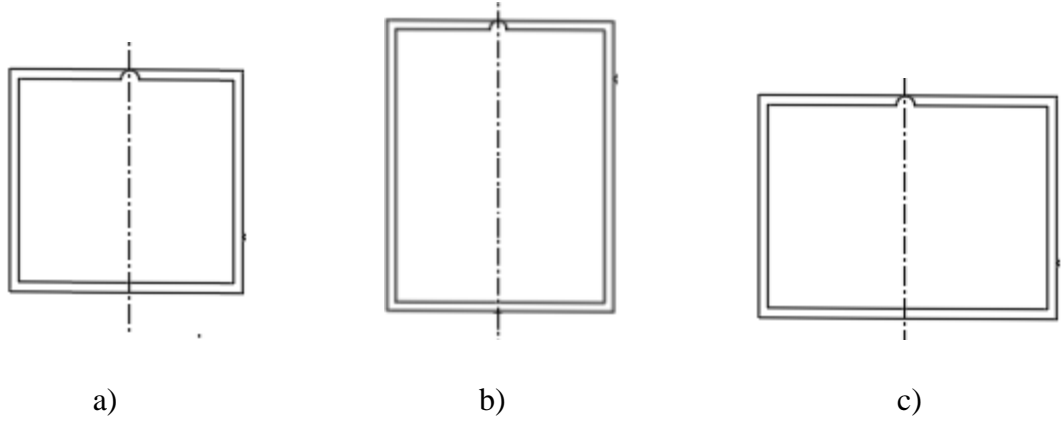
MINBER			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X
			X

Tablo 57' de 1960 öncesi ve 1960 sonrasında Solaklı Vadisinde inşa edilen kırsal camilerin karşılaştırmaları yer almaktadır. Bu tez kapsamında bu karşılaştırmaların yapılması araştırma parametrelerinin sağlıklı ve doğru yorumlanması için önemli bir yere sahiptir. Yapılan alan çalışmaları ve literatür taramalarına dayanarak kırsal cami tipolojilerinin tek tip olmadığı görülmektedir.

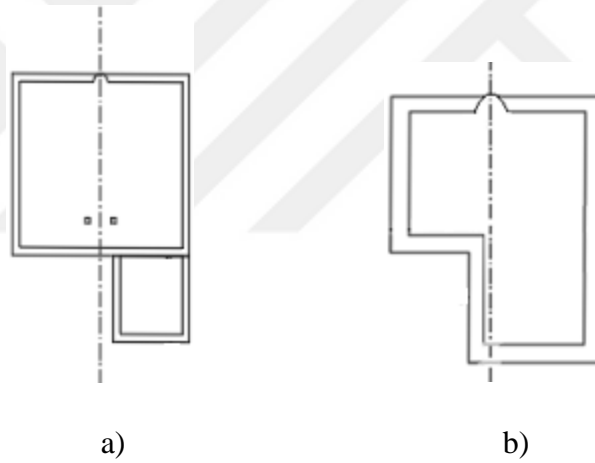
Yapılan alan çalışmaları sonucundan Trabzon bölgesi Solaklı Vadisi'ndeki kırsal cami geleneğinde plan tipolojisi, malzeme kullanımı ve yapım tekniği, mahfil, mihrap, minber, minare gibi unsurların tek tip olmadığı Tablo 57' de görülmektedir.

PLAN ŞEMASI

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerin plan şemaları Kare, uzun duvarın mihrap eksenini boyunca dikey doğrultuda yerleşmiş dikdörtgen ve uzun duvarın mihrap eksenini boyunca yatay doğrultuda yerleşmiş dikdörtgen şeklindedir. Kare plan şemasına sahip kırsal camiler; Ballıca Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii (1889), Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii (1894) ve Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii (1960) bu tip camilerdir. Caminin uzun kenarının mihrap eksenine göre yerleşim gösterdiği camiler; Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii (1930), Ormancık Mahallesi Merkez Camii (1894), Ormancık Mahallesi Varhal Camii (1918), Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii (1938) ve Akköse Mahallesi Lişo Camii (1956) bu tip camilerdir. Caminin uzun duvarın mihrap eksenini boyunca yatay doğrultuda yerleşmiş dikdörtgen plan şemasına sahip olan camiler; Taşçılar Mahallesi Merkez Camii (1803), Fındıkoba Mahallesi Aşağı Camii (1864), Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii (1879), Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii (1884), Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii (1900) ve Fulali Mahallesi Camii (1947) bu tip camilerdir. Şekil 3.1'de bu tip camilerin plan şemaları görülmektedir. Akköse Mahallesi Merkez Camii (1865) ve Zincirlitaş Merkez Camii (1920) geleneksel plan şemasından farklı olarak girintili ve çıkıntılı olarak inşa edilmiştir. Şekil 3.2 de bu kırsal camilerin plan şeması görülmektedir.

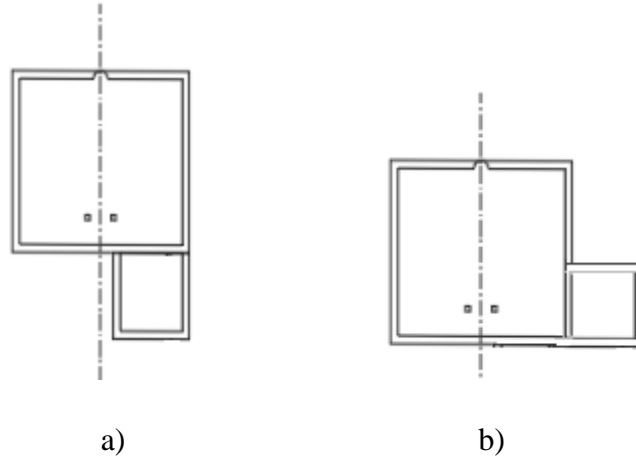
Şekil 3.1 a) Kare geometrili plan şeması, b) uzun duvarı mihrap eksenine dikey konumlu dikdörtgen plan şeması, c) uzun duvarı mihrap eksenine yatay konumlu dikdörtgen plan şeması

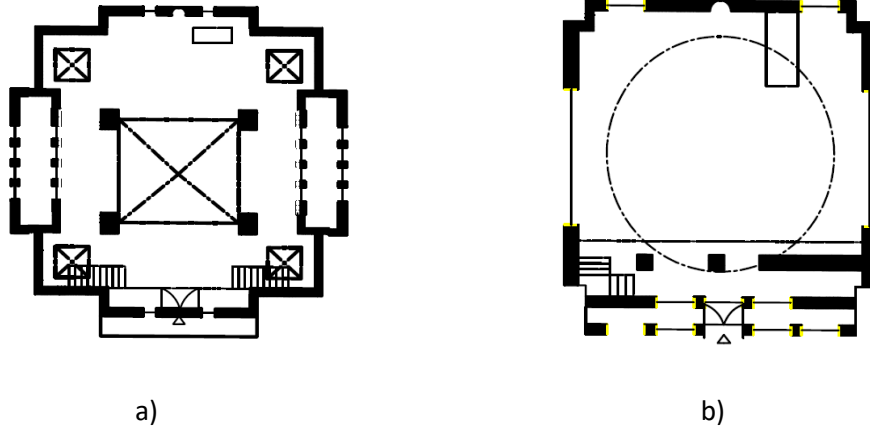
Şekil 3.2 a) Akköse Mahallesi Merkez Camii Plan Şeması, b) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii Plan Şeması

1960 yılından sonra inşa edilen kırsal camilerdeki plan şeması 1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerin plan şemasıyla benzerlik göstermektedir. Kare plan şemasına sahip kırsal camiler, Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Camii (1987) ve Çataldere Mahallesi Merkez Camii (2017) bu camii tipindedir. Caminin uzun duvarının mihrap eksenine dikey doğrultudaki dikdörtgen plan şemasına sahip camiler; Taşhan Köyü Merkez Camii (1985), Taşhanpazarı Merkez Camii (1985), Kiraz Mahallesi Merkez Camii (2006), Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii (1990), Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii (1968), Saraçlı Mahallesi Merkez Camii (1970), Cumapazarı Merkez Camii (1972), Çaykara Merkez Camii (1975), Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayası Camii (1978), Uğurlu Mahallesi Kurtuluş

Camii (1979) Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii (1982), Çarşıbaşı Büyük Camii (1983), Ballica Mahallesi Kaban Camii (1989), Saraçlı Mahallesi Orta Camii (1991), Çaycılar Mahallesi Fatih Camii (1994), Fındıkoba Mahallesi İskele Camii (1995), Dumlusu Mahallesi Kalencili Camii (2002), Akköse Mahallesi Gültepe Camii (2004), Ulucami Mahallesi Merkez Camii (2006), Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii (2010), Ulucamii Mahallesi Sürmeli Camii (2015), Of Sanayi Camii (2015) ve Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii bu tip camilerdir. Caminin uzun duvarının mihrap eksenine dikey doğrultudaki dikdörtgen plan şemasına sahip camiler; Uğurlu Mahallesi Kaban Camii (1968), Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Camii (1972), Ağaçaş Mahallesi Yeni Camii (1980) ve Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii (1989) bu tip camiilerdir. Şekil 3.1' de plan şemaları yer almaktadır. Ormancık Mahallesi Cumhuriyet Camii (2014), Çaykara Fehmi Bilge Camii (1972) ve Dernekpazarı Merkez Camii çıkıntılı plan şemasına sahiptir. Şekil 3.3' te bu camilerin plan şemaları görülmektedir. 2014 yılında inşa edilen Hurmalık Camii ve Yapımı devam eden Mahmud Efendi Kulliyesi gelenekten kopuk bir plan şemasına sahiptir. Bu camilerin köşelerinde girintiler veya çıkıntılar bulunmaktadır. Şekil 3.4' de camilerin plan şemaları görülmektedir.

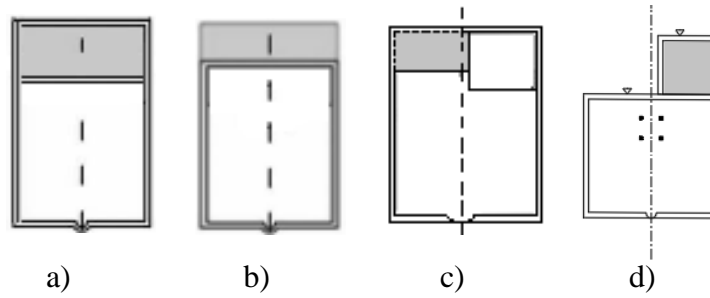
Şekil 3.3 a) Ormancık Mahallesi Cumhuriyet Camii, Çaykara Fehmi Bilge Camii, b) Dernekpazarı Mahallesi Merkez Camii

Şekil 3.4 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii Plan Şeması, b) İrfanlı Mahallesi Mahmud Efendi Külliyesi Camii Plan Şeması

SON CEMAAT YERİ

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerin bazılarında son cemaat mahalli yoktur. Taşçılar Mahallesi Merkez Cami 1803, Fulali Mahallesi Camii 1947, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii 1864, Ormancık Mahallesi Varhal Camii 1918, Tüfekçiler Mahallesi Merkez Camii 1884, Akköse Mahallesi Lişo Camii 1956, Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii 1895, Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii 1889, Ağaçaş Mahallesi Merkez Camii 1879, son cemaat mahalli olmayan camilerdir. 1960 Yılı Öncesinde İnşa Edilen Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii 1938, Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii 1920, Akköse Mahallesi Merkez Camii 1865, Ormancık Mahallesi Merkez Cami 1894, Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii 1900, Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii 1830, Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii (1960) ve Çataldere Mahallesi Merkez Camii (1955) kırsal camilerinde son cemaat mahalli bulunmaktadır.

Şekil 3.5 a) Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii ve Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, b) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, c) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, d) Akköse Mahallesi Merkez Camii

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde genellikle kuzey kısımda son cemaat mahalli bulunmaktadır. Bölümlü mahallesi soğuksu cami (1968), saraçlı mahallesi merkez cami (1970), Çaykara Fehmi Bilge camisi (1972), Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Cami (1972) Cumapazarı Merkez cami (1972), Çaykara Merkez Cami (1975), Taşhanpazarı Merkez Camii (1985), Taşhan Köyü Merkez Camii (1985), Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami (1989), Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami (1978), Fındıkoba mahallesi Kaban Cami (1982), Çarşıbaşı Büyük Cami (1983), Ballica Mahallesi Kaban Cami (1989), Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii (1990), Saraçlı Mahallesi Orta Cami (1991), Çaycılar Mahallesi Fatih Cami (1994), Fındıkoba Mahallesi İskele Cami (1995), Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami (2002), Akköse Mahallesi Gültepe cami (2004), Ulucami Mahallesi Merkez Cami (2006), Kiraz Mahallesi Camii (2006), Dumlusu Mahallesi Tokmaklı ırmağı cami (2010), Şahinkaya mahallesi Hurmalık cami (2014), Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (2014) Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami (2015) ve Sanayi Cami (2015) son cemaat yeri bulunan camilerdir.

Son cemaat mahalli bulunmayan camiiler Dernekpazarı Merkez Camii (1965), Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii (1989), Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Camii (1987), Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii (1979), Uğurlu Mahallesi Gündoğdu Kaban Camii (1968), Çataldere Mahallesi Faslan Camii (1985) , Çataldere Mahallesi Merkez Camii (2017), Ağaçaş Mahallesi Yeni Camii (1980) ve Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii (yapımı devam ediyor) bu tip cami grubunda yer almaktadır.

MAHFİL

Geleneğe uyan 1960 yılı öncesi kırsal camilerde son cemaat mahalli cemaatin namaz kılmasından çok sosyalleşme alanı olarak kullanılmaktadır. Nüfusun artmasıyla birlikte ibadet hane ihtiyacından dolayı günümüzde bu sosyal alanlar namaz kılma alanı olarak kullanılmaktadır. 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde bu alan doğrudan cemaatin namaz kılması için inşa edilmiş bir bölgedir.

1960 yılı öncesinde inşa edilen Solaklı Vadisi camiler incelendiğinde; Fındıkoba Mahallesi Aşağı cami mahfil i iki adet dikdörtgen ayaklı tek yönlüdür. Fulali Mahallesi camisinin mahfil kısmı son cemaat yeri üzerine kadar uzanır ve iki adet dikdörtgen ayağa sahiptir. Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camisinin mahfil i dört ayakla taşınan ve dört yönde devam eden dikdörtgen ayak çıkmalıdır. Ayrıca Mithat Paşa Camisi'nin son cemaat alanı üzerine kapalı olarak uzanmaktadır. Ağaçaşu mahallesi merkez cami de tek yönde uzanan dairesel ayaklı mahfil bulunmaktadır. Çataldere Mahallesi Faslan Camisinde iki adet dikdörtgen çıkmalara sahip tek yönlü uzanan mahfil bulunmaktadır. Ballica Mahallesi Yıldız Camisinde iki adet kare ayakların taşıdığı tek yönlü mahfil bulunmaktadır. Saraçlı Mahallesi Yukarı Camisinde iki adet dikdörtgen çıkmaların taşıdığı dalgalı yapıda mahfil bulunmaktadır. Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük camisinde son cemaat yerine uzanan kapalı tek yönlü mahfil bulunmaktadır. Dairesel kesitli iki adet ayakla desteklenmektedir. Akköse Köyü Merkez, Taşçılar Köyü Merkez Camileri mahfilleri dikdörtgen şekilli dört ayakla taşınmaktadır. Mahfil kısmı son cemaat yerinin üzerine kadar dört yönde de genişlemektedir. Ormancık Köyü Merkez ve Tüfekçi Köyü Merkez Camilerinin mahfilleri dört ayaklı dairesel ayak ile desteklenmektedir. Ormancık Mahallesi Merkez Cami de tek ayak var iken Tüfekçi Mahallesi Merkez Camide üç ayak bulunmaktadır. Mahfiller tek yöne doğru genişlemektedir. Zincirlitaş Köyü Camisi mahfil i iki ayak ile desteklenmektedir ve son cemaat yeri üzerine doğru olarak açık genişlemektedir. Ormancık Mahallesi Varhal Camisinin mahfil katı yoktur. Çamlitepe Mahallesi Kaban Camii ahşap mahfil katına sahiptir. Mahfil balkonu dalgalı yapıdadır ve iki adet dikdörtgen sütun mahfil katını taşımaktadır. Akköse Mahallesi Lişo Camisinin mahfil katı ahşaptır. Mahfil katı tek yönde uzanmaktadır ve beş adet dikdörtgen kesitli sütun mahfil katını taşımaktadır. Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii ahşap mahfil katına sahiptir. Mahfil katını iki adet dikdörtgen sütun taşımaktadır ve mahfil katı tek yöne uzanmaktadır (Şekil 3.6).

Solaklı Deresi Vadisi'nin orta alanına doğru ahşap bezemeye sahip camilerin sayısının fazla olduğu görülmektedir. Fulali Mahallesi Cami, Ağaçaşu Mahallesi Merkez Cami, Gürpınar Mahallesi Meyvalı Cami, Ballica Mahallesi Yukarı Cami, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Cami, Ormancık Mahallesi ve Zincirlitaş Mahallesi Camilerinin mahfilleri bezemesizdir. Ancak diğer camilerin mahfilleri muazzam estetiklikte ahşap bezemelere sahiptirler. Mahfillerin yapısı genel olarak değerlendirildiğinde bezeme işçiliği olağanüstü yapıdadır.

Şekil 3.6 1)Fulali Mahallesi Merkez Cami, 2)Çamlıtepe Mahallesi Kaban Cami, 3)Fındıkoba Mahallesi Aşağı Cami, 4)Tüfekçi Mahallesi Merkez Cami, 5)Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 6) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Cami, 7)Akköse Mahallesi Lişo Cami, 8)Akköse Mahallesi Merkez Cami, 9)Bölümlü Mahallesi Mithatpaşa Cami, 10)Çataldere Mahallesi Faslan Cami, 11)Gurpınar Mahallesi Meyvalı Cami, 12)Uğurlu Mahallesi Merkez Cami, 13)Saraçlı Mahallesi Yukarı Cami,14) Ballica Mahallesi Yıldız Cami, 15)Ağaçaş Mahallesi Merkez Cami, 16) Ormancık Mahallesi Merkez Cami

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde mahfil katında kırsal cami geleneğinden koptuğu görülmektedir. Mahfil katı genellikle düz yapıda balkonsuzdur. Ancak Cumapazarı Merkez Camii yuvarlak balkona ve Çaykara Merkez Camii dikdörtgen biçimli balkona sahiptir (Şekil 3.7). 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camiler incelendiğinde; ilçenin merkezinde bulunan Sanayi Camisinde (2015) iki adet sekizgen ayaklı tek yönlü mahfil bulunmaktadır. Mahfil kısmı son cemaat yerine kadar uzanmaktadır. Çarşıbaşı Büyük Camisi (1983) iki katlı mahfile sahiptir. Mahfil dört yöne doğru genişlemektedir ve mahfili altmış adet dairesel ayak desteklemektedir. Mahmud Efendi külliyesi yapım aşamasındadır. Plan kesiti incelendiğinde tek yöne uzayan mahfil bulunduğu görülmektedir. Fındıkoba mahallesi camileri; Güney Mahalle Camii (1978) ve İskele Cami (1995), Bölümlü Mahallesi Fatih Cami ((1981) ve Soğuksu Cami (1968), Ballica Mahallesi Kaban Cami (1989) benzer mahfil yapısına sahiptir. Mahfil kısmı tek yöne doğru genişlemektedir ve cami duvarı tarafından desteklenmektedir. Çataldere Mahallesi Merkez Camisinde (2017) iki adet dikdörtgen çıkmalara sahip tek yönlü uzanan mahfil bulunmaktadır. Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camisinin (2010) mahfili yoktur. Çaycılar Mahallesi Cami (1994), Fındıkoba mahallesi Kaban Cami (1982), Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami (1979) ve Kaban Cami (1968), Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (2014), Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Cami (1987) ve Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Cami (1972) tek yöne genişleyen iki adet dairesel kesitli ayakla desteklenen mahfile sahiptir. Mahfil son cemaat yerine kadar uzanmaktadır. Ağaçbaşı Mahallesi Aşağı Cami (1980), Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii) (2006), Cumapazarı Merkez Cami (1972) ve Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami (2002) tek yöne genişleyen iki adet dikdörtgen kesitli ayak ile desteklenen mahfile sahiptir. Mahfil kısımları son cemaat yerine kadar uzanmaktadır. Ballica Mahallesi Yavuz Selim Kayasuyu Cami (1978) ile Çataldere Mahallesi Ersoylar Camilerinde (1989) mahfil katı bulunmamaktadır. Saraçlı Mahallesi Orta Cami (1991) ve Taşhan Köyü Merkez Camii (1985) kare kesitli iki adet ayakla desteklenen tek yöne genişleyen mahfil katına sahiptir. Saraçlı Mahallesi Aşağı Cami (1970) dört yönde uzanan mahfile sahiptir. Mahfil iki adet dairesel ayak ile desteklenmektedir. Son cemaat yerine kadar kapalı olarak genişlemektedir. Dernekpazarı Merkez Cami (1965) iki adet dairesel ayak ile desteklenen tek yöne uzanan mahfil bulunmaktadır. Akköse Mahallesi Gültepe (2004) Camisinde mahfil kısmı tek yöne doğru genişlemektedir ve cami duvarı tarafından desteklenmektedir. Ayrıca mahfil son cemaat yerine kadar kapalı olarak

uzanmaktadır. Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camisi yapım aşamasındadır. Ancak planda mahfil katının olmayacağı görülmektedir. Ulucami Mahallesi Merkez Cami (2006) iki adet dikdörtgen ayak ile desteklenmiş mahfil katına sahiptir. Mahfil son cemaat yerine kadar uzanmaktadır. Ulucami Mahallesi Sürmeli Camisinde (2015) dört yöne genişleyen ayırık iki adet mahfile sahiptir. Mahfil katına ulaşım iç taraftan doğu ve batı yönlerinden yapılmaktadır. Mahfil katı kare kesitli iki adet ayak ile desteklenmektedir. Çaykara Merkez Camisinde (1975) dört adet dairesel ayak ile desteklenmiş mahfil katı bulunmaktadır. Fehmi Bilge Camisinde (1972) ile iki adet dairesel ayak ile desteklenmiş mahfil katı bulunmaktadır ve mahfil katları tek yöne uzanmaktadır. Çaykara Hurmalık Camisinde (2014) dört yöne genişleyen ve kare kesitli dört ayak tarafından desteklenen mahfil bulunmaktadır (Şekil 3.7).

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)

16)

17)

18)

19)

20)

21)

22)

23)

24)

25)

26)

27)

28)

29)

30)

31)

32)

Şekil 3.7 1960 yılı sonrası kırsal camilerin mahfil kısımları; 1)Sanayi Cami, 2)Çarşıbaşı Büyük Cami, Fındıkoba Mahallesi camileri; 3) Kaban Cami, 4) Güney Mahalle Cami ve 5)İskele Cami, Bölümlü Mahallesi; 6)Fatih Cami ve 7)Soğuksu Cami, 8)Balıca Mahallesi Kaban Cami, 9)Çaycılar Mahallesi Cami, 10)Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, 11)Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Cami, 12)Ağaçbaşı Mahallesi Aşağı Cami, 13)Cumapazarı Merkez Cami, 14)Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami, Saraçlı Mahallesi 15)Orta Camii ve 16)Aşağı Cami, 17)Dernekpazarı Merkez Cami, 18)Akköse Mahallesi Gültepe Cami, 19)Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami, 20)Çaykara Merkez Cami, 21)Fehmi Bilge Cami ve 22)Hurmalık Cami, 23) Taşhanpazarı Merkez Cami, 24) Çataldere Mahallesi Merkez Cami, 25) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Cami, 26) Taşhan Köyü Merkez Cami, 27) Kiraz Mahallesi Camii (Yazköyü Camii), 28) Balıca Mahallesi Orta

Mahalle Camii, 29) Uğurlu Mahallesi Kaban Camii, 30) Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami, 31) Çaycılar Mahallesi Cami, 32) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii

Solaklı Deresi Vadisi'nin 1960 yılı sonrası kırsal camilerin mahfil kısımları sırasıyla; Sanayi Cami, Çarşıbaşı Büyük Cami, Fındıkoba Mahallesi camileri; Kaban Cami, Güney Mahalle Cami ve İskele Cami, Bölümlü Mahallesi; Fatih Cami ve Soğuksu Cami, Ballica Mahallesi Kaban Cami, Çaycılar Mahallesi Cami, Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Cami, Ağaçaş Mahallesi Aşağı Cami, Cumapazarı Merkez Cami, Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami, Saraçlı Mahallesi Orta ve Aşağı Cami, Dernekpazarı Merkez Cami, Akköse Mahallesi Gültepe Cami, Çaykara Merkez Cami ve Fehmi Bilge Cami mahfilleri bezemesizdir. Ancak Hurmalık Camisinde Mermer işçiliği ve Sürmeli Camisinde de ahşap işçiliğine sahip bezeme bulunmaktadır. Gürpınar Taşhanpazarı Camii, Çaykara Fehmi Bilge Camii, Ağaçaş Mahallesi Yeni Camii, Fındıkoba Mahallesi Kaban Camii, camilerinde de çini kaplı bezeme mevcuttur ancak bezeme işçiliği yoktur. Mahfillerin yapısı genel olarak değerlendirildiğinde bezeme işçiliği 1960 yılı sonrası yapılan kırsal camilerde daha az kullanılmıştır.

YAPIM TEKNİĞİ

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerde istisnasız olarak Yığma yapım tekniği ve karma (Taş Yığma/Ahşap Yığma ve Taş Yığma/Muskalı dolma) yapım tekniği kullanılmıştır. Taş/Ahşap Yığma yapım tekniği Taşcılar Mahallesi Merkez Camii 'sinde (1803) ve Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii 'sinde (1900) rastlanmaktadır (Şekil 3.4). Taş Yığma /Muskalı dolma yapım tekniği Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii 'sinde (1920) rastlanmaktadır (Şekil 3.8). Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Camii, Akköse Mahallesi Merkez Camii, Ağaçaş Mahallesi Merkez Camii , Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, Ormancık Mahallesi Merkez Camii, Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii, Taşhanpazarı Merkez Camii, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii, Fulali Mahallesi Camii, Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, Çataldere Mahallesi Merkez

Camii, Akköse Mahallesi Lişo Camii ve Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii Yığma yapım tekniği kullanılarak inşa edilmiş kırsal camilerdir.

a)

b)

c)

Şekil 3.8 a) Taşçılar Mahallesi Merkez Camii (Taş/Ahşap Yığma yapım), b) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii (Taş/Ahşap Yığma yapım), c) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii (Taş Yığma /Muskalı dolma)

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde betonarme yapım tekniği kullanılmıştır. Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami, Taşhan Köyü Merkez Camii (1985), Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami, Of Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, Çaykara Fehmi Bilge Camisi, Of Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami, Cumapazarı Merkez Cami, Çaykara Merkez Cami, Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami, Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami, Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Cami, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami, Of Ballica Mahallesi Kaban Cami, Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami, Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami, Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami, Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami , Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami, Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami, Dernekpazarı Ormancık

Mahallesi Yavuz Sultan Selim Cami, Of Mahmut Efendi Külliyesi Betonarme yapım tekniği kullanılarak inşa edilmiş kırsal camilerdir. Bu camilerin yanında Dernekpazarı Merkez Cami (1965), Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami (1970), Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami (1979), Çarşıbaşı Büyük Cami (1983), Taşhanpazarı Merkez Camii (1985), Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii (1990), Çaycılar Mahallesi Fatih Cami (1994), Fındıkoba Mahallesi İskele Cami (1995), Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami (2002), Kiraz Mahallesi Camii (2006), Of Sanayi Cami (2015), Çataldere Mahallesi Merkez Camii (2017) Yığma yapım tekniği kullanılarak inşa edilmiştir. Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (2014) karma (yığma/ betonarme) yapım tekniği ile inşa edilmiştir (Şekil 3.9). Çataldere Mahallesi Faslan Camii (1985) karma (tuğla yığma / betonarme).

Şekil 3.9 Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (karma (yığma/ betonarme)),

YAPIM MALZEMESİ

1960 yılı öncesinde taş ve ahşap malzemeler kullanılarak kırsal camiler inşa edilmiştir. Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Cami, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii, Akköse Mahallesi Merkez Camii, Ağaçaşbaşı Mahallesi Merkez Camii, Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, Ormancık Mahallesi Merkez Camii, Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii ve Akköse Mahallesi Lişo Camii taş malzeme kullanılarak inşa edilmiş kırsal camilerdir. Taşçılar Mahallesi Merkez Cami (1803), Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii (M. 1900) ve Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii (1920) taş ve ahşap kullanılarak inşa edilmiş kırsal

camilerdir. Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii (1960) briket kullanılarak inşa edilmiştir. Fulali Mahallesi Camii (1947) ve Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii (1930) tuğla kullanılarak inşa edilmiş kırsal camidir.

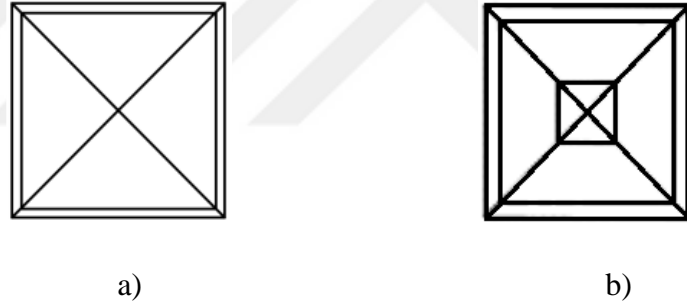
1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde kullanılan yapım malzemesi çeşitlilik göstermektedir. Taş, tuğla, briket, beton malzemeler yoğunlukla olarak kullanılmıştır. Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami, Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Camii, Kiraz Mahallesi Camii Ve Of Sanayi Camii Tuğla malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami, Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami, Of Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, Çaykara Fehmi Bilge Cami, Of Bölümlü Mahallesi Fabrika Yanı Cami, Cumapazarı Merkez Cami, Çaykara Merkez Cami, Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami, Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami, Of Ağaç Başı Mahallesi Yeni Cami, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami, Of Ballica Mahallesi Kaban Cami, Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami, Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami, Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami, Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami, Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami, Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami, Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Cami, Taşhan Köyü Merkez Camii Ve Mahmut Efendi Külliyesi Beton malzeme kullanılarak inşa edilmiş kırsal camilerdir. Çataldere Mahallesi Faslan Camii (1985) ve Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (2014) Karma yapım tekniği kullanılarak (Yığılma/ Betonarme) inşa edilmiştir. Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii (1990) briket kullanılarak inşa edilmiştir.

1960 yılı öncesinde kullanılan taş malzeme bölgenin karakteristik yapısıyla da uyuşmaktadır. Ancak 1960 yılından sonra malzeme olarak taş malzemedan kopuş yaşanmış ve beton malzemenin kullanımının yaygınlaştığı görülmüştür.

ÇATI TİPOLOJİSİ VE ÜST ÖRTÜ MALZEMESİ

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerin çatı tipi istisnasız dört köşe kırma çatı tipine sahiptir. Taşçılar Mahallesi Merkez Cami – 1803, Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii – 1930, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii – 1864, Akköse Mahallesi Merkez Camii – 1865, Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M), Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii – 1884, Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii 1889 (M), Ormancık Mahallesi Merkez Camii – 1894, Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii - 1318

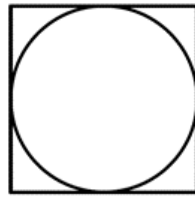
(M. 1900), Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895 ü M), Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii – 1938, Fulali Mahallesi Camii – 1947 ve Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii – 1960 bölgenin geleneğini oluşturan dört köşe kırma çatıya kırsal camilerdir (Şekil 3.9). Bu dönemde inşa edilen kırsal camilerin üst örtü malzemesi olarak kiremit ve sac malzeme kullanılmıştır. Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M), Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918, Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii – 1920, Akköse Mahallesi Lişo Camii – 1956 ve Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii – 1960 kırsal camilerin çatı örtüsü sac malzemedir. 1960 yılından önce inşa edilen diğer kırsal camilerin çatısı kiremit ile kaplıdır. Dört köşe kırma çatının ortasından yükseklik çıkıp konik çatı tipine Akköse Mahallesi Lişo Camii ‘sinde (1956) ve yine dört köşe kırma çatının ortasından yükseklik çıkıp dört köşe kırma çatı tipine Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii ‘sinde (1920) rastlanmaktadır. Şekil 3.9’ da bu camiler yer almaktadır.

Şekil 3.10 a) Dört köşe kırma çatı şeması, b) Dört köşe kırma çatının ortasından yükseklik çıkıp dört köşe çatı şeması

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerin çatı tipi kubbelidir. Taşhan Köyü Merkez Camii -1870 1985, Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii 2014, Taşhanpazarı Merkez Camii 1985, Kiraz Mahallesi Camii 2006, Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii 1990, Dernekpazarı Merkez Cami 1965, Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968, Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972, Of Bölümlü Mahallesi Fabrikayanı Cami 1972, Cumapazarı Merkez Cami 1972, Çaykara Merkez Cami 1975, Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989, Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982, Çarşıbaşı Büyük Cami 1983, Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991, Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994, Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995, Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004,

Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006, Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010, Mahmut Efendi Külliyesi ve Sanayi Cami 2015 1960 yılı sonrasında inşa edilmiş kubbeli kırsal camilerdir (Şekil 3.11). Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010 ve Taşhan Köyü Merkez Camii 1985 Dört Köşe Kıрма Çatı Sistemine Göre İnşa Edilmiş Ancak Daha Sonra Restorasyon Yapılarak Kubbeli Çatı İnşa Edilmiştir (Şekil 3.12). Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii 2014, Taşhan Köyü Merkez Camii 1985, Dernekpazarı Merkez Cami 1965, Of Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 1972, Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978, Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994, Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004 Ve Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010 Sac Malzeme; Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii/ 2014, Taşhanpazarı Merkez Camii 1985, Kiraz Mahallesi Camii 2006, Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968, Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972, Cumapazarı Merkez Cami 1972, Çaykara Merkez Cami 1975, Çarşıbaşı Büyük Cami 1983, Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995, Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006, Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami 2014, Sanayi Cami 2015 Ve Mahmut Efendi Külliyesi Kurşun Malzeme Kullanılarak; Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii 1990, Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972, Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982, Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991 beton malzeme kullanılarak 1960 yılı sonrasında inşa edilmiş kırsal camilerdir.

Şekil 3.11 Kubbeli cami plan şeması

1960 yılı sonrasında inşa edilen ve geleneğe uygun olarak inşa edilmiş dört köşe kırma çatılı kırsal camiler de bulunmaktadır. Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami 1987, Of Uğurlu Mahallesi Kaban Cami 1968, Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 1970, Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 1979, Of Ağaç Başı Mahallesi Yeni Cami 1980, Of Ballica Mahallesi Kaban Cami 1989, Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989, Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami 2015 ve Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim

Cami (devam ediyor) geleneğe uygun olarak inşa edilmiş kırsal camilerdir. Dört köşe kırma çatı tipinde inşa edilen kırsal camilerde üst örtü malzemesi olarak kiremit ve sac kullanılmıştır. Of Gürpınar mahallesi Taşhanpazarı cami 1987, Of Ballica Mahallesi kaban cami 1989, Çaykara Ulucami mahallesi sürmeli cami 2015 ve Dernekpazarı ormancık Mahallesi yavuz sultan selim cami (devam ediyor) sac malzeme kullanılarak; Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989, Of Ağaç Başı Mahallesi Yeni Cami 1980, Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 1979, Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 1970 ve Of Uğurlu Mahallesi Kaban Cami 1968 kiremit malzeme kullanılarak çatı üst örtüsü inşa edilmiştir. Şahinkaya Mahallesi Hurmalık cami (2014) modern cami mimarisinde inşa edilmiştir. Camini çatısı çoklu dört köşe kırma çatı şeklindedir ve üst örtü malzemesi kurşundur (Şekil 3.13).

Şekil 3.12 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii

3.13 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii (2014)

TAVAN TİPOLOJİSİ VE MALZEMESİ

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerde tavan genellikle ahşap malzemenen yapılmıştır. Taşçılar Mahallesi Merkez Cami – 1803, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii – 1864, Akköse Mahallesi Merkez Camii – 1865, Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M), Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii – 1884, Balıca Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii 1889, Ormancık Mahallesi Merkez Camii – 1894, Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii - 1318 (M. 1900), Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895 ü M), Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii – 1920, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii – 1938, Fulali Mahallesi Camii – 1947, Akköse Mahallesi Lişo Camii – 1956, Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii – 1960 düz tavana sahip kırsal camilerdir. Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918 tavanı PCV ile kaplanmıştır. Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895 ü M) tavanında taş ve ahşap birlikte kullanılmıştır. Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M) ve Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii – 1930 tavanı beton malzemenen yapılmıştır. Bazı kırsal camilerde gizli kubbe tekniği uygulanmıştır. Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii (1894/1895 ü M) ve Uğurlu Mahallesi Büyük Camii (1930) gizli kubbeye sahip camiiilerdir. Ahşap malzeme kullanılan tavanlarda detaylı el işi ahşap bezeme bulunmaktadır. Şekil 3.14’da bezemeye örnekler görülmektedir. Farklı tip tavan tipi yine şekil 3.14’da yer alan Akköse Mahallesi Lişo Camisinde görülmektedir.

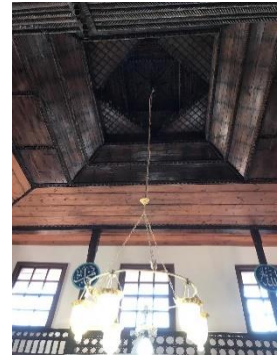
1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)

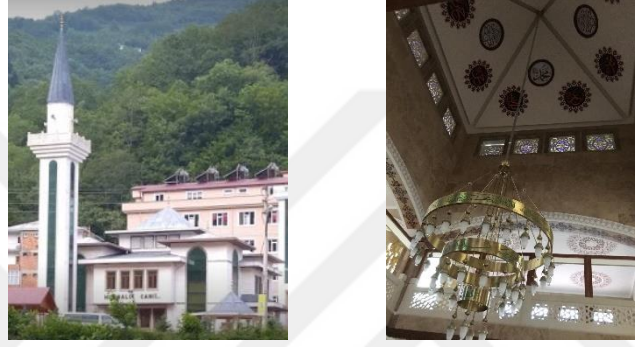

16)

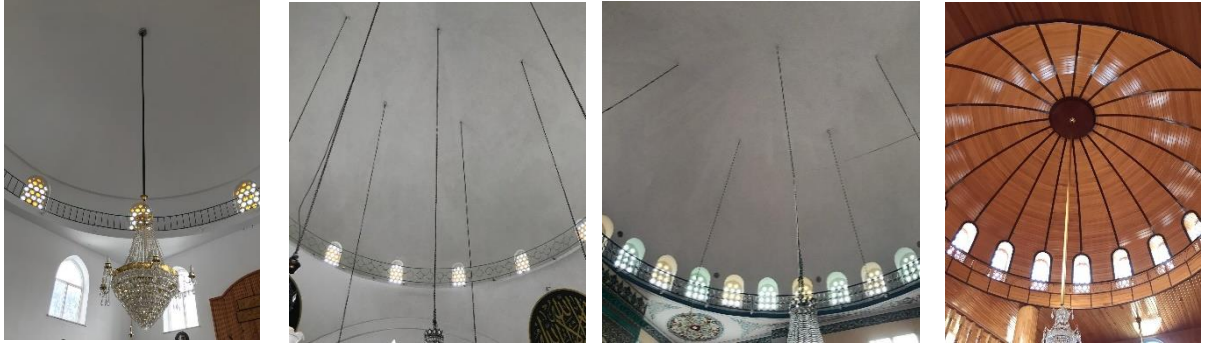
Şekil 3.14 1960 yılı öncesi kırsal cami tavan tipleri resimler sırasıyla;1) Fulali Mahallesi Cami, 2)Fındıkoba Mahallesi Aşağı Cami, 3)Çamlıtepe Mahallesi Kaban Cami., 4)Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 5)Akköse Mahallesi Lişo Cami, 6)Tüfekçi Mahallesi Merkez Cami, 7)Zincirlitaş Mahallesi Merkez Cami, 8)Akköse Mahallesi Merkez Cami, 9)Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Cami, 10)Çataldere Mahallesi Faslan Cami, 11)Saraçlı Mahallesi Yukarı Cami, 12)Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Cami, 13)Ballica Mahallesi Yıldız Cami, 14)Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 15)Ormancık Mahallesi Merkez Cami, 16)Ormancık Mahallesi Varhal Camii

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camiler kubbeli olarak inşa edilmiştir. Taşhan Köyü Merkez Camii -1870 1985, Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii-1894 / 2014, Taşhanpazarı Merkez Camii – 1937-1985, Kiraz Mahallesi Camii – 1940 – 2006, Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii – 1954 – 1990, Dernekpazarı Merkez Cami 1965, Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968, Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972, Of Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 1972, Cumapazarı Merkez Cami 1972, Çaykara Merkez Cami 1975, Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989, Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982, Çarşıbaşı Büyük Cami 1983, Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991, Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994, Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995, Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004, Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006, Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010, Sanayi Cami 2015 ve Mahmut Efendi Külliyesi kubbeli tavan göbeğine sahip kırsal camilerdir. Ancak kırsal cami geleneğine uygun olarak inşa edilmiş düz ve kademeli kırsal camilerde bulunmaktadır. Bu camiler Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami 1987, Of Ballica Mahallesi Kaban Cami 1989, Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010 ve Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Cami (devam ediyor) geleneğe uygun olarak düz inşa edilmiştir. 2014 yılında inşa edilmiş Hurmalık Camii gelenekten aykırı bir yapıda inşa edilmiştir (Şekil 3.15). Of uğurlu Mahallesi kaban Cami 1968, Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş cami 1979 ve Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami 2015 gizli kubbeli (bağdadi) olarak inşa edilmiş kırsal camilerdir.

1960 yılı sonrasında inşa edilmiş kırsal camilerde tavan beton malzemenen yapılmıştır. Taban göbeğindeki kubbede ahşap kullanılan tek cami 2014 yılında inşa edilen Ormancık Mahallesi Cumhuriyet camidir. Bu tip kırsal camilerin tavanında detaylı kalem işi süsleme görülmektedir. Bezemenin olmadığı camiler; Akköse Mahallesi Gültepe Camii, Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii ve Saraçlı Mahallesi Orta Camii bu tip camilerdendir (Şekil 3.16). Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii ‘sinde iç kubbe de ahşap kullanılmıştır. 1960 yılında sonra inşa edilen kırsal camilerin tavan görünüşleri şekil 3.17 de yer almaktadır.

Şekil 3.15 Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Camii

a)

b)

c)

d)

Şekil 3.16 a) Akköse Mahallesi Gültepe Camii, b) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, c) Saraçlı Mahallesi Orta Camii, d) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii

1)

2)

3)

4)

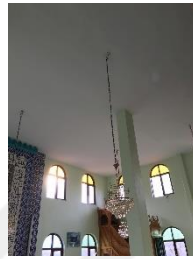
5)

6)

7)

8)

9)

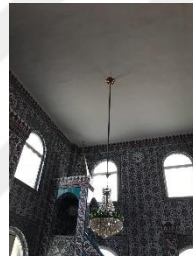
10)

11)

12)

13)

14)

15)

16)

17)

18)

19)

20)

21)

22)

23)

24)

25)

Şekil 3.17 1960 yapım yılı sonrası kırsal cami tavan tipleri resimler sırasıyla; 1) Sanayi Cami, 2)Çarşıbaşı Büyük Cami, Fındıkoba Mahallesi camileri; 3)Kaban Cami, 4)Güney Mahalle Cami ve 5)İskele Cami, Bölümlü Mahallesi; 6)Fatih Cami ve 7)Soğuksu Cami, 8)Ballica Mahallesi Kaban Cami, 9)Çaycılar Mahallesi Cami, 10)Uğurlu Mahallesi Kaban Cami ve 11)Kurtuluş Cami, 12)Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Mahalle Cami, 13)Ağaçbaşı Mahallesi Aşağı Cami, 14)Cumapazarı Merkez Cami, 15)Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami, 16)Saraçlı Mahallesi Orta Camii, 17)Dernekpazarı Merkez Cami, 18)Akköse Mahallesi Gültepe Cami, 19)Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami ve 20)Merkez Cami, 21) Çaykara Merkez Cami, 22)Fehmi Bilge Cami, 23)Hürmalık Cami, 24) Taşhan Köyü Merkez Camii, 25) Taşhanpazarı Merkez Camii, 26) Kiraz Mahallesi Camii, 27) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, 28)Gürpınar mahallesi Taşhanpazarı cami, 29) Ballica Mahallesi Kaban Camii, 30) Çataldere Mahallesi Ersoylar Camii, 31) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii, 32) Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Camii

MİNARE TİPOLOJİSİ VE MALZEMESİ

1960 yılından önce inşa edilen kırsal camilerde minareler genellikle tek şerefeli olarak inşa edilmiştir. Taşçılar Mahallesi Merkez Cami 1803, Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii 1830, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii 1864, Akköse Mahallesi Merkez Camii 1865, Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii 1884, Ballica Mahallesi Merkez

Mahalle Yıldız Camii 1889, Ormancık Mahallesi Merkez Camii 1894, Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii 1900, Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii 1894, Ormancık Mahallesi Varhal Camii 1918, Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii 1920, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii 1938, Akköse Mahallesi Lişo Camii – 1956 ve Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii – 1960 tek şerefeye sahip 1960 yılından önce inşa edilmiş kırsal camilerdir. 1960 yılından önce inşa edilen ve iki şerefeye sahip Ağaçaş Mahallesi Merkez Camii (1879) ve Fulali Mahallesi Camii (1947) olmak üzere iki kırsal cami bulunmaktadır. Minarelerin yapım malzemesi beton ve taş olarak kullanılmıştır. Taşçılar Mahallesi Merkez Cami – 1803, Of Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii – 1864 ve Of Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895) kırsal camilerin minareleri taş malzeme ile inşa edilmiştir. Of Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii – 1930, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Merkez Camii – 1865, Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii – 1884, Of Balıca Mahallesi Merkez Mh. Yıldız Camii 1310 (R) / 1889 (M), Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii – 1894, Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918, Çaykara Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii - 1920, Of Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii – 1938, Of Fulali Mahallesi Camii – 1947, Dernekpazarı Akköse Mahallesi Lişo Camii - 1956 ve Of Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii - 1960 kırsal camilerin minareleri beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Beton/taş malzeme Ağaçaş Mahallesi Merkez Camii ‘sinde kullanılmıştır. Ahşap malzeme de Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii ‘sinde (1900) kullanılmıştır. Şekil 3.13’ da bu kırsal camilerin minareleri görülmektedir.

a)

b)

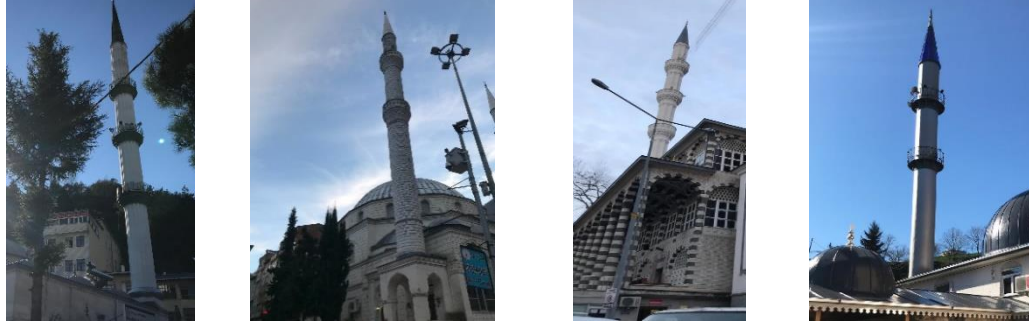
c)

Şekil 3.18 a) Akköse Mahallesi Merkez Camii, b) Fulali Mahallesi Camii, c) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii

1960 sonrası inşa edilen kırsal camilerin minare tipolojisi çeşitlilik göstermektedir. tek şerefeye, iki şerefeye ve üç şerefeye sahip camilere rastlanmaktadır (Şekil 3.14). Taşhan Köyü Merkez Camii 1985, Çataldere Mahallesi Faslan Camii 1985, Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii 2014, Kiraz Mahallesi Camii 2006, Çataldere Mahallesi Merkez Camii 2017, Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami 1987, Dernekpazarı Merkez Cami 1965, Uğurlu Mahallesi Kaban Cami 1968, Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972, Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 1972, Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978, Ağaçaş Mahallesi Yeni Cami 1980, Of Bölümlü Mahallesi Fatih Cami 1981, Ballica Mahallesi Kaban Cami 1989, Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989, Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991, Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994, Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995, Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002, Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004, Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006, Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami 2014, Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami 2015, Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Cami ve Mahmut Efendi Külliyesi tek şerefeye sahip kırsal camilerdir.

Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968, Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 1970, Çaykara Merkez Cami 1975, Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989, Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii 1990, Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 1979, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982 ve Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami (2010) iki şerefeye sahip 1960 yılı sonrası inşa edilmiş kırsal camilerdir.

Cumapazarı Merkez Cami 1972, Of Çarşıbaşı Büyük Cami 1983 ve Of Sanayi Cami 2015 üç şerefeye sahip kırsal camilerdir. Bu kırsal camilerin minaresi genellikle beton malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Çaykara Fehmi Bilge Cami minaresi beton ve taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir. Diğer kırsal camilerin hepsinde beton malzeme kullanılmıştır. Minaresi sac malzemedен inşa edilen tek cami Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii'dir (2010). Şekil 3.14 da minare örneği görülmektedir.

a)

b)

c)

d)

Şekil 3.19 a) Cumapazarı Merkez Camii, b) Çaykara Merkez Camii, c) Merkez Mahalle Çarşıbaşı Büyük Camii, d) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Camii

Tablo 58. Solaklı Vadisi kırsal camilerinin minare karşılaştırması

Cami isimleri	Şerefe Sayısı			Minare Sayısı
	BİR	İKİ	ÜÇ	
Dernekpazarı Taşçılar Mahallesi Merkez Cami - 1803	X			1
Of Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii - 1930	X			1
Of Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii - 1864	X			1
Dernekpazarı Akköse Mahallesi Merkez Camii - 1865	X			1
Of Taşhan Köyü Merkez Camii -1870 1985	X			1
Of Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Camii - 1295 R (1879 M)	X			2
Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii – 1884	X			1
Of Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii 1310 (R) / 1889 (M)	X			1
Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii - 1894	X			1
Of Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii - 1318 (M. 1900)	X			1
Of Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895 Ü M)	X			1
Of Çataldere Mahallesi Faslan Camii- 1904 / 1985	X			1
Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918	X			1
Çaykara Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii - 1920	X			1
Dernekpazarı Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii- 1894 / 2014	X			1
Of Taşhanpazarı Merkez Camii – 1937-1985			X	1
Of Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii - 1938	X			1

Of Kiraz Mahallesi Camii – 1940 - 2006	X			1
Of Fulali Mahallesi Camii - 1947		X		1
Of Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii – 1954 - 1990		X		1
Of Çataldere Mahallesi Merkez Camii - 1955 / 2017	X			1
Dernekpazarı Akköse Mahallesi Lişo Camii - 1956	X			1
Of Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii - 1960	X			1
Of Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami 1987	X			1
Dernekpazarı Merkez Cami 1965		X		1
Of Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968	X			1
Of Uğurlu Mahallesi Kaban Cami 1968		X		1
Of Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 1970	X			1
Çaykara Fehmi Bilge Camisi 1972	X			1
Of Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 1972			X	1
Of Cumapazarı Merkez Cami 1972		X		2
Çaykara Merkez Cami 1975		X		1
Of Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989	X			1
Of Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978		X		1
Of Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 1979	X			1
Of Ağaçaş Mahallesi Yeni Cami 1980	X			1
Of Bölümlü Mahallesi Fatih Cami		X		1
Of Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982			X	2
Of Çarşıbaşı Büyük Cami 1983		X		1
Of Ballica Mahallesi Kaban Cami 1989	X			1
Of Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989	X			1
Of Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991	X			1
Of Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994	X			1
Of Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995	X			1
Of Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002	X			1
Dernekpazarı Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004	X			1
Çaykara Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006		X		1
Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010		X		1
Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami 2014	X			1
Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami 2015	X			1
Of Sanayi Cami 2015	X			1
Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Yavuz Sultan Selim Cami (devam ediyor)	X			1
Of Mahmut Efendi Külliyesi (devam ediyor)	X			1

MİHRAP

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerde mihrap malzemesi çeşitlilik göstermektedir. Bu kırsal camilerde ahşap, taş ve çini malzeme yaygın kullanılmaktadır. aşçılar Mahallesi Merkez Cami – 1803, Akköse Mahallesi Merkez Camii – 1865, Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii – 1884, Ormancık Mahallesi Merkez Camii – 1894, Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii - 1318 (M. 1900), Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii - 1318 R. (1894/1895 Ü M), Çaykara Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii – 1920, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii – 1938 ve Akköse Mahallesi Lişo Camii – 1956 camilerinde mihrap taş malzeme kullanılarak inşa edilmiştir (Şekil 3.16). Balıca Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii 1310 (R) / 1889 (M), Ormancık Mahallesi Varhal Camii-1918, Fulali Mahallesi Camii – 1947 ve Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii – 1960 kırsal camilerin mihrapları ahşap malzeme kullanılarak inşa edilmiştir (Şekil 3.16). Ağaçaş Mahallesi Merkez Cami’inde- 1295 R (1879 M) çini, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii ‘sinde (1864) beton ve Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii ‘sinde de (1930) mermer malzemenin kullanıldığı görülmektedir (Şekil 3.16). Bu tip kırsal camilerin mihraplarında detaylı el işi bezeme bulunmaktadır.

1)

2)

3)

4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

Şekil 3.20 1960 yılı öncesi inşa edilen kırsal camilerin mihrapları, 1) Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 2) Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii, 3) Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, 4) Akköse Mahallesi Merkez Cami, 5) Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 6) Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, 7) Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, 8) Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii, 9) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, 10) Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, 11) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, 12) Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii, 13) Akköse Mahallesi Lişo Camii 14) Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde de mihrapta çeşitli malzeme kullanımı görülmektedir. Bu tip camilerde taş, ahşap, beton, çini, mermer malzemenin kullanıldığı örnekler bulunmaktadır.

Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami 1968, Taşhan Köyü Merkez Camii (ilk yapılma tarihi 1870 sonradan yapılma tarihi 1985), Çataldere Mahallesi Faslan Camii (ilk yapılma tarihi 1904 / sonradan yapılma tarihi 1985, Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (ilk yapılma tarihi 1894 / sonradan yapılma tarihi 2014), Akköse Mahallesi Gültepe Cami 2004 Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami 2010, Çaykara Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami 2015 ve Of Sanayi Cami 2015 ahşap malzeme kullanılarak mihrap inşa edilmiştir. Çaykara Merkez Cami 1975 Taşhanpazarı Merkez Camii (ilk yapılma tarihi 1937- sonradan yapılma tarihi 1985), Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 1979, Bölümlü Mahallesi Fatih Cami 1981, Of Çarşıbaşı Büyük Cami 1983, Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 2002, Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami 2014 kırsal camilerinde mihrap mermer kullanılmıştır. Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami 1987, Fehmi Bilge Camisi 1972, Kiraz Mahallesi Camii (ilk yapılma tarihi 1940- sonradan yapılma tarihi 2006), Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii (ilk yapılma tarihi 1954 – sonradan yapılma tarihi 1990), Ballica Mahallesi

Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 1989, Ağaçbaşı Mahallesi Yeni Cami 1980, Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 1982, Ballica Mahallesi Kaban Cami 1989, Saraçlı Mahallesi Orta Cami 1991 ve Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 1995 mihraplarında çini kullanılmıştır. Çataldere Mahallesi Merkez Camii (ilk yapıma tarihi 1955 / sonradan yapıma tarihi 2017) ve Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 1978 taş malzeme mihraplarında kullanılmıştır. Dernekpazarı Merkez Cami 1965, Uğurlu Mahallesi Kaban Cami 1968, Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 1970, Cumapazarı Merkez Cami 1972, Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 1994, Ulucami Mahallesi Merkez Cami 2006 mihraplarında beton malzeme kullanılmıştır. Mahallesi Fabrikayanı Cami 1972, Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 1989 seramik malzeme mihrapta kullanılmıştır.

1)

2)

3)

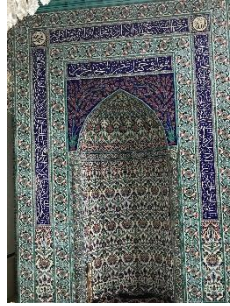
4)

5)

6)

7)

8)

9)

10)

11)

12)

13)

14)

15)

16)

17)

18)

19)

20)

21)

22)

23)

24)

25)

26)

27)

28)

29)

30)

31)

32)

33)

34)

Şekil 3.21 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerin mihrapları 1) Çataldere Mahallesi Faslan Camii, 2) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii, 3) Taşhanpazarı Merkez Camii, 4) Kiraz Mahallesi Camii, 5) Ballica Mahallesi Orta Mahalle Camii, 6) Çataldere Mahallesi Merkez Camii, 7) Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami, 8) Dernekpazarı Merkez Cami, 9)

Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami, 10) Uğurlu Mahallesi Kaban Cami, 11) Saraçlı Mahallesi Merkez Cami 12) Çaykara Fehmi Bilge Camisi 13) Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami 14) Cumapazarı Merkez Cami 15) Çaykara Merkez Cami, 16) Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 17) Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami 18) Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 19) Ağaçaş Mahallesi Yeni Cami 20) Bölümlü Mahallesi Fatih Cami 21) Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 22) Of Çarşıbaşı Büyük Cami 23) Ballica Mahallesi Kaban Cami 24) Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 25) Saraçlı Mahallesi Orta Cami 26) Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 27) Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 28) Dumlusu Mahallesi Kalencili Cami 29) Akköse Mahallesi Gültepe Cami 30) Ulucami Mahallesi Merkez Cami, 31) Dumlusu Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami, 32) Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami, 33) Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami, 34) Of Sanayi Cami

MİNBER

1960 yılı öncesinde inşa edilen kırsal camilerde minber malzemesi olarak genellikle ahşap malzeme kullanılmıştır. Taşçılar Mahallesi Merkez Camii, Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii, Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii, Akköse Mahallesi Merkez Cami, Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii, Akköse Mahallesi Lişo Camii, Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii ve Fulali Mahallesi Camii minberleri ahşap malzeme kullanılarak yapılmıştır (Şekil 3.22).

Ağaçaş Mahallesi Merkez Camii 'sinde (1879) çini malzeme ve Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii 'sinde de (1930) mermer malzemenin kullanıldığı iki cami bulunmaktadır (Şekil 3.22). Bu tip kırsal camilerin minberlerde detaylı el işi bezeme bulunmaktadır.

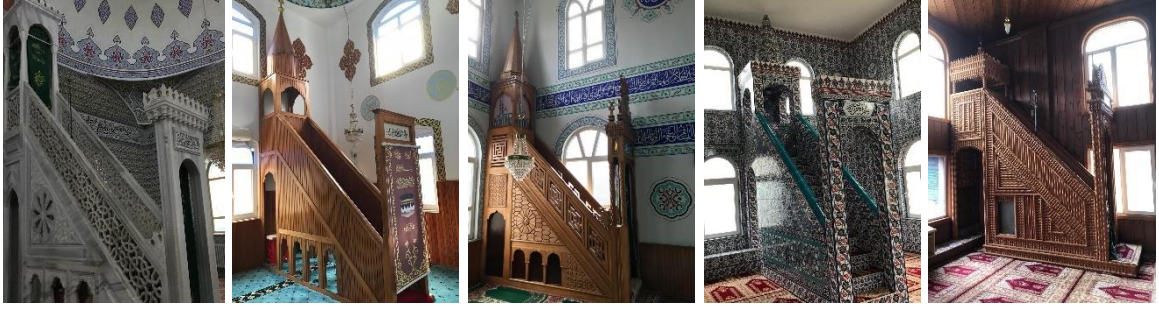

Şekil 3.22 1960 yılı öncesi inşa edilen kırsal camilerin minberleri, 1) Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, 2) Fındıkoba Mahallesi Aşağı Mahalle Camii, 3) Uğurlu Mahallesi Merkez Büyük Camii, 4) Akköse Mahallesi Merkez Cami, 5) Ağaçbaşı Mahallesi Merkez Cami, 6) Tüfekçi Mahallesi Merkez Camii, 7) Ballica Mahallesi Merkez Mahalle Yıldız Camii, 8) Dernekpazarı Ormancık Mahallesi Merkez Camii, 9) Bölümlü Mahallesi Mithat Paşa Camii, 10) Saraçlı Mahallesi Yukarı Camii, 11) Zincirlitaş Mahallesi Merkez Camii, 12) Çamlıtepe Mahallesi Kaban Camii, 13) Akköse Mahallesi Lişo Camii 14) Gürpınar Mahallesi Meyvalı Camii 15) Fulali Mahallesi Camii

1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerde minberde çeşitli malzeme kullanımı görülmektedir. Bu tip camilerde ahşap, beton, çini, mermer ve seramik malzemenin kullanıldığı camiler bulunmaktadır. Taşhan Köyü Merkez Camii (1985), Taşhanpazarı Merkez Camii (1985), Çaykara Merkez Cami (1975), Of Çarşıbaşı Büyük Cami (1983),

Dumulusu Mahallesi Kalencili Cami (2002) ve Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami (2014) kırsal camilerin minberinde mermer kullanılmıştır (Şekil 3.23). Çataldere Mahallesi Faslan Camii (1985), Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii (2014), Ballıca Mahallesi Orta Mahalle Camii (1990), Çataldere Mahallesi Merkez Camii (2017), Bölümlü Mahallesi Soğuksu Cami (1968), Uğurlu Mahallesi Kaban Cami (1968), Saraçlı Mahallesi Merkez Cami (1970), Bölümlü Mahallesi Fabrikayarı Cami (1972), Cumapazarı Merkez Cami (1972), Ballıca Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami (1989), Fındıkoba Mahallesi Güney Mahallesi Cami (1978), Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami (1979), Bölümlü Mahallesi Fatih Cami (1981), Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami (1982), Ballıca Mahallesi Kaban Cami (1989), Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami (1989), Saraçlı Mahallesi Orta Cami (1991), Fındıkoba Mahallesi İskele Cami (1995), Akköse Mahallesi Gültepe Cami (2004), Mahallesi Tokmaklı Irmağı Cami (2010), Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami (2015) ve Of Sanayi Cami (2015) kırsal camilerinde ahşap malzeme kullanılarak minber yapılmıştır (Şekil 3.23). Kiraz Mahallesi Camii (2006), Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Cami (1987), Çaykara Fehmi Bilge Camisi (1972), Ağaçaş Mahallesi Yeni Cami (1980) ve Çaycılar Mahallesi Fatih Cami (1994) kırsal camilerin minberinde çini kullanılmıştır. Dernekpazarı Merkez Cami (1965) ve Ulucami Mahallesi Merkez Cami (2006), kırsal camilerin minberinde beton kullanılmıştır (Şekil 3.23).

11)

12)

13)

14)

15)

16)

17)

18)

19)

20)

21)

22)

23)

24)

25)

26)

Şekil 3.23 1960 yılı sonrasında inşa edilen kırsal camilerin mihrapları 1) Çataldere Mahallesi Faslan Camii, 2) Tüfekçi Mahallesi Cumhuriyet Camii, 3) Taşhanpazarı Merkez Camii, 4) Kiraz Mahallesi Camii, 5) Balıca Mahallesi Orta Mahalle Camii, 6) Çataldere Mahallesi Merkez Camii, 7) Gürpınar Mahallesi Taşhanpazarı Camii, 8) Dernekpazarı Merkez Camii, 9) Bölümlü Mahallesi Soğuksu Camii, 10) Cumapazarı Merkez Camii 11) Çaykara Merkez

Cami, 12) Ballica Mahallesi Yavuz Sultan Kayasuyu Cami 13) Uğurlu Mahallesi Kurtuluş Cami 14) Ağaçaş Mahallesi Yeni Cami 15) Bölümlü Mahallesi Fatih Cami 16) Fındıkoba Mahallesi Kaban Cami 17) Of Çarşıbaşı Büyük Cami 18) Ballica Mahallesi Kaban Cami 19) Çataldere Mahallesi Ersoylar Cami 20) Saraçlı Mahallesi Orta Cami 21) Çaycılar Mahallesi Fatih Cami 22) Fındıkoba Mahallesi İskele Cami 23) Akköse Mahallesi Gültepe Cami 24) Ulucami Mahallesi Merkez Cami, 25) Çaykara Şahinkaya Mahallesi Hurmalık Cami, 26) Ulucami Mahallesi Sürmeli Cami

4. SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu tez çalışmasının en önemli sonucu, Solaklı Vadisi bağlamında, geleneksel malzeme ve yapım tekniği ile inşa edilmiş Doğu Karadeniz kırsal camilerinin, kabaca 1960 yılı sonrasında özellikle bazı birimler açısından belirgin bir kırılma yaşadığı, gelenekten koptuğu olarak özetlenebilir.

Bölgenin kırsal cami mimarisi üzerine oluşmuş literatürün de açıkça ortaya koyduğu gibi, kökeni 19. Yüzyıla kadar uzanan bu dinsel mekân geleneğinin en nitelikli örneklerine Solaklı Vadisi'nde karşılaşılmaktadır. Bu vadi içerisinde, özellikle 1960'lı yıllardan sonra inşa edilen camilerde gelenekten kopuşun gözlemlendiği uygulamaların başında “üst örtü” biçimlenmesi gelmektedir. Özetle, 1960 öncesinde inşa edilen camilerin alternatifsiz örtüsünü dört omuzlu kırma çatı oluştururken, birkaç örnek dışında bu tarihten sonra belirgin biçimde kubbeli örtüye yönelik dikkat çekicidir. Doğal olarak geleneksel camilerde gözlenen düz, göbekli ya da gizli kubbeli tavan düzenlemesi de terk edilmiş; kubbe, hem içten hem dıştan yapının tek hakim unsuru haline gelmiştir. Bunda, ahşap ve taş malzemenin terk edilerek hızlı ve pratik üretime imkân veren ve daha fazla açıklık geçme imkânı sağlayan beton malzeme ve betonarme sistemin yaygınlaşmasının etkisinin olduğu da açıktır. Ancak 1960 yılı sonrasında inşa edilen camilerde kubbeli bir örtüye yönelişin daha güçlü nedenlerini, camilerden beklenen temsiliyet dilinde aramak gereklidir. Nitekim sadece Solaklı Vadisindeki çağdaş camilerde değil, Trabzon şehir ve ilçe merkezindeki hemen hemen tüm camilerde de bu uygulamayla karşılaşılması dikkat çekicidir ve bu durum toplumun, dini yapılarında mütevazı bir dilden ziyade temsil dili güçlü camiler arzu ettiğinin göstergesidir.

Benzer durum “minare” ve “şerefe” sayılarında da kendisini gösterir. 1960'lı yıllardan sonra kubbe yanında minareler de camilerden beklenen güçlü temsiliyetin en önemli mimari birimleri haline gelmiştir. Vadinin geleneksel camilerinde özgün yapısında minare olan cami sayısı hem son derece sınırlıdır, hem de ahşap malzemeyle inşa edilmiştir. Pek çoğuna 1960'lı yıllardan sonra eklenen minareler ise betonarmedir. 1960'lı yıllardan sonra inşa edilen camilerde ise minareler artık camilerin ayrılmaz parçasıdır ve sayıları da artık birden fazladır. Buna ek olarak minarelerdeki şerefe sayılarında da artış gözlenir. Artık tek şerefeyle yetinilmemektedir ve kimi zaman her bir minarede sayıları üçe kadar çıkan şerefelerle karşılaşılmaktadır.

Gelenekten kopuşun görüldüğü bir diğer uygulama “son cemaat revakı”nda gözlenmiştir. Her şeyden önce hem geleneksel camilerde, hem de 1960’lı yıllardan sonra inşa edilen çağdaş camilerde son cemaat revakının bulunmadığı örnekler vardır. Son cemaat revakı olan örneklerde ise 1960 önce ile sonrası camilerdeki kullanım biçimlerinde belirgin farklılık dikkat çekicidir. Geleneksel camilerde bu mekân kimi örneklerde cemaatin sosyalleştiği giriş mekânıyken, 1960’lı yıllardan sonra inşa edilen camilerde bu mekânlar hem kapatılmıştır hem de camilerin asli kullanımında olduğu gibi geç gelen cemaatin namaz kıldığı birimlerdir.

1960’lı yıllar sonrasında inşa edilmiş camilerde “mahfil katı”nın biçim ve kullanımında belirgin bir farklılık olmamakla birlikte, bazı geleneksel camilerde gözlemlenen ve son yıllarda kadınların kullanımına ayrılan bu katın mahremiyet odaklı kullanım biçiminin çağdaş camilerde tercih edilmediği dikkat çekicidir. Söz konusu mahremiyet düzenlemelerine bazı geleneksel camilerde doğrudan dışarı açılan kapılarda ya da merdiven bağlantılarında rastlanmıştır.

Mihrap, minber ve vaaz kürsüsündeki biçimsel farklılıkların ise caminin inşa edildiği tarihteki yerel / bölgesel üsluplara bağlı kalınarak inşa edildiği söylenebilir. Bu bağlamda, caminin bu birimlerindeki belirgin farklılaşmanın 1960 öncesi ve sonrası camilerde malzemede ortaya çıktığı söylenebilir.

5. KAYNAKLAR

- [1] Ünsal V., 2008, Doğu Karadeniz'in Tarihi Coğrafyası, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 8, Sayı 2, Sf. 219-144, Erzurum
- [2] Kazaz E., 2017, Trabzon Kırsal Cami Mimarisi, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon
- [3] Sakal M., 1991, Solaklı Vadisinde Kırsal Yerleşme, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- [4] Tuluk Ö. İ., Kazar E., 2016, Trabzon Bölgesi Kırsal Cami Mimarisi Üzerine Tipolojik Bir Değerlendirme, 1. Uluslararası Geçmişten Günümüze Trabzon'da Dini Hayat Sempozyumu, Isbn 978-605-4925-93-3, 1129-1146, İstanbul.
- [5] Trabzon Solaklı Vadisi, Anonim, Erişim Tarihi: 06.04.2019, <https://www.google.com/maps/@40.8466068,40.282756,11.71z>
- [6] Sümerkan, M.R., 1990. Biçimlendiren Etkenler Açısından Doğu Karadeniz Kırsal Kesiminde Geleneksel Evlerin Yapı Özellikleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- [7] Karpuz H., 1990, Trabzon'un Çaykara İlçesi Köylerinde Bulunan Bazı Camiler, Vakıflar Genel Müdürlüğü, İstanbul, 1990
- [8] Karpuz H., 1992, Of İlçesinde Ağaçlı Köyü Camii, Lale Dergisi, Sayı 8, İstanbul, Haziran 1992
- [9] Sümerkan, M.R. Ve Okman, İ., 1999. Kültür Varlıklarıyla Trabzon, Cilt. 1 (İlçeler ve Köyler), T. C. Trabzon Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Trabzon.
- [10] Duysak N., 2000, 20. Yüzyıl Türkiye'sinde Cami Tasarımı ve Geleneksel Cami, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul
- [11] Tuluk, Ö.İ., Of'un Mimarlık Mirasının Kökenleri Üzerine Yorumlar, (Basılmamış Makale)
- [12] Başkan, S., 2008. Geleneksel Doğu Karadeniz Evleri, Erdem, 52, 41-90.
- [13] Yavuz M., (2009), Doğu Karadeniz Köy Camilerinde Bezeme Anlayışı, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Vol. 2/6, Winter 2009
- [14] Tuluk, Ö.İ., Durmuş, S., 2010. Araklı'nın Çok Kubbeli Camileri Üzerine Birkaç Not, Trabzon Kent Mirası, Klasik, İstanbul, 205-214.

- [15] Aydın H., Perker S., 2017, Trabzon'dan Ahşap Bir Cami Örneği: Of – Bölümlü Mithat Paşa Camii, Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, Issn: 2147-0626, Vol. 6, No. 2, March 201
- [16] Aydın H., Perker S., 2017, Trabzon Uzungöl Filak Ahşap Cami Yapısal Özellikleri, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt:16 Sayı:63 (1262-1269), Issn:1304-0278, Güz, 2017
- [17] Erler, M.Y., 2009. Pont Aşhena (Karadeniz) Mirası Karşısında Türk Stratejisinin Tarihi Zemini Üzerine Bir Değerlendirme, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2,6, 224-238.
- [18] Bilgin, M., 2007. Doğu Karadeniz Tarih-Kültür-İnsan, Ötüken, İstanbul.
- [19] İnan, K., 2003. Trabzon'un Osmanlılar Tarafından Fethi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 14, 71-84
- [20] Tellioglu, T., 2009. Komnenosların Karadeniz Hakimiyeti Trabzon Rum Devleti (1204- 1461), Serander Yayınları, Eser Ofset, Trabzon.
- [21] Gül, M., 2003. XIII. - XV. Yüzyıllarda Anadolu Türkleri İle Trabzon İmparatorluğu Arasındaki İlişkiler, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 13, 2, 421-437.
- [22] Özsait, M., 2000. İlkçağ Tarihinde Trabzon ve Çevresi, Trabzon Tarihi Sempozyumu Bildirileri, 6-8 Kasım 1998, Trabzon Belediyesi Kültür Yayınları:81, Trabzon.
- [23] Bilgin, M., 1980. Sürmene Tarihi, Damla Ofset, İstanbul.
- [24] Bilgin, M., 2000, Doğu Karadeniz Tarih Kültür İnsan, Eser Ofset, Trabzon,
- [25] Emir O.,2008, Prehistorik Dönemden Roma Dönemine Kadar Trabzon Ve Çevresi, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Erzurum.
- [26] Doğu Karadeniz Haritası, Anonim, Erişim Tarihi: 22.04.2019, <https://Kadirhoca.Com/Konu-Anlatimlari/Karadeniz-Bolgesinin-Genel-Ozellikleri-Ozet/>
- [27] Trabzon'un Coğrafi Özellikleri, Anonim, Erişim Tarihi: 22.04.2019, <http://www.galanima.com.tr/tr/pages.aspx?id=119&upper=114>
- [28] Trabzon Coğrafyası, Anonim, Erişim Tarihi: 22.04.2019, <https://Tr.Wikipedia.Org/Wiki/Trabzon>
- [29] Trabzon Coğrafyası, Anonim, Erişim Tarihi: 22.04.2019, https://Www.Google.Com/Search?Q=Trabzon+Fiziki+Haritas%C4%B1&Rlz=1c1gkla_Entr795tr795&Tbm=İsch&Source=İu&İctx=1&Fir=Z1akpqe6hvjj3m%253a%252cacxo1c2ykduntm%252c_&Vet=1&Usg=A14_-Ksyarmpjm1epsxopUol1rj5yoda&Sa=X&Ved=2ahukewjj8kaduophahvrsaqkhqhf d7aq9qewaxoecacqbg#İmgrc=Z1akpqe6hvjj3m:&Vet=1

- [30] Demir, N., 2005. Orta Ve Doğu Karadeniz Bölgesinin Tarihi Alt Yapısı, Genelkurmay Atase Ve Genelkurmay Denetleme Başkanlığı Yayınları, Ankara Genelkurmay Basımevi.
- [31] Trabzon, Anonim, Erişim Tarihi:22.04.2019, <https://www.buyuknet.com/trabzon-tarihi-trabzon-ili-hakkinda-bilgiler-t38927.0.html>
- [32] Sümerkan, M.R., 1990. Biçimlendiren Etkenler Açısından Doğu Karadeniz Kırsal Kesiminde Geleneksel Evlerin Yapı Özellikleri, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon. [20]
- [33] Havza Sınır, Anonim, Erişim Tarihi: 22.04.2019, <http://aygunhoca.com/il-ilce-ve-koylerimiz/64-iller-ve-ozellikleri/4741-trabzon-ili-havza-sinirlari-haritasi.html>
- [34] Meeker, M.E., 1971. The Black Sea Turks; Some Aspects Of Their Ethnic And Cultural Background, Middle East Studies, 2, 318-348.
- [35] Tellioglu, İ., 2004. Doğu Karadeniz Bölgesindeki Rum Varlığı'na Dair Görüşler, Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi, 20,60, 1-9.
- [36] Meeker, M.E., 2005. İmparatorluktan Gelen Bir Ulus, Türk Modernitesi ve Doğu Karadeniz'de Osmanlı Mirası, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul.
- [37] İlk Cami, Anonim, Erişim Tarihi:28.04.2019 <https://www.wikizero.org/index.php?q=aHR0cHM6Ly90ci53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvTWVzY2lkLWlfTmViZXbDrg>
- [38] Caminin Bölümleri Nelerdir, Anonim, Erişim Tarihi:28.04.2019 <https://okuryazarim.com/caminin-bolumleri/>
- [39] Harim Nedir?, Anonim, Erişim Tarihi: 28.04.2019, <http://www.mynet.com/cevaplar/sorular-cevaplar/harim-sanat-tarihi-teknolojisinde-camilerde-namaz-kilmaya-tahsis-edilen-mekana-denmektedir-harim-allahla-onun-kulu-olan-insan-arasinda-bir-nevi-bag-kurmamahal-li-olmasi-sebebiyle-kutsal-sayilir-namaz/6948953>
- [40] Hayrat Merkez Cami, Erişim Tarihi: 02.11.2019, <http://karadeniz.gov.tr/merkez-camii-2/>
- [41] Sürmene Kuşluca Camii, Erişim Tarihi: 02.11.2019, <http://karadeniz.gov.tr/kusluca-camii/>
- [42] Umur, H., 1951. Of Tarihi Vesikalar ve Fermanlar, Güven Basımevi, İstanbul.
- [43] Taşçılar Mahallesi Merkez Cami, Erişim Tarihi:10.11.2019, <http://karadeniz.gov.tr/tascilar-mahallesi-merkez-camii/?amp=evet>, Karadeniz Kültür Envanteri, 2019
- [44] Trabzon Of İlçe Müftülüğü, Erişim Tarihi: 20.05.2019, Cami Bilgi Dokümanları

- [45] Trabzon Dernekpazarı İlçe Müftülüğü, Erişim Tarihi: 20.05.2019, Cami Bilgi Dokümanları
- [46] Fındıkoba Mahallesi Aşağı Cami; Erişim Tarihi: 25.10.2019, <https://www.facebook.com/146331788791283/photos/a.462449447179514/469558199801972/?type=3&theater>
- [47] Akköse Mahallesi Lişo Cami, Erişim Tarihi: 26.10.2019, <https://tr.pinterest.com/pin/492088696763638757/>
- [48] Trabzon Çaykara İlçe Müftülüğü, Erişim Tarihi: 20.05.2019, Cami Bilgi Dokümanları
- [49] Dumlusu Mahallesi, Tarihi: 26.10.2019, GoogleMaps
- [50] Mahmud Efendi Külliyesi, Erişim Tarihi: 20.11.2019, <https://www.facebook.com/pages/category/Community/Of-Mahmud-Efendi-K%C3%BClliyesi-1688622548060333/>

ÖZGEÇMİŞ

1992 yılında Trabzon’da doğdu. İlkokulu Mimar Sinan ilköğretim okulunda, orta okulu Özel Candan orta okulunda ve liseyi Trabzon Cumhuriyet Anadolu Lisesi’nde tamamladı. 2012 yılında Avrasya Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü lisans programına başladı. 2016 yılında bu bölümden mezun oldu ve 2017 yılında Avrasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık ve Yapılı Çevre tezli yüksek lisansına başlamış olup, 2018 yılında Trabzon Huzur Mimarlık’ta çalıştı.

